

Dániel Könyve 7. fejezet

Az alábbi fejezetben az értelmezésnél az álmot és a kapott magyarázatot (Dán. 7,16) együtt ismertetem.

Álom

„Belszárnak, a babiloni királynak első esztendejében álmot látta Dániel és fejének látásait az ő ágyában. Az álmot akkor följegyzé; a dolog velejét elmondá. Szóla Dániel, és monda: Látám az én látásomban éjszaka, és ímé, az égnek négy szele háborút támaszta a nagy tengeren; És négy nagy állat jöve fel a tengerből, egyik különböző a másiktól.“ Dán. 7,1-3

Magyarázat:

„Ezek a nagy állatok, mik négyen voltak, négy király, a kik támadnak e földön.“ Dán. 7,17

Dániel Próféta álmában állatokat látott feljönni a tengerből. Ezek az állatok egymás után jöttek fel. A magyarázat elmondja, hogy ezek az állatok királyságokat, birodalmakat jelentenek. A „tenger” a Szentírásban a népeket jelenti (Jel. 17,15) jelképesen. Ezek a birodalmak háborúk árán emelkedtek fel a népek közül. „Az ég négy szele pedig a harcot szimbolizálja. A nagy tengeren versengő szelek a hódító hadjáratok és forradalmak iszonyú jeleneteit jelképezik, amelyek útján a birodalmak hatalomhoz jutottak.”¹ Négy különböző világbirodalomról szól itt a Szentírás. Ezek azok a birodalmak, akikkel már a Dán. 2. fejezetében lévő szoborlátomásban vagy álomban is találkozhattunk. Itt most nem fémekkel vannak szimbolizálva, hanem ragadozó állatok képében kerülnek számunkra bemutatásra. Mint hatalmas - prédára leső zsákmányszerző - birodalmak.

Álom

„Az első olyan, mint az oroszlán, és sas szárnyai valának. Nézém, míg szárnyai kitepettek, és felemelteték a földről, és mint valami ember, lábra állítaték és emberi szív adaték néki. És ímé, más állat, a második, hasonló a medvéhez, és kele egyik oldalára, és három oldalborda vala szájában fogai között, és így szólának néki: Kelj fel és egyél sok húst! Ez után látám, és ímé, egy másik, olyan mint a párducz, és négy madárszárnnya vala a hátán; és négy feje vala az állatnak, és hatalom adaték néki.“ Dán. 7,4-6

Az első birodalom a Babilon-i birodalom volt. Az oroszlán Babilonban sok helyen megjelenik. Láthatjuk például a domborműveken és az ország egyik jelképének is számított. Az erős és méltóságteljes oroszlán, aki senkitől sem fél, ez jellemezte a babiloni birodalmat fénykorában Nabukodonozor idején. Ereje teljében a birodalom szárnyalt. Nabukodonozor nagy hódító volt. De, amikor a birodalom utódai alatt hanyatlani kezdett szárnyai kitepettek, a birodalom gyengült és hódításai is alábbhagytak. Bukása előtt bátorsága is elillant és félelem lett úrrá benne (Dán. 5,5-6; Jer. 50-51. fej.). A babiloni birodalmat a Médó – Perzsa birodalom követte. Amely itt nagy és nagyon erős medveként van ábrázolva. A birodalom élén először a médek álltak majd belső hatalomváltozás-hatalomváltás állt be és a perzsák kerültek a birodalom élére. Mint ahogy a medve *“kele egyik oldalára”* *“Félig már fölkel,”* (MBT szerint) vagy *“félig fölegyenesegett,”* (Kat. Ford. szerint.) és így magasabbá lett, úgy a perzsák is nagyobb hatalommal bírtak a birodalomban, mint korábban a médek. Ez az erős „állat” a Médó – Perzsa Birodalom felfalt más országokat – szám szerint hármat jelöl meg az Írás, amelyeket elfogyasztott. *“és három oldalborda vala szájában fogai között,”* – A médek és perzsák döntötték meg Lüdiát, Babilont és Egyiptomot is. (II, Kambüszész meghódítja Egyiptomot és perzsa tartománnyá teszi (i. e. 525); Núbiát aláveti, adófizetőjévé teszi, de elfoglalni nem

tudja.)² (a líbiaiak is elismerik II. Kambüszész fennhatóságát és ajándékokat küldenek neki)³ A harmadik birodalom, amely gyors párducként tűnt fel a Nagy Sándor által vezetett Görögországot jelentette. Nagy Sándor gyorsan és nagyon rövid idő (13 év) alatt hódította meg a birodalmat. De birodalma amilyen gyorsan felemelkedett a rövid életű Sándor halálával olyan gyorsan szét is esett, és végül négy hadvezére között felosztott. Ezt jelképezi az, hogy: *“és négy feje vala az állatnak,”*

Az álom

„Ezek után látám éjszakai látásokban, és ímé, negyedik állat, rettenetes és iszonyú és rendkívül erős; nagy vasfogai valának, falt és zúzott és a maradékot lábaival összetaposta, és ez különbözék mindazoktól az állatoktól, a melyek előtte valának, és tíz szarva vala néki“. Dán. 7,7

Magyarázat:

„Akkor bizonyosat kívánék tudni a negyedik állat felől, a mely különbözék mindamazoktól, és rendkívül rettenetes vala; vasfogai és érczkörmei valának, falt és zúzott, és a maradékot lábaival összetaposta.“ Dán. 7,19

„Így szóla: A negyedik állat negyedik ország lesz e földön, a mely különb lesz minden országnál, és megeszi az egész földet, és eltapodja és szétzúzza azt. A tíz szarv pedig ez: Ebből az országból tíz király támad, és más támad utánok, és az különb lesz mint az előbbiek, és három királyt fog megalázni.“ Dán. 7,23-24

A 4. állat amely erősebb és félelmetesebb kinézetű volt, mint az előző birodalmak, a Római Birodalom volt. A Római Birodalom *„rendkívül erős”* volt, erősebb a korábbi birodalmaknál. Itt is szimbolizálva van a vassal is *„nagy vasfogai valának,”*. A római birodalom különb volt a Babiloninál, a Médó – Perzsánál, a Görög birodalomnál. Erősebb és tartósabb volt. A rómaiak telhetetlen, kielégíthetetlen hódítók voltak, akik állandóan a pénzre, a rabszolgákra és a nagy zsákmányra áhítoztak. A Római Birodalomnak nagyon fontos támasza volt a hadsereg amely az I. század második felében és a II. században mintegy 400 000 főt számlált.⁴ A római hadsereg pusztítását hasonlították pl. a viharos vízáradathoz is: *“A rómaiak természetesen felháborodtak ilyen tragédia hallatán. Sasnál is gyorsabb szárnyalásra biztatták lovasaikat a szárazföldön és hajósaikat a tengeren, és ellenségeik torkába mélyesztették kardjuk hegyét — előbb váratlan, majd szörnyű csapást mértek az ellenségre, akik hullottak, mint ősszel a falevelek. Olyan volt a római sereg, mint egyre szélesedő, vihar dagasztotta hegyi patak, amely zúgva árad ki a medréből, habzik, s amint mondják, hullámai a fellegeket ostromolják (ezektől a szem elborul, az állandó, frissítő pislogás ellenére, mikor eléri az örvénylő szakadék szélét), csodálatosan tajtékzik, és egyetlen nekizúdulással átcsap az útjába kerülő akadályon.”⁵ „A parancsnokok minden kormányzati ellenőrzést kijátszva ajándékokat fogadtak el a katonáktól, és más vonatkozásban is elnyomták őket.”⁶ „A katonák gyakran önkényeskedtek a lakossággal, elvették vagyontárgyaikat.”⁷ A Római Birodalom volt az addigi legerősebb pusztító hatalom. Amiről Róma híres volt az a háború, állandóan háborúzott valakivel. A rómaiak pusztították el a második templomot Jeruzsálemben. Ők hajtották végre Jézus keresztre feszítését is. Üldözték és megölték az Úr Jézus követőit az igaz keresztényeket. A Máté 24,15 *„pusztító utálatosság”*-nak nevezi a Római Birodalmat. Róma, mint valami pöröly szétzúzta a nemzeteket és a falánk Róma „megette” az egész földet. „A császár magasztalása kötelező volt. A városok, a collegiumok, a katonai egységek szobrokkal és fellengző stílusban írt hódoló feliratokkal kedveskedtek neki. A „jó” császárokat haláluk után az istenek sorába emelték, tiszteletükre*

szentélyeket építettek. Nemcsak a császárok kaptak szobrokat és magasztaló feliratokat, hanem családtagjaik, helytartóik, parancsnokaik, tisztviselőik, sőt végül már azok a gazdag magánemberek is, akiket egy – egy város vagy collegium patronusává választott. Mindenki, aki többé kevésbé kiemelkedő helyet foglalt el, megkívánta az alatta állóktól a hízélgést és megalázkodást. Ilyen volt az a „szabadság“, amely az Antoninusok kegyencei szerint kormányzatuk „aranykora“ idején uralkodott.”⁸ De nem csak a birodalom bűne volt súlyos hanem a birodalomra nehezedő ítéletek is, amikor annak a nyugati része ezek következtében felmorzsolódott. “Itt a rabszolgatartó rend bukása viharos gyorsasággal: véres háborúk, forradalmak, népi felkelések közepette ment végbe, amelyek teljesen aláásták az egykor legerősebb földközi – tengeri birodalom hatalmát.”⁹ Kr. u. 410-ben a vizigót vezér Alarich elfoglalta és kifosztotta Rómát az “örök várost”, a rabszolgák és colonusok is felkeltek uraik ellen és sokan csatlakoztak Alarich seregéhez.¹⁰ Róma számára eljött az az idő amikor nemcsak ő fosztott ki másokat hanem őt is kifosztották. “Róma fennmaradt még a nyugati gótok inváziója után is, világra szóló jelentőségét azonban elvesztette. A nyugati birodalom fővárosát is Észak – Itáliába, Ravennába tették át. Az “örök város” elnéptelenedett, a római Forumon, ahol valamikor népek sorsa fölött döntöttek, most kinőtt a fű, és disznókat legeltettek. A nyugati birodalom formálisan azonban még néhány évtizedig fennállott. A hanyatlást Attila hunjainak pusztító támadása, számos államcsíny és egyéb megrázkódtatás tetézte miközben a birodalomba benyomult törzsek Róma elleni harcukban nem egy alkalommal összefogtak a rabszolgákkal és a colonusokkal. A birodalom területe egyre szűkebbre zsugorodott. Az V. század közepe táján a római császárok hatalma már csak Itáliára és Galliának csekély részére terjedt ki. A nyugati birodalom trónja játékszer lett a “barbár” csapatok vezéreinek a kezében, 476 -ban Odovacar^{*1} germán zsoldosvezér megfosztotta hatalmától az utolsó római császárt is, aki – a sors iróniájából – ugyanazt a nevet viselte mint az “örök város” legendás alapítója, Romulus. A 476. év amikor megdöntötték Romulus Augustulus trónját, és megalakították Itália területén az első “barbár” királyságot a Nyugatrómai Birodalom végleges bukásának a dátuma.”¹¹

Ma vannak akik szerint ez a dátum nem teljesen pontos, és a 480-as helyesebb lenne, vagy esetleg egy másik. Julius Nepos ugyanis haláláig 480-ig Dalmáciában még római császárként uralkodott. T. Horváth Ágnes 1995-ben jelentetett meg egy írást az Akadémia Kiadónál melynek címe: Egy történelmi toposz: “476-ban megbukott a római birodalom” (Antik Tanulmányok). A dolgozat témája a következő: “Jelen dolgozatunk a Nyugatrómai Birodalom utolsó századának szövevényes történetéből egyetlen eseménnyel kíván foglalkozni, azzal a történelmi köztudatban egyértelműen elfogadott ténnyel, hogy ti. 476-ban megbukott a Nyugatrómai Birodalom. A fenti állítással kapcsolatban a következő kérdések merülnek fel: Mit értünk Nyugatrómai Birodalmon? Mi az, hogy egy birodalom megbukott? Ha pedig elfogadjuk, hogy a Nyugatrómai Birodalom megbukott, akkor ez 476-ban következett-e be?” (Idézet T. Horváth anyagából)

T. Horváth Ágnes a következőképpen érvel:

“Az utolsó nyugati császárnak Romulus Augustulust vélték, akinek letételével megszűntnek tekintették a nyugati császárságot. Ennek igazsága is két ponton támadható. Részben hamis az állítás, mert nem Romulus volt az utolsó nyugati császár, részben pedig tévedés, mert egyetlen császár letétele sem jelentheti egy birodalom megszűntét. Miért nem Romulus volt az utolsó nyugati császár? Orestes lázadása a

^{*1} más néven Odoaker

törvényes *augustus* ellen csupán puccsként értékelhető, s így Romulus Augustulus hatalma semmiképp sem volt legitim. Sem Kelet, sem Itália, sem a provinciák nem támogatták, csupán apja, s annak katonái álltak mögötte. 474. június 25. óta Nyugat *augustus*a Julius Nepos volt, aki Keletről, a keleti *augustus* jóváhagyásával és támogatásával érkezett. 475-ben Gallia Orestesszel szemben Nepos mellé állt, és nem ismerte el annak letételét. Gallia állásfoglalása pedig az V. században nagy súllyal esett a latba. Ezen túlmenően — *de iure* — továbbra is élvezte a Kelet támogatását. Ezt támasztja alá, hogy amikor Odoacer félreállította Romulust, s Zenontól, a keleti *augustus*-tól patriciusi kinevezést kért, az Neposhoz, mint a Nyugatrómai Birodalom császárához irányította. Legitim császári mivoltára utalnak továbbá Nepos 475 és 480 között vert pénzei is. Róma utolsó nyugati császára tehát ő volt, s ha a nyugati császárok sorozatának végét értjük a Nyugatrómai Birodalom bukásán, akkor az ő halálának dátuma — 480. május 9. — sokkal inkább jelzi a nyugati császárság végét, mint a katonai puccsal hatalomra került s trónbitorlónak, vagy ellencsászárnak tekinthető Romulus letételéé. De a Nyugatrómai Birodalom Nepos halálával sem ért véget. Odoacer Romulus Augustulus lemondatása után a császári jelvényeket visszaküldte Zenonnak, s ezzel együtt jelképesen a hatalmat is visszaadta neki. Ezáltal a Birodalom államjogilag egységesé vált. A közigazgatási rendszer Odoacer alatt alig változott valamit. Működtek a magistratusok, a senatus ülésezett, változatlan maradt a jogrend és az adórendszer is. Az arany- és az ezüstpénzt a császár verette, a rézpénzt pedig a senatus. Egységesebb és rómaibb volt a Birodalom, mint az azt megelőző évtizedekben. Odoacer tiszteletben tartotta a római senatust, az pedig támogatta őt. Odoacer mint Itália patriciusa, vagy mint *magister militum* igazgatta az államot. A kialakult helyzet államjogilag is megfelelt a hagyományoknak: a patricius az interregnumok alatt önállóan vihetett ügyeket. A Nyugatrómai Birodalom kormányzásában már régen bevett szokássá vált, hogy a hatalom tényleges birtokosai nem a gyorsan változó császárok, hanem a *magister militum*-ok voltak, — gondoljunk a „császárcsináló” Ricimerre vagy Gundobadra. Odoacer szakított ugyan a nagy előd, Ricimer gyakorlatával, nem bajlódott a politikai életet bonyolultabbá tévő bábcászárokkal, a hatalmat látszólag letette Zenon kezébe. Kelet számára ez az interregnum semmit sem jelentett, hiszen a társcesászár, vagy az ő nevében kormányzó *magister militum* szinte egyenértékű volt. A kialakult helyzet Zenon számára rendezettebb volt a Kelet által el nem ismert nyugati augustusok idejénél. Együttműködése Odoacerrel Nepos halála után is a császár és az általa meghatalmazott patricius viszonyaként értékelhető: 480-ban Zenon kinevezte Odoacer consuljelöltjé. Ez 472 óta az első olyan eset, amikor a keleti császár nevezi ki a római consulokat! 487-ben pedig Odoacer adja példáját annak, hogy függ a keleti császártól: mint urának, elküldte Zenonnak a Noricumban legyőzött rugoktól szerzett hadizsákmány egy részét. A kialakult helyzet a Ricimer *magister militum*-sága idején kialakult interregnumokra emlékeztet. Nincs ugyan császár Nyugaton, de egy birodalom bukását egyébként sem jelezheti egy uralkodó halála csupán, ha ezen múltna, akkor gyakran buknának meg birodalmak, amelyek néha elég jól megvannak uralkodók nélkül is.” (Idézet T. Horváth anyagából)

Ugyancsak hozzá kell tennünk, hogy a birodalom nyugatrómai részének az Észak – Gallia-i maradványa még 480 után is fennállt.

Syagrius volt Gallia utolsó római helytartója aki 480-tól a rómaiak királyának nevezte magát. 486 -ig állt fenn ez a helyzet amikor is a frankok legyőzték.¹² “Syagrius *Africanus* gall római

vezér (? , 430 k.-486). A római hatalom utolsó galliai képviselőjeként a Somme és a Loire közötti területek kormányzója volt (464-486). Rómától semmiféle hivatalos kinevezése nem lévén, önálló fejedelemként, Tours-i Gergely szavaival élve “a rómaiak királyaként” lépett fel. A soissons-i csatában (486) Chlodvig frank király legyőzte és megölette, majd elfoglalta Róma utolsó megmaradt galliai területeit.”¹³ Ugyancsak meg kell említenünk azt, amit már mások korábban felismertek, hogy a Nyugatrómai Birodalom és a Keletrómai Birodalom valójában nem két külön birodalom volt hanem egy birodalom. „T. Horváth ráadásul nemcsak a 476-os dátumot kérdőjelezi meg, hanem azt is megjegyzi, hogy nem is létezett önálló, autonóm Nyugatrómai Birodalom. 395 után valójában nem két önálló birodalomról beszélhetünk, hanem egy birodalom kétpólusú irányítási rendszerben való működéséről, ami azonban „nem jelentette az államrészek tökéletes különállását”. Erre többek között azzal érvel, hogy „mindkét birodalom azonos jogi és közigazgatási rend alapján működött, ugyanazon kulturális és hagyományrendszer vitte tovább, s ugyanúgy a keresztény vallás kizárólagosságára törekvő, tehát egységes birodalom volt” (hasonlóan, mint a már említett Diocletianus uralkodása alatt megvalósult tetrarchia idején). Angol nyelvű publikációk is úgy fogalmazzak, hogy maga a Keletrómai és Nyugatrómai Birodalom név is a modern történetírás találmánya, a birodalmat a polgárai egységesnek tekintették, amelyet csak közigazgatásilag tagoltak ketté.”¹⁴ A Szentírás is támogatja ezt a nézetet. A Bibliában a Római Birodalom egy állatként, vagyis egy birodalomként jelenik meg nem kettőként. Nem beszél a Szentírás arról, hogy az egy birodalomból kettő lett volna, két különálló birodalom. Egy birodalmon jelennek meg a szarvak nem pedig egy kettéosztott birodalom egyik felén. A birodalomnak a nyugati része dőlt be. A keleti továbbra is megmaradt. „A bizánci állam Louis Bréhier francia történész szerint „valójában a Római Birodalom, amelynek nyugati részét a népvándorlás megsemmisítette”¹⁵ (A Római Birodalom keleti része az úgynevezett Kelet-Római Birodalom vagy Bizánci (Császárság) Birodalom 1453 (május 29) -ig fennállt, ekkor a törökök II. Mehmed szultán vezetése alatt diadalt aratnak és megtörik a bizánci császár (XI. Konsztantinosz) ellenállását és beveszik Konstantinápolyt, amelyet a török szultán ezután a birodalmának a fővárosává tesz.”¹⁶

T. Horváth Ágnes korábban a következő kérdéseket tette fel: Mit értünk Nyugatrómai Birodalmon? Mi az, hogy egy birodalom megbukott?

„Az első kérdés azért merülhetett fel, mert kiinduló tézisünk szerint a Nyugatrómai Birodalmat különálló, autonóm államként kell kezelnünk, hiszen csakis önálló állam bukhat meg, birodalomrész sohasem. De a Nyugatrómai Birodalom nem volt önálló.” (Idézet T. Horváth anyagából) „A kettős császárság intézménye, s bizonyos politikai és gazdasági téren mutatózó fejlődési különbségek semmiképp sem jelenthetik két különböző birodalom meglétét. Mindjárt ez a tény kétségessé teszi alapállításunkat, hiszen ha a forrásokban szereplő *Hesperium regnum* nem volt önálló, akkor mint birodalom nem is bukhatott el. Ha pedig ez így van, kiindulásunk 476-os dátuma nem egy birodalom bukását jelenti, hanem egy birodalmon belüli politikai változás dátuma csupán.” (Idézet T. Horváth anyagából)

A kérdés tehát, hogy valójában milyen időpontot kell tekintenünk a római birodalom nyugati részének a teljes felbomlásának. 476-ot?, - amit mindenki általánosan fogad el?, vagy 480-at?- amikor Julius Nepos császár elhalálozott?, vagy 486-ot? amikor Észak – Galliában a frankok legyőzték a rómaiak maradványait? Vagy 493-at? amikor a Bizánctól függő Odoakert a keleti gótok legyőzték és Itáliát, mint a birodalom nyugati részének korábbi központi államát – utolsóként - uralmuk alá hajtották?

„A központi közigazgatás megszűnése semmiképp sem esett 476-ra. Még akkor sem, ha nem a kortársak, hanem a késői utókor szemével vizsgáljuk a dolgokat.

Nézzük meg tehát azt is, hogy a Nyugatrómai Birodalom bukását jelző germán államok kialakulása 476 környékén történt-e meg! Ez az esemény végképp nem köthető egyetlen dátumhoz, hiszen történelmi folyamatról van szó, de ennek a folyamatnak sem a kezdete, sem a vége nem esik 476 közelébe.” (Idézet T. Horváth anyagából)

„A Nyugatrómai Birodalom szétagolódási folyamatához köthető legkorábbi dátum 418-ra tehető, amikor Honorius császár a gótokat Aquitániába telepítette. A folyamat következő dátuma 435, amikor a vandáloké lettek az afrikai provinciák, majd szerződéssel Szicília is Geiseriké lett, igaz, adót fizetett érte. Raetia 460-tól került az alemannok, thüringek és herulok kezébe, Dalmácia Nepos halála után Itália része ugyan, de Noricum 487-488-ban elveszett a Birodalom számára. Legtovább Gallia tartotta magát, Chlodvig 486-ban foglalta el Syagriustól az utolsó még rómaiak kezén lévő területeket, s bár Apollinarisék még 507-ben kétségbe esett kísérletet tettek Róma nevében Auvergne védelmére, az a Római Birodalom, amelynek nevében cselekedtek, Galliában már semmiképp sem létezett. Itáliát magát 488-ban szállták meg Theoderich gótjai, s bár Theoderich Zenon klienseként érkezett Itáliába, népe volt az első olyan barbár nép, amely azért érkezett oda, hogy ott függetlenül megtelepedjék. 493 márciusában, Ravenna bevétele után, Anastasius császár beleegyezése nélkül Theodorich lett Itália (vagy más források szerint a gótok) királya. Valamivel később, 497-ben a császár megküldte ugyan a bíort-Theoderichnak, de a gótok királya már nem akart a Nyugatrómai Birodalom császára lenni. A Birodalom nyugati fele ezen szétagolódási folyamatának fentebb vázolta állomásai közül bármelyik alkalmas lehet egy, a 476-os eseményekkel egyenrangú caesura jelölésére. Államjogi szempontból pedig Odoacer hatalomátvétele semmiképp sem jelez korszakhatárt; ebből a szempontból csakis 497 jelenthet igazi változást, amikor Theoderich — visszautasítván a császári jelvényeket — nem ismerte el urának; Anastasius keleti *augustus*-t, s ezzel Itália végleg elszakadt Constantinoplistól. A történelmi tények mindenképp ellentmondanak tehát annak, hogy a Nyugat római Birodalom bukása 476-ra esett volna.” (Idézet T. Horváth anyagából)

Az állatnak 10 szarva volt, ami 10 királyt is jelent (Dán.7,24). Ez az európai nemzeteket, hatalmakat jelenti, a Római Birodalom nyugati felének az utódállamait. Akik nem hoztak létre új birodalmat az ókori Római Birodalom nyugati részének a széthullása után, de a korábbi római birodalom bennük tovább élt. Úgy, ahogy ez a 10 szarv is a 4. állathoz tartozott. (Lásd még Szobor látomás 10 lábujja részint vasból volt.) Ezek az V. században a Nyugat – Római Birodalom (a birodalom nyugati része) területén kialakuló germán királyságokat jelentik. Ettől fogva számítjuk a középkort is.¹⁷

*„Amikor az északi hordák a Kr. u.-i V. században legyőzték a Római Birodalmat, nem egyesültek, hogy új birodalmat alkossanak. Ehelyett önálló nemzetek alakultak a régi Római Birodalomból. Azon nemzetek némelyike és mások, melyek belőlük alakultak, mind a mai napig fennállnak.”*¹⁸

Többen próbálták már azonosítani ezeket a népcsoportokat, íme néhány azonosítás:

„a 10 szarv, vagyis a királyok, akik a fenevaddal csak egy óráig uralkodnak: az osteogótok, visigótok, vandálok, gepidák, lombardok, herulok, burgundiak, hunok, frankok és angolszászok.”(GROTIUS HUGÓ /1583-1645/ vagy van Groot, holland jogász, államférfi, történész és teológus) ¹⁹ *„Newton a 10 királyságot a következőkben sorolja fel: 1./ vandálok és alénok, 2./ a suovek, /svábok, akik beleolvadtak az allemanok törzsébe, fordítói megjegyzés/, 3./*

visigótok, 4./ az alánok Galliában, 5./ burgundok, 6./ frankok, 7./ brittek, 8./ hunok, 9./ a lombardok, 10./ Ravenna.” (SIR NEWTON IZSÁK /1642-1737/ matematikus, filozófus és a tudományok területén korának kimagasló kutató zsenije, Lincolnshire-ben született, és vallásos környezetben nevelkedett férfit.)²⁰ „A nyugat-római birodalom 356 és 483 között 10 részre szakadt. 1. Hunok Magyarországon /356/, 2. Osztrogótok /377/ Missiában, 3. Vizigótok Pannóniában /378/, 4. Frankok Franciaországban /407/, 5. Spanyolországban /407/, 7. Burgundiak Burgundiában /407/, 8. Herulok és rugniak Olaszországban /476/, 9. Szászok és angolok Britániában /476/, 10. Lombardok Németországban /438/. Így a királyság felbomlott 10 részre, amint azt a lábujjak jelképezik.” (Uriah Smith /1832-1903/ szerkesztő, szerző és Biblia-tanító, Wert Milton-ban, Új Hampshire államban született)²¹

Figyelemre méltóak az újabb kutatások is ebben a témában, amelyet az Emberiség Krónikája című könyv közöl, a 219. oldalon lévő ábrán a következő címmel: „A germánok népvándorlásai a IV. és az V. században”. Melyből az alábbi népcsoportok vagy nép és törzsszövetségek vehetők ki.

1. Nyugati gótok 2. Keleti gótok 3. Longobárdok 4. Burgundok 5. Frankok 6. Alemannok
7. Szvébek 8. Angolok 9. Szászok 10. Jütek 11. Vandálok 12. Hunok

Ezekkel a népekkel már a Római Birodalom nyugati részének a felbomlása előtt is találkozunk, korábban rendszeresen támadták a birodalmat:

“Közép – Európában különösképpen megélénkültek a katonailag erősebb északkelet-germániai törzsek....Germania keleti felében, a Balti – tenger partjai mentén megerősödtek vagy újból létrejöttek a vandál törzsszövetségek, amelyek Marcus Aurélius háborúi alatt kezdtek dél felé nyomulni, és amelyeket a császár Dáciában telepített le; továbbá a burgundok szövetsége, akik a III. század folyamán nyomultak előre a Majna folyó vidékére. Nyugatabbra, az Odera és az Elba között, erős alamann szövetség alakult; az Elba torkolatvidékén éltek a longobárdok, Jütland déli részén pedig az anglusok (angolok), saxonok (szászok) és iuták (jütek), ezek a vakmerő tengeri hajósok és kalózok, akik állandóan támadták Britanniát és Gallia nyugati partjait. A Rajna mentén élő batavusok, chattusok stb. alkották a frank törzsszövetséget. Mindezek a törzsszövetségek a III. század folyamán egyik támadást a másik után intézték a birodalom ellen.”²² Ezekhez jöttek még a gótok is. “A gótok a III. század közepén indították meg pusztító támadásaikat a birodalom ellen.”²³

Vegyük szemügyre közelebbről ezeket a népeket. Ami a nyugatrómai birodalom (a birodalom nyugati részének) felbomlását illeti 476 előtti időponttal nem számolhatunk.

1. A nyugati gótok: A nyugati gótok királysága már 418 óta fennáll, 476 –ban a nyugati gót fejedelem a leghatalmasabb a germánok között.

2. A keleti gótok: A hunok idején a hunok alattvalói lettek és együtt harcoltak velük. Attila halála (453) után nyerték vissza függetlenségüket. A rómaiak szövetségeseként letelepedtek a Római Birodalomban, Pannóniában.²⁴ Valamir „Mint Attila vazallusa részt vett a Duna melletti római földek meghódításában. Pannóniában 447-ben telepedett meg népével. A catalaunumi csatában Attila oldalán vett részt, de a vereség hatására fellázadt a hunok ellen. Attila 453-ban bekövetkezett halála után a pannóniai osztrogótok királya lett. A királyi címet és hatalmat testvéreivel Videmirrel és Theudemirrel megosztva viselte. Attila halála után egy évvel a nedaói csatában döntő győzelmet arattak a hunok felett, ettől kezdve az osztrogót királyság önállóvá vált.”²⁵ 469-ben „A keleti gótok elhagyják Pannóniát. Egy részük Widimer vezetésével

nyugatra vándorol, és ott egybeolvad a nyugati gótokkal. Másik részük Thiudimerrel, a későbbi Nagy Theodorik keleti gót király apjával az élen délre vonul. Thiudimer 474-ben bekövetkezett halála után Theodorik az Al-Dunához megy, ahol Zénon kelet – római császár szövetségesként letelepíti őket.”²⁶ A keleti gótok birodalma 493-ban alakul meg Itáliában, Ravenna lesz a fővárosuk.²⁷

3. A longobárdok: A longobárd királyok listája már 480 és 500 körül is említ longobárd királyokat (Lething dinasztia királyai). Ezekről a királyokról beszámol Paulus Diaconus: A longobárdok története című művében. Paulus Warnefridus 725 körül született és 799 körül halt meg. Paulus longobárd származású középkori szerzetes volt, aki latinul írt.²⁸ „Azoknak a germán népcsoportoknak, akiket később longobárdoknak neveztek el, első ismert szállásterülete a Jütlandi-félszigeten volt. A rómaiak i. sz. 5 körül még *Winniles*nek nevezték őket. Az i. sz. 2. században az Elba alsó folyása mentén tűntek fel. Innen dél felé vándoroltak és eljutottak Morvaországig és Alsó-Ausztriáig, majd a 2. század második felében Pannóniáig nyomultak előre. A dunántúli római limes közelében lévő településeikhez a következő időszakban az elbai és türingiai germánok újabb csoportjai csatlakoztak. Az 5. század közepén ezek a népcsoportok közös etnikai arculatot alakítottak ki. Langobardoknak ('hosszúszakállúak') első ízben 488-ban nevezték a Noricumtól (Alsó-Ausztria) északra élő csoportjaikat.”²⁹ „Skandináviából származó germán nép. - Kr. e. 5: →Tiberius az Elba felső folyásánál győzte le őket. Kr. u. 489: a rugiak^{*2} országának (Alsó-Au.) hódítói. A →herulokat 505: győzték le, a legyőzött nép töredékeit több kisebb törzzsel együtt magukba olvasztották. Az etnikailag már kevert nép Wacho kir. (†540) vezetésével érkezett É-Pannóniába, s itt félnomád lovas néppé vált. D felé terjeszkedtek, és Sirmium-Cibale térségében, a keletiek szövetségeseként 551 nyara és 552 kora tavasza között legyőzték a gepidákat. 565 nyarán Alboin kir. vezetésével Sirmiumnál ismét győztek, de a cs. hadsereg a gepidák segítségével 566: vereséget mért rájuk.”³⁰ Pannóniából Itáliába érkeznek és ott 567/568-tól alapítanak birodalmat³¹ (490-től kezdve már az Alpok keleti részére települtek. Lombardia az ő nevüket viseli. Jelenvoltak korábban Lüneburg környékén is.)³² Odoaker néhány éves itáliai uralkodása után háború tört ki a nagy ellenségeskedés miatt Odoaker és a rugiak királya Feletheus között. Feletheus ekkor a „Danubius túlsó partvidékén” – a Duna északi részén szállt meg amely hely és Noricum között éppen határvonal a Duna (Danubius). 476-ban Feletheus támogatta Odoakert és szkíriai és herul szövetségeseit Romulus római császárnak a tróntól való megfosztásában. Miután Zénón római császár megkísérelt konfliktust szítani a rugiak és Odoaker között Feletheus kivégezte unokaöccsét, Fredericust, aki Odoakert támogatta. Odoaker egyesítette a neki engedelmeskedő népeket úgymint a turcilingeket, herulokat és a rugiak egy részét, akik fölött már régebb óta uralkodott és Itália népeit is, a rugiak országába (Rugiland) ment és ott csatába bocsátkozott a rugiakkal akiket legyőzött egy döntő (a mai Bécshez közeli) ütközetben és királyukat Feletheust és feleségét Gisát, foglyul ejtette és Ravennában kivégeztette (487).

^{*2} „A rugiak egy a Weichsel és az Odera folyók között letelepedett keleti-germán törzs volt. A népvándorlás idején csatlakoztak a hunokhoz és később birodalmat alapítottak a mai Alsó-Ausztria területén, majd ezután a keleti gótokkal Itáliába vándoroltak.” (Rugiak – Wikipédia) Alsó – Ausztria a Római Birodalom provinciája volt Noricum néven. Noricum a Kelet – Alpok térségét a mai Alsó és Felső Ausztriát, Steiermarkot, Karinthiát és Krajna legnagyobb részét, a bajor Inn-negyedet és Salzburgot foglalta magába. Majdnem az egész tartomány hegyvidék; (Ókori Lexikon P. V. féle) „Noricum ókori római provincia a Duna, az Inn, a Karni Alpok és a Bécsi erdő által határolt területen...A terület (központja Noreia, ma Neumarkt) i. e. 16-ban csatolták a római birodalomhoz.” (Larousse Enciklopédia 3. 100. o. – Noricum) A Dunától északra eső területei a rugiak országának, nem tartoztak a római Noricum nevű tartományhoz. A Duna folyása a régi Római Birodalom felső É-i határát jelentette.

Ezután végig pusztította az egész országot és Itáliába való visszatérésekor tömérdek hadifoglyot hozott magával. A longobárdok erre otthagyták addigi lakóhelyüket és a rugiai földjére (Rugilandba – A Bécs és Linz közötti területre) költöztek, amelyet latinul 'Rugorum patria'-nak neveztek. Mivel itt a föld termékeny volt jó ideig itt maradtak. Eközben meghalt királyuk Godehoc, akit fia I. Cleph követett, de Cleph is meghalt és utána Tato következett. Tato királysága idején a longobárdok elhagyták a rugiai földjét (Rugilandot) és egy nyílt rónaságon amelyet barbár nyelven „feld”-neveztek tanyáztak (talán a Morva mezeje). Itt már 3 éve tanyáztak amikor háború tört ki Tato és Rudolf herul király között, pedig ezt megelőzőleg szövetségben voltak egymással (506-512).³³ Tato 508-ban harcolt Rudolf királlyal, akit megöltek. Tato-t unokaöccse Wacho gyilkolta meg 510-ben.³⁴ Paulus Diakonus szerint a longobárdokat Audoin király vezette Pannóniába (546 k.)³⁵ Mások szerint korábban, Wacho.

Rugiföld 460-ban

A longobárd népvándorlás (Közkincs)

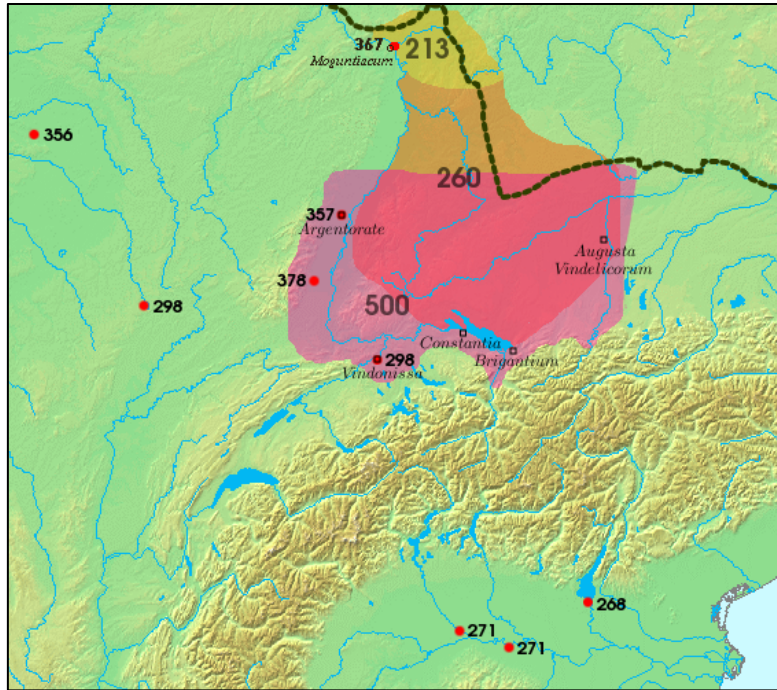
(Forrás: https://nl.wikipedia.org/wiki/Longobarden#/media/Bestand:Lombard_Migration.jpg)

4. A burgundok: A Rajna völgyéből érkező burgundok 454-ben letelepültek a római Burgundiában. Ez már a II. század óta keresztény terület volt.³⁶ 532 -ben a frankok Autunnél, mivel felláztak a burgundok ellenük leverték őket.³⁷ A burgund királyság 534-ben került a frankok kezére.³⁸ Gundobad 473-516 -ig a burgundok királya.³⁹ A népvándorláskori burgund királyság a 4. sz. végétől 534 -ig állt fenn. (Gebikka, 4. sz. vége - 407-ben meghal – III. Gundomar (524-534).⁴⁰ „...a hunok támadásának tetőpontján, 451: Róma oldalán harcoltak. Ekkortájt telepedtek le a mai Genf környékén. 457: meghódították Lyont, majd békésen tovább terjeszkedtek a Rhône vidékén, mert a gall-római arisztokrácia mindig hű szövetségest látott bennük, s katonai jelenlétüket a béke zálogának tekintette. Kétfejű államot hoztak létre: a kir. Lyonban, a trónörökös Genfben tartotta székhelyét. – A ~ stratégiailag fontos területen laktak, s szám szerint túl kevesen voltak ahhoz, hogy ellen tudjanak állni a tőlük D felé megtelepedett nyugati →gótok és a →frankok támadásainak.”⁴¹

5. A frankok: 475 körül a frankok Triert meghódítják. A Rajna – delta és a Trier közti területen megalakul a rajnai frankok (ripuáriak) királysága a „Francia Rhinensis”.⁴² A frankok két nagy ágra oszlottak. A tenger mellékiek vagy száli frankok a Rajna folyó torkolatvidékén éltek. A part mentiek vagy ripuári frankok a Rajna és a Maas folyó partjaitól délre laktak. A frankok

többször átkeltek a Rajnán megtámadták a galliai római birtokokat, majd Róma szövetségeseiként ott letelepedtek.⁴³ A Frank Birodalmat I. Chlodvig (481-511) alapította meg.⁴⁴ A francia történetírás Chlodvigot (Chlodovech, Clovis) tartja az első francia királynak.⁴⁵ A Meroving -ház (száli frankok) amelyhez I. Chlodvig is tartozott első ismert uralkodója Chlodion (428-448), akit a Meroving-ház megalapítójának is tartanak.⁴⁶ Utódának Merovechnek tulajdonítják a dinasztia megalapítását.⁴⁷ „Az V. században a frankok elfoglalták a Római Birodalom jelentős területét, Északkelet Galliát. A frank birtokok élén a volt törzsfőnökök álltak. A frank főnökök közül név szerint ismerjük Merovechot; az ő vezetése alatt küzdöttek a frankok Attila ellen a catalaunumi mezőn (451). Róla nevezték el a királyi nemzetséget Merovingoknak.”⁴⁸ Az egységes Meroving Frank Királyság 428-511-ig tartott.⁴⁹ „Mivel a frankoknak a longobárdok és az egykor Csehországból elvándorolt bajorok is behódoltak, a népvándorlás kori birodalmakból egyedül a frank állam maradt meg.”⁵⁰

6. Az alemannok (vagy alamannok) Németország DNY-i részén, a Rajna vidékén és Svájcban laktak.⁵¹ „Az alamannok a középső Elba vidékről származó törzsszövetség voltak, akik a III. században elfoglalták a mai Svábsországot és a VI. század közepéig tovább nyomultak déli irányban az Alpokig, valamint a Felső – Rajna vidékéig.”⁵² „Alemanni, 'Alamanoi, eredetileg nem egységes germán törzs, hanem egész népszövetség, a melyhez főleg a Semnones, Tencfteri, usipites törzsei tartoztak. A felső Rajna, Majna és Duna közötti területen laktak. Nevük csak a Kr. u. 3. században kezd feltűnni. Békésen kisebb területekre oszlottak, mindegyiknek élén egy-egy király állott; Ammianus Marcellinus (16, 12, 1. 18, 2. 20, 3. 21, 3) tíz ilyent említ; háborúban közös vezérük volt.”⁵³ „Az A. szövetsége nem azonos a Sueviével, a kikkel a rómaiak már jóval korábban ismerkedtek meg s a kiket, úgy látszik, nem annyira az ethnographiai együtartozás, mint inkább a cultus közössége egyesített. Az a. szövetsége azonban később magában foglalta a Suevi maradványait is. Az A. később szorosabb egységet tesznek, nyelvi tekintetben is; ennél fogva a német nyelvészet ma is külön alemann nyelvterületről beszél (Svájc, Elzász, Baden, Württemberg egy része).”⁵⁴ „A 3. század elejétől többször is betörték a Római Birodalomba, az 5. században a mai Baden és Elzász vidékén foglaltak el területeket. A frankok I. Klodvig vezetésével 496-ban legyőzték és a birodalomba sorolták őket. Német törzs, mely a Krisztus utáni 3. század óta háborgatta a rómaiak Rajna melléki határát. Elzász, Baden és a német Svájc lakossága tőlük ered.”⁵⁵ „Körülbelül 500-ig megkülönböztették az alamannit és a szuebit, de a 6. századtól kezdve a két név kifejezetten szinonimaként maradt fenn.”⁵⁶ Alamanni törzsek: „Nincs bizonyíték a korai alamannok egységes törzsi vezetésére. Ehelyett a 3-5. századi római források időnként részleges alamann törzseket említenek, amelyeknek viszont saját királyaik voltak. Ismert alamann törzsek a Juthungen, akik a Dunától és az Altmühl-től északra telepedtek le, a Bucinobantes (latinul Bucinobantes) a Mainz melletti Main-torkolatban, a Brisgavi, akik, mint már a nevük is sugallja, a Breisgau területén telepedtek le, a Rätovariak a Nördlinger Ries környékén és a Lentienser, akiket a Linzgau környékén, a Bodeni-tótól északra feltételeznek.”⁵⁷ „455-től kezdődött az alamannok nyugati és keleti terjeszkedése Galliában és Noricumban, amelyről csak bizonytalan információk állnak rendelkezésre. Régészeti leletek az említett terjeszkedések alig követhető nyomai.”⁵⁸

Az alemann királyság elhelyezkedése (Közkincs)

(https://hu.wikipedia.org/wiki/Alemann_kir%C3%A1lyok_list%C3%A1ja#/media/F%C3%A1jl:Alemanni_expansion.png)

7. A szvébek (Suebi, Suevi) „az I. században a Rajna, a Saale és a Duna között telepedtek le (Svábföld, a szvébek országa). A nagy népvándorlások idején átkeltek a Rajnán, benyomultak Hispániába, ahol 409-ben, Galíciában királyságot alapítottak, amelyet 585-ben a nyugati gót király Leovigild semmisített meg.”⁵⁹ „Ez volt az első olyan terület, ahol a római birodalomtól elszakadó részen új állam alakult ki.”⁶⁰ „Keresztény királyukat, Rechiar 456-ban a nyugati gótok legyőzték, de az utolsó szváb területek csak 585-ben kerültek gót fennhatóság alá.”⁶¹ (Lásd, Rechiar szváb király – Wikipédia) „Rechila fia Rechiar 453-ban békét kötött Rómával, és átadta nekik Cartaginense városát, majd három évvel később haddal vonult annak visszafoglalására. A város miatt a háborúba a vizigótok is beszálltak a szvébek ellen, amelynek eredménye az astorgai csatában (456) elszenvedett szváb vereség és az uralkodó halála lett. Ezután a nyugati gótok által körülvelt szváb állam lassú katonai és politikai hanyatlásnak indult, de még nagyon sokáig tartott, amíg a gótok végleg legyőzték.”⁶² A szváb királyság: „A királyság 170 évig állt fenn, miközben sikerrel vette fel a harcot a terjeszkedni vágyó szomszédokkal, úgymint a nyugati gótok (Vizigót Királyság), vandálok (Asdingi Vándál Királyság), alánok (Alán Királyság, egy ideig Alán-Gót Királyság). A Szváb Királyságot a történetírás elhanyagolja, periferiális és jelentéktelen politikai tényezőként tüntetve fel. Ennek azonban önmagában az a tény is ellentmond, hogy majdnem két évszázadon át képes volt ellenállni a népvándorlás viharainak. 583 és 585 között végül a nyugati gótok támadásai vetettek véget a szváb történelemnek.”⁶³ A Pecz féle Ókori Lexikon tágabb értelemben a longobárdokat is ide sorolja: „Suevi, Souhboi, Sohboi, egyrészt (szűkebb értelmében) egy germán néptörzs neve, másrészt (tágabb értelemben) bizonyos néptörzsek egy egész csoportjának elnevezése, a mely csoporthoz a tulajdonképi S.-n kívül még a Semnones, Langobardi, Hermunduri, Varisti (vagy Narisci), Marcomanni és Quadi tartoztak.”⁶⁴ A Wikipedia szerint már csak lehetséges „talán”, hogy a longobárdok közéjük tartoztak.⁶⁵ Közép-európai maradványaik feloldódtak az Alemannokban. „A S. zöme az Alamanni népével lépett szorosabb kapcsolatba s az írók is vegyesen használják a két nevet; népszerűbb azonban a S. neve, ófn. Swába, a mai Schwaben, svábok.”⁶⁶

8. angolok (anglik), 9. szászok, 10. jütek vagy jütök

„Angli, germán néptörzs, a kiket Tac. Germ. 40. említ. Hazájuk kétségtől a mai Schleswig és Mecklenburg területén keresendő. Javarészüket az 5. században szász és jüt törzsekkel együtt Britanniába vándorolt (angolok); azonban a continensen is voltak maradványaik északi Thüringiában, Merseburg vidékén, a hol egy Engilin nevű megye tőlük kapta nevét.”⁶⁷ „Az angolok és a szászok Jütlandból jöttek. Míg a szászok mélyen előrenyomultak délre és meghódították a mai Alsó – Szászországot, Vesztfáliát és Thüringiát, egy részük az V. – VI. században az angolokkal közösen áttelepült a brit szigetekre és ott különböző kis királyságokat alapítottak. Ezeket a IX. században angolszász királysággá egyesítették. A királyság nélküli törzsszövetséget alkotó szászok is hatalmas birodalmat hoztak létre, ami az összes népvándorlás kori állam közül a legtovább zárkózott el a kereszténységtől. Csak Nagy Károly frank királynak sikerült több mint 30 évi harc után ezt a törzsszállamot legyőzni és megkeresztelni.”⁶⁸ Hertfordshire: „A rómaiak távozása után az angolszászok vették birtokukba a területet a korai 5. században. A 6. századra a mai megye nagy része már a keleti szász királyság része volt.”⁶⁹ „A népvándorlás korában a Britannia keleti partján fekvő Norfolk elsődleges célpontja volt a szászoknak és angoloknak; ellenük a rómaiak több erődöt is emeltek. Az 5. századra az angolok megszállták és betelepítették a területet, amelyet két részre osztottak, az „északi népre” (*north folk*) és „déli népre” (*south folk*), innen kapta Norfolk és Suffolk mai nevét. Itt alakult meg a Kelet-angliai Királyság, amely később beolvadt Mercia, majd Wessex királyságába.”⁷⁰ „A Kelet-angliai Királyság a 6. század első vagy második negyedében alakult meg, első királya a félig mitikus Wehha volt, akit fia, Wuffa követett.”⁷¹ „Kelet-Anglia az angolszászok által leghamarabb belakott régiók közé tartozott, már 450 körül megjelentek.”⁷² Wessex: „Az Angolszász krónika szerint Wessexet Cerdic és fia, Cynric alapította, akik 495-ben érkeztek Britanniába öt hajóval. Egy másik forrás szerint Cynric Cerdic unokája (fiának, Creodának fia) volt. A feltevések szerint valahol Hampshire déli részén köthettek ki, bár a régészek eddig nem találtak arra korai angolszász települést.”⁷³ Az angolszász krónikát a kutatók fenntartással kezelik mivel azt csak jóval a megtörtént események után írták, nem mindent fogadnak el valós eseménynek belőle. A jütök vagy jütek a Jütland (Jylland, É -Európában Dánia szárazföldi része) félszigeten éltek, az időszámítás kezdete körül, amely róluk kapta a nevét. „A jütök északi germán népet óészaki nyelven *jotar*-nak, óangolul Yte-nek illetve Eotas-nak, a rómaiak Eutii-nek, illetve Euthiones-nek nevezték.”⁷⁴ „A jütök : a III. sz. folyamán támadást intéztek Britania partjai ellen. Az V.-VI. sz.-ban a brit szigetekre telepedtek le. Egyik részük létrehozta Kent királyságot, másik részük dán fennhatóság alá került.”⁷⁵ „Az 5. században Kelet-Kent a jütök egyik királysága lett,”⁷⁶ „Az angolszász csoport vezető törzsei az Angli és Saxones voltak, ide tartoznak még a Varini, Eutii (a jüt törzs)...”⁷⁷ „Az angol történetíró szerzetes, Szent Bédá szerint Kentben, Hampshire-ben és a Wight-szigeten telepedtek le. Bédá állítását régészeti leletek is bizonyítják. Később beolvadtak az angol népbe, a Jyllandon maradtak pedig a dánokba.”⁷⁸ Mindhárom népcsoport az angolok (anglik), szászok és a jütek 450 körül hatoltak be a brit szigetekre és ott letelepedtek.⁷⁹ (Lásd, Emberiség Krónikája 219. o.-on A germánok népvándorlásai a IV. és az V. században című ábrát.) „Az angolszászok (Anglo-Saxons, a 9. században óangolul még Angul-Saxons) a mai Nagy-Britannia keleti és déli részeit az i. sz. 5. században megszálló germán törzsek, az anglik és a szászok, valamint a jütök etnikai egyesülési folyamatára utal. A bencés szerzetes, Bédá úgy határozta meg az angolszászokat, mint e három germán törzs leszármazottait.”⁸⁰ „Britannia kb. 450 óta; Harcok a brit szigetekért; Angolok, szászok és jütek a mai Északnyugat – Németországból és Dániából áttelepülnek Britanniába, és megkezdik az ország meghódítását. Elkeseredett harcokban elűzik a kelta pikteket és szkotuszokat, akik a római csapatok kivonulása óta az országot uralják. 407-ig Britannia egyes részei (a későbbi Anglia és Wales) a Római Birodalomhoz tartoztak. A romanizált britek, akik a piktek és szkotuszok, majd az angolok, szászok és jütek ellen nem tudnak helytállni, mivel regionálisan szétforgácsolt hatalmi övezetekben éltek, a jövőben kitérnek Skócia és Wales, valamint a róluk elnevezett Bretagne felé. Az angolok, szászok és jütek sikeres áttelepülése

tengerhajózási és hajóépítő tapasztalatuknak köszönhető. A római uralom nyomát régészeti emlékek és máig élő helynevek őrzik.”⁸¹ „Amikor az V. század elején kivonták a római légiókat a britek (kelták) által lakott Britanniából, megindult a germán törzsek: szászok, angolok és jütök tömeges behatolása, akik előzőleg az Elba és a Rajna között (szászok), valamint a Jütland – félszigeten (angolok és jütök) laktak. Britannia angolszászok által történt meghódítása, több mint 150 évig tartott, s lényegében a VII. század elején fejeződött be. A hódítás lassúságát elsősorban azzal kell magyaráznunk, hogy Britannia kelta lakossága igen nagy ellenállást tanúsított az angolszász hódítókkal szemben. A hódítás folyamán az angolszászok a kelta lakosság nagy részét kiirtották. Egy részüket kiszorították Britanniából a kontinensre, s ezek Galliában, a későbbi Bretagne-nak nevezett Armorica – félszigeten telepedtek le. A lakosság másik részét rabszolgává tették vagy függő viszonyba hozták, s ezek kénytelenek voltak adót fizetni a hódítóknak. A függetlenséget csupán a kelta területek tudták megtartani Britannia nyugati (Wales és Cornwall) és északi részén (Skótszország), itt megmaradtak a törzsszövetségek, amelyek később önálló kelta fejedelemségekké és királyságokká alakultak. A XII. század második feléig független maradt a kelták által lakott Írország is. Az angolszászok által meghódított Britannia területén – ezt nevezik később Angliának – körülbelül a VI. és a VII. század fordulóján több angolszász királyság alakult ki. A jütök délkeleten Kentet, a szászok délen és délkeleten Wessexet, Sussexet, és Essexet, míg az angolok keleten Kelet – Angliát, északon Northumbriát, az ország közepén pedig Mercíát alapították meg. Ezek a királyságok mind kora feudális államok voltak, és hasonlítottak a frankok, burgundok, nyugati gótok és más germán törzsek által a kontinensen kialakított államokhoz.”⁸²

A legkorábbi germán királyságok Britanniában a hagyományok szerint:

„Kent a 7 angolszász királyság egyike, melyet a jütök alapítottak 455 körül.”⁸³
 Sussex: „Ælle, más írásmóddal Ælla, Ælli (439? – 514), Sussex királya 477-től haláláig, 491-től fiával, Cissával együtt. A hagyomány szerint Selsey Bill közelében szállt partra 477-ben. Azonnal háborút indított a britek ellen, és 491-ben fiával, Cissával Anderidában (ma Pevensey, East Sussex) lemészárolták az egykori római erődítményben lévő brit katonákat. 514-ben halt meg (fia követte a trónon), és Béda VIII. századi történétíró szerint Ælle volt az első király, akit a Humber folyótól délre valamennyi angol urának ismert el. Beda nyomán a IX. századi *Angolszász Krónika* Ælléről azt jegyezte föl, hogy ő volt az első bretwalda ("Britannia ura")”⁸⁴
 „Wessex a 7 angolszász királyság egyike, amelyet szászok alapították 519-ben.”⁸⁵ Az első uralkodó Cerdic (519-534) (ugyanott) „Essex a 7 angolszász királyság egyike, amelyet szászok alapítottak 527 körül.”⁸⁶ Mercia a 7 angolszász királyság egyike, amelyet az angolok alapítottak 488 körül.”⁸⁷ „Northumbria a 7 angolszász királyság egyike, mely az angolok által alapított Bernicia és Deira 604-es egyesítéséből jött létre.”⁸⁸ Bernicia uralkodóit 500-tól számítják.⁸⁹ Deira (óangolul *Derenrice* vagy *Dere*) egy királyság volt Észak-Angliában, amelyet angolszász harcosok hoztak létre a meghódított Derwent Völgyben a 6. század közepén.... Az első név szerint ismert deirai király Ælle. (559-588).⁹⁰

A hagyomány szerint a Kent-i (455) jüt királyság, a Sussex-i (477) szász királyság és a Mercia-i (488 k.) angol királyság tehát már az V. század közepén – végén megalakultak.

„Az angolszász királyságok között állandó harc folyt. Ennek következtében egyes királyságok elfoglalták a többiek földjét, sőt ideiglenesen hatalmukat is kiterjesztették rájuk. Így a VI – VII. század fordulóján Kent tett szert a legnagyobb jelentőségre. A VII. század közepétől kezdve a legészakibb angolszász királyság, Northumbria, a VIII. században pedig a közép-angliai Mercia, s végül a IX. század elejétől kezdve a délnyugati Wessex ragadta kezébe a vezetést, maga alá rendelve a többi királyságokat. Egbert wessexi király uralkodása idején 829-ben az egész ország egy állammá egyesült, s ettől kezdve Angliának nevezik.”⁹¹

A kereszténység helyzete ebben az időben Britanniában: „Amikor a szászok betörték Nagy-Britanniába, a pogányság jutott uralomra. A hódítók méltóságukon alulinak tartották, hogy foglyaiktól tanuljanak, ezért a keresztények kénytelenek voltak a hegyekben és mocsaras vidékeken menedéket keresni. A világosság egy ideig ugyan elrejtve, de tovább fénylett. Egy évszázaddal később Skóciában olyan fénnel ragyogott fel, hogy távoli országokba is bevilágított. A szent életű Columba és munkatársai elhagyták Írországot, és missziómunkájuk központjává Iona magányos szigetét tették, ahol maguk köré gyűjtötték a szétszóródott hívőket. Valaki közülük a bibliai szombatot is megtartotta. Így a nép megismerte ezt az igazságot is. Ionában egy iskola létesült, ahonnan nemcsak Skóciába és Angliába küldtek misszionáriusokat, hanem Németországba, Svájcba, sőt Olaszországba is. Róma azonban Nagy-Britanniára szegezte tekintetét, és elhatározta, hogy fennhatósága alá vonja. Misszionáriusai a hatodik században vállalkoztak a pogány szászok megtérítésére. A büszke barbárok szívesen fogadták őket, és a hittérítők sokezüket rábírták a katolikus vallás követésére. E munka során a pápai vezetők és híveik szembe találták magukat az öskeresztény hit követőivel. Éles volt közöttük a különbség. Az utóbbiak egyszerűek, alázatosak voltak; jellemük, tanításaik, viselkedésük bibliai volt. Az előbbiek viszont a katolicizmus babonájáról, pompájáról és gögjéről tanúskodtak. Róma megbízottja követelte, hogy ezek a keresztény gyülekezetek ismerjék el a pápa fennhatóságát. A britek szelíden azt válaszolták, hogy ők minden embert szeretni akarnak, de a pápának nincs joga ahhoz, hogy uralkodjék az egyházon, és csak annyira tudnak engedelmeskedni neki, amennyire az Krisztus bármelyik követőjét megilleti. Róma újra és újra megkísérelte engedelmességre bírni őket, de ezek az alázatos keresztények, Róma

megbízottainak hivatkozásán elcsodálkozva, rendületlenül azt válaszolták, hogy Krisztuson kívül nem ismernek más mestert. Ekkor mutatkozott meg a pápaság valódi szelleme. A római vezető ezt mondta: „Ha nem akarjátok fogadni a testvéreket, akik békét hoznak nektek, akkor fogadni fogjátok az ellenséget, aki háborút hoz nektek. Ha nem akarjátok velünk együtt hirdetni a szászoknak az élet útját, akkor ők fognak halálos csapást mérni rátok.” Ezek nem üres fenyegetések voltak. Róma háborút indított, cselszövéshez és megtévesztéshez folyamodott a bibliai hit e bizonyágtevői ellen, mígnem Nagy-Britannia gyülekezetei megsemmisültek, vagy behódoltak a pápai hatalomnak.”⁹² Kolumba (Colombanus, Columbeille) szent író szerzetes volt, „Írország 540 k. – Bobbio, 615) Szelíd lelkülete miatt Columbannak (galambnak) nevezték. Bangorból egy skót szerzetescsoport élén a kontinensre jött. Számos követője akadt. Több kolostort alapított: Luxeuil (590), Bobbio (614). Szabályzata szigorúbb volt mint a bencéseké, aszketikus gyakorlatokon alapult.”⁹³ Kolumba „563-ban költözik át Skóciába, tizenkét társával együtt. Ionán fatemplomot, közösségi helyiséget és minden szerzetes számára kunyhót épített. Ionáról kiindulva kezdte el társaival együtt a missziós munkát a Skót-félföld lakói között, különösen törekedve arra, hogy az ősi hitből a kereszténység felé való átmenet békésen történjen meg. Mindemellett ionai életének nagy részét kéziratok másolásának szentelte, a hagyomány szerint több mint 300 kéziratot másolt le.”⁹⁴

„A parasztság jobbágysorba döntésének folyamatában rendkívül aktív szerepet játszott az egyház. Az angolszászok megkeresztelkedése, amely a VI. század végén (597) kezdődött, s tulajdonképpen csak a VII. század második felében fejeződött be, az angolszász társadalom uralkodó rétegének az érdekeit szolgálta, mert erősítette a királyi hatalmat és a körülötte tömörülő földbirtokos nemességet. Azok a földadományok, amelyeket a püspökök és az egyre szaporodó kolostorok a királytól és a nemességtől kaptak, elősegítették az egyházi birtokok növekedését. Az egyház mindenképpen helyeselte a parasztság leigázását. Ezért a kereszténység terjesztése hosszú és elkeseredett ellenállásra talált az angolszász szabad parasztság részéről, amely a régi pogány kultuszban a faluközösségi rend támaszát látta.”⁹⁵

Szent Gildas (493- 570) szerzetestől származik az egyedül fennmaradt kortárs beszámoló az V. -VI. századi Britanniai eseményekről.

Így írja le a szászok bejövetelét Britanniába:

„Időközben Isten elhatározta, hogy megtisztítja népét, és a veszedelem pusztá hírvil adásával megszabadítja a gonosz fertőzésétől. Futótűzként jutott el az egész nép figyelő füleibe a hír, hogy a régi ellenség fenyegetően közeledik, azzal a szándékkal, hogy mindent földig rombol, és — szokása szerint — az ország egyik végétől a másikig letelepedik. Az embereknek azonban nem vált hasznára a figyelmeztetés. Mint esztelen igavonó barmok, összeszorított foggal mentek a maguk feje után. Letértek arról az ösvényről, amely keskeny ugyan, de az üdvösséghez vezet, és egymással versengve rohantak a széles úton, amely a különféle bűnök által meredeken vezet lefelé a halál torkába. 'A csökönyös szolgát nem lehet szókkal tanítani,' mondja Salamon. Hiába ütik a bolondot, nem érez semmit. Szörnyű dögvész söpört végig feltartóztathatatlanul az ostoba népen, és rövid idő alatt annyi embert elpusztított kard nélkül is, hogy az élők nem győzték a holtakat temetni. Azonban még ez sem volt elegendő lecke számukra, így Izaiás próféta szavai újra beteljesedtek rajtuk: 'És Isten sírásra hí föl és megnyírásra és zsákba övezésre; és íme, borjakat ölnek és kosokat vágnak, húst esznek és bort isznak, mondván: Együnk, igyunk, mert holnap meghalunk!' Valóban, közeledett gonoszáguk beteljesedésének ideje, mint egykor az amorreusoké. Tanácsot hívtak össze, hogy döntsenek: mi a legjobb és legbölcsebb módja annak, hogy a korábban már említett népek véres, meg-megújuló támadásait és fosztogatásait kivédjék. Ekkor sötétség hullott a tanács minden tagja és a kevély zsarnok szemére: azt határozták, hogy a vad, ember és Isten előtt egyaránt gyűlöletes szászokat (nevüket senki ember fia ki ne ejtse!) hazánk őrzőjeül — vagy inkább

pusztítójául — beengedik a szigetre, mint a farkast a nyájhoz, hogy az északi népeket visszaverjék. Soha végzetesebb, soha keservesebb dolog nem esett meg ezzel az országgal. Ó, hogy elborította értelmüket a sötétség! Milyen végtelen és reménytelen volt ostobaságuk! Önszántukból hívták be azt a népet, amelytől a halálnál jobban rettegek még távollétében is, de hisz mondvá vagyón: 'Bolondok Tanis fejedelmei, Fáraó bölcs tanácsosai esztelen tanácsot adnak. Akkor a barbár nöstényoroszlán barlangjából egy falka oroszlánkölők tört elő: három keelen; érkeztek, ahogy hadihajóikat az ő nyelvükön nevezik. Kedvező szelek fújtak; előnyösek voltak az előjelek és a jóslatok is, amelyek egy biztos jel szerint azt ígérték nekik, hogy háromszáz évig élnek majd ezen a földön, amely felé hajójuk orra irányul, és hogy ezen idő feléig, százötven évig, azt újra és újra feldúlják. A balcsillagú zsarnok utasítására először is a sziget keleti oldalába mélyesztették karmukat; látszólag azért, hogy országunkért küzdjenek, valójában azonban azért, hogy ellene harcoljanak. Amikor a nöstény-oroszlánnak tudomására jutott, hogy az első egység sikerrel járt, új, nagyobb csapat csaholó kutyt küldött ki támogatásukra. Azok hajón érkeztek, és egyesültek a hamis egységekkel. Így eresztett gyökeret erős vesszőkkel és hajtásokkal országunk talajában az elvetemültség vesszeje, a keserűség gyökere, a mérgező palánta, amelyet annyira megérdemeltünk. A barbárok, akiket beengedtek a szigetre, ellátást kértek; álnokul késznek mutatkoztak arra, hogy bármilyen veszéllyel szembeszálljanak kiváló gazdáikért. Az ellátást megkapták, így hosszú időre 'be lett tömve a kutya mohó szája.' Később újra panaszkodni kezdtek, mondván, hogy havi fizetségük nem elegendő; elszigetelt eseményeket szándékosan hamis fényben tüntettek fel, és esküdöztek, hogy az egyezséget megszegve feldúlják az egész szigetet, ha nem kapnak bőségebb fizetséget. Fenyegetéseiket késlekedés nélkül be is váltották. Az istentelen keletiek által rakott és táplált tűz a tenger egyik partjától a másikig terjedt, jogos büntetésül a nép korábbi bűneiért. Amerre elért, letarolta a városokat és a vidéket, és ki sem húnyt, míg szinte az egész szigetet fel nem perzselte, és mohó vörös nyelve már a nyugati óceánt nyaldosta. Így ebben a támadásban, amely hasonló volt a régi asszírok Júdea elleni támadásához, a történelem tanúsága szerint rajtuk is beteljesedett, amit a próféta mondott siralmában: 'Felgyújtották tűzzel a te szentélyedet a földön, megfertőztették a te neved hajlékát. Valamint:' Isten! pogányok jöttek örökségedbe, megfertőztették szent templomodat,' és így tovább. Az ellenséges hordák minden nagyobb várost a földdel tettek egyenlővé, és a lakosokat is mind elpusztították — az egyházi vezetők, a papok és a nép egyaránt kardok villanása és lángok ropogása közepette lelték halálukat. Siralmas látvány volt. A terek közepén a magas falak és tornyok alapkövei hevertek szilárd talapzatukból kifordítva; alvadt vér bíbor leplével borított szent oltárok, holttestek feküdtek mindenfelé, mintha valami borzalmas szőlőprésben keveredtek volna össze. A halottaknak nem jutott temetés, kivéve a házak romjai alatt vagy a vadállatok és madarak gyomrában — szent lelkeik így kapták meg a nekik járó tisztességet, ha egyáltalán sokan voltak akkor olyanok, akiket szent angyalok vittek a mennyek magasságaiba. Arra az időre ugyanis az egykor dúsan termő szőlőskert már csak savanyú termést hozott, és — a próféta szavával élve — alig maradt böngészni való szőlőgerezd és búzakaiász a szőlőszedők és aratók háta mögött.

[A badon-hegyi győzelem]

Így a nyomorult túlélők egy részét beszorították a hegyek közé, és egytől egyig lemészárolták őket. Mások éhségtől megtört lélekkel megadták magukat az ellenségnek; rájuk sírig tartó rabszolgaság várt, hacsak azonnal meg nem ölték őket, ami megváltás volt számukra. Megint mások a tengeren túlra indultak, s a duzzadó vitorlák alatt hangosan panaszkodtak, tengerésznotá helyett zsoltárt énekelve: 'Mint az ennivaló juhokat, oda adtál minket, és a nemzetek közé szórtál minket.' Ismét mások kitarottak hazájukban, bár az ő szívükben is volt félelem, és balsejtelmektől gyötörve a magas, meredek, félelmetes és megerősített hegyekre, a sűrű erdőkre és a tengerpart szikláira bízták életüket. Egy idő múlva, amikor a kegyetlen fosztogatók eltávoztak, Isten erőt öntött a túlélőkbe. A szélrózsa minden irányából nyomorult

menekültek siettek hozzájuk, mint fenyegető vihar közeledtével kaptárukba a méhek, és alázatos szívvel könyörögtek nekik, "fellegekig felesengve fohászukat", hogy ne kelljen mindenestül elpusztulniuk. Vezetőjük Ambrosius Aurelianus volt, egy tisztos férfiú, aki a rómaiak közül talán egyedül élte túl ezt a dúló vihart: szülei, akik bíort viseltek, elpusztultak benne. Ma élő leszármazottai nyomába sem léphetnek ősük kiválóságának. Az ő vezetése alatt népünk visszanyerte erejét, és legyőzőit csatába hívta. Az Úr beleegyezett, és a csata az ő javukra dőlt el. Ettől fogva a győzelem hol honfitársainkhoz, hol az ellenfélhez pártolt: így aztán az Úr ebben a népben próbára tehetette, szokása szerint, ezt az új Izraelt, hogy vajon az szereti-e Őt vagy sem. Mindez egészen a Badon-hegy melletti csatáig tartott, amely az elvetemültek utolsó de nem legkisebb veresége volt. Ez az én születésem évében történt; tudomásom szerint a negyvennegyedik esztendőből is eltelt már egy hónap azóta. Városaink azonban még ma sem olyan népesek, mint hajdan, a mai napig elhagyatottak, romosak és rendezetlenek. A külfáborúnak talán vége szakadt, a belviszálynak azonban nem. Az események tanúinak emlékezetében ugyanis megragadt a szigetre zúduló nagy csapás és a váratlan megszabadulás is. Ezért aztán a királyok, a hivatalos és magánszemélyek, a papok és egyházi emberek a helyükön maradtak. Ők azonban meghaltak, és ekkor oly kor következett, amely nem ismerte a vihart, és csak a jelen békességéről van tapasztalata. Az igazság és jog zaboláit elszakították és lerázták, hogy nyomuk sem maradt, emlékezetük is elveszett az előbb említett rendek között: csak kevesen, nagyon kevesen vannak ez alól kivételek. Sokan elvesztek, mivel az emberek nap mint nap fejvesztve rohannak a pokolba, és a maradék oly kevés, hogy az anyaszentegyház szinte nem is látja őket, amint az ölében megbújnak, pedig már csak ők az egyház egyedüli igaz fiaai...."⁹⁶

A Badon – hegyi csata idejét 500 körüli időszakra helyezik.⁹⁷ A szöveg a csatát döntő jelentőségűnek mutatja be, amely változást hozott a korábbi állapotokban egy időre. A győzelmes csata után helyi brit királyságok alakultak és mivel az ellenségtől egy időre megszabadultak ezek a királyok a papsággal a hivatalos és magánszemélyekkel „*a helyükön maradtak*.”. Korábban viszont ez nem volt így. A „*duló vihar*”-ban a szászok katonai támadásaiban nemcsak a közembereket hanem az arisztokrácia legmagasabb képviselőit is válogatás nélkül legyilkolták, lakóhelyeiket felgyújtották, óriási pusztítást hagyva maguk után. A szászok voltak „*a szigetre zúduló nagy csapás*”, amely a kor szemtanúinak emlékezetében még később is megmaradt, a szászok felett aratott győzelmes csata eseményével együtt - amely elhozta a tőlük való szabadulást. De a korábbi szemtanúk, túlélők is meghaltak. A csata után egy ideig békés időszak következett. „*és ekkor oly kor következett, amely nem ismerte a vihart,*” – ez a kor nem ismert háborút. A Szentíráshoz hasonlóan a „*vihar*” – itt is háborúkat, hadseregeket szimbolizál. Ez a kor Gildas szerint egy emberöltőnyi ideig tartott.⁹⁸

11. A vandálok: „Az időszámításunk kezdetén két törzsük közül a haszdingokról 171-ben Dáciából, majd az V. sz.-ig a Tisza felső völgyéből kapunk hírt, a szilingekről Sziléziát nevezték el. A szilingek és a haszdingok az alánokkal és a szvévekkal keveredve – valószínűleg a hunok nyomására, átkeltek a Rajnán (406), és elárasztották, kirabolták Galliát, 409 és 411 között meghódították Hispániát,^{*3} Gunderik haszding király (406-428) idején egyesültek, és Geiserich vezetésével megtámadták É-Afrikát (429). Hippó bevétele után Geiserich elérte, hogy a császár szövetségeseinek ismerje el (435). III. Valentinianus egy második egyezményben (442) a vandálok kezére adta K- Numidiát, Zeugitániát, Proconsulariát és Byzacénét. 455-ben Geiserich kifosztotta Rómát, majd 455-476 között elfoglalta a Baleárokat, Korzikát, Szardíniát és Sziciliát.”⁹⁹ Geiserich 429-ben alapította meg a Vándál Birodalmat Afrikában, amely a Földközi – tenger nyugati részének legerősebb hatalma volt. A birodalom fővárosának

^{*3} Spanyolországban a vandálok 'Andalúzia'-ban telepedtek le. (Emberiség Krónikája 216. o.) Így a terület megőrizte a vandálok nevét is.

Karthágót építette ki miután meghódította. Geiserich 477-ben halt meg de a birodalom 534-ig fennállt.¹⁰⁰

12. A hunok: „415-420 között a hunok állandó háborúban álltak a Keletrómai Birodalommal és a perzsákkal. 408 – 410 között leigázták a gepidákat. Ruga (423-425) nagyfejedelem uralkodása idején a Hun birodalom központja a Tisza – vidékre helyeződött át. A Hun Birodalom legnagyobb területi kiterjedését és hatalmát Bleda (434-445) és Attila (433-453) uralma alatt érte el. Területe Közép – Ázsiától, a Kaukázus vidéktől a Dunáig és a Rajnáig terjedt. Attila uralkodása idején hadjáratokat vezetett Galliába (451) és Itáliába (452) A catalaunumi csatában (451) az Aetius vezette vizigót, frank, burgund stb. egységekkel szemben Attila küzdelme döntetlenül végződött, de a hunok támadásai ezzel megtörttek. Attila halála (453) után a leigázott népek egy része felkelt a hun uralom ellen. Ellák nagyfejedelem (453-455) a külső és belső támadásokkal nem tudott megbirkózni, és a germánokkal vívott egyik ütközetben maga is elesett. A Hun Birodalom ezután gyorsan széthullott, a hunok maradványai keletre húzódtak vissza, ahol más népekbe (csuvasok, kazárok, és volgai bolgárok) olvadtak be.”¹⁰¹ Mások szerint Attila 451-ben vereséget szenvedett.¹⁰² 454-ben „A Nedao mellett a gepidákól elszenvedett vereséggel megszűnik az Attila király (434-453) által alapított Hun Birodalom...Csak Közép – Európában egyesültek az egyes törzsek királysággá, ami Attila alatt éri el hatalma csúcspontját. Attila azonban a catalaunumi síkságon az egyesült római, burgund frank és nyugati gót csapatok ellen vívott csatában döntő vereséget szenvedett. A csata után, a krónikások szerint, vértől áradt meg a közeli patak.”¹⁰³ 454-ben „A Nedao melletti csatában a gepidák Arderich vezetésével legyőzik Attila fiait, és megalapítják a Gepida Birodalmat a Duna, Tisza, Olt és a Kárpátok között. A Hun Birodalom eltűnik a történelemből.”¹⁰⁴

A vandálok birodalma fennállt már 476 előtt és 493 után is de amint láthattuk ez nem egy tisztán Európa-i, hanem egy Afrika-i birodalom volt. Voltak európai birtokai is de afrikai, Karthágó-i központtal. Ezért ez a birodalom nem jöhet szóba az európai 10 szarv és 10 király között. A Hun Birodalom pedig már 476 előtt felbomlott, ez szintén kizárja, hogy szóba jöhessen. Így a maradék éppen 10 népcsoport. Vessünk még egy pillantást Odoaker államára. A kérdés az, hogy Odoaker állama beleszámítható-e a 10 szarvba vagy 10 királyságba? Odoaker germán zsoldosvezér volt, aki elvette a hatalmat Romolustól a nyugatrómai császártól: „A rugiak törzséből származott és a császári testőrség tagjaként vezére lett a germán törzsekből álló zsoldos seregnek, amely 476-ban felkelésben tört ki, a szövetséges jogait követelve. Csapatai királlyá választották, lemondatta Romulus Augustulus nyugatrómai császárt, és a császári jelvényeket elküldte Konstantinápolyba (476), véget vetve a nyugatrómai birodalom fikciójának, s megteremtve Zénón keletrómai császár birodalmának egységét, aki patriciussá emelte. Tizennégy évig egyeduralkodóként kormányozta Itáliát. Zénónt aggasztotta növekvő hatalma, és hadba küldte ellene Theodorichot, aki ostrom alá vette Ravennában. Két és fél évi ostrom után megadásra kényszerítette és megölette. (493).”¹⁰⁵ Odoaker „A császári felségjelvényeket Konstantinápolyba küldte, azzal az üzenettel, hogy a nyugati birodalom nem szorul többé császárra, egy uralkodó elég a világnak; Odoaker bölcsessége és vitézsége meg fogja oltalmazni államukat és kéri Zénónt, hogy adományozza Odoakernek a patriciusi^{*4} címet és bízsa rá az itáliai provinciák igazgatását. E mellett Itália hercege címet (*dux Italiae*) is kért. Ezeket Zénón császártól megkapta, Zénó azonban Julius Nepost (őt buktatta meg Romulus Augustulus apja, Orestes) tekintette nyugati császárnak. Julius Nepos elvileg Odoaker felett állt a hierarchiában, ezért Odoaker pénzeket is Julius Nepos nevében veretett, gyakorlatilag azonban Julius Nepos hatalma csak Dalmáciára terjedt ki. Később Julius Nepos 480-as halála után végül I. Zénó elismerte Odoakert mint Itália vezetőjét, aki teljes függetlenséggel rendelkezik. Innen kezdve Odoaker Itália királyának (*rex Italiae*) nevezte magát. Emellett megtartotta a *consuli* tisztséget, tiszteletben tartotta alattvalóinak polgári és egyházi intézményeit 14 éven keresztül a keletrómai császár névleges helytartójaként uralkodott. A keleti császárok 480-tól fogva a Római Birodalom egyedüli uralkodóinak tekintették magukat, s a formaságok életben tartásával igyekeztek megtartani a germán államok feletti jogi fennhatóságot. Odoaker 481-ben meghódította Dalmáciát.”¹⁰⁶ Odoaker „Műveletlen, barbár léte sem törülte el a római császárok törvényeit és intézkedéseit, és megtúrta a senatus jogait, sőt Zeno keletromai császárt elismerte névleg főúrának, a fekvő birtoknak harmadrészét azonban kapzsi harcosai számára elvette a rómaiaktól. Közben Kelet és Észak felé hódított. Dalmatiát meg Noricumot jogara alá hajtotta és Noricum kényurát Feletheus rugius királyt és nejét foglyul vitte magával ...489-ben azonban a keleti gótok királyával Theodorichchal háborúba keveredett...”¹⁰⁷

Odoaker állama, Itáliai királysága tulajdonképpen nem volt teljesen önálló állam, királyság. Bizánci fennhatóság ált felette és ezen belül kapott Odoaker a király hatalmat, és teljes függetlenséget az ország felett. Vagyis Itália ilyen értelemben a megmaradt Kelet – Római Császársághoz, Bizánchoz tartozott. Így nem egy új állam, hanem tulajdonképpen a régi Római Birodalom része maradt. Fontos, hogy maga Odoaker sem akart egy független államot létrehozni.¹⁰⁸ Uralkodását a bizánci fennhatóság alatt és annak részeként képzelte el. Nem vált le róla és nem is akart. Mégis, ahogy Odoakernek az itáliai hatalma növekedett és Bizánc már

^{*4} patriciusi rang: „Keleten, ahol a császárok megtartották hatalmukat, ezt a titulust a megbecsülés kinyilvánítására használták,..“ (Patricius – Wikipédia)

saját magára nézve is fenyegetésnek tartotta, megszabadult tőle. Véleményem szerint ezért nem illik a 10 szarv 10 király közé, amely 10 különálló és önálló hatalmat, királyságot is jelent. (T. Horváth Ágnes is amellett érvelt korábban, hogy Odoaker állama nem volt független, önálló állam.)

A népvándorláskori germán királyságok a Római Birodalom területén az V. század elejétől az V. század végére és a VI. század elején-közepén jelentek meg.

A már említett népvándorlás kori germán királyságok a római birodalom nyugati (európai) területén, amelyek az V. század kezdetétől az V. század végén is fennálltak:

1. A népvándorláskori burgund királyság (a 4. sz. vége -534). (Gebikka, 4. sz. vége - 407-ben meghal – III. Gundomar (524-534))¹⁰⁹
2. A szvéb királyság (409-585) (Braga)
3. A nyugati gót királyság (418-507) (Toulouse)
4. A rajnai frankok királysága (475-) (Trier) Az egységes Meroving Frank Királyság (428-511), I. Chlodvig (481-511) (Meroving ház; száli frankok)
5. A jüt királyság (455-825) (Kent)¹¹⁰
6. A szász királyság (477-790) (Sussex)¹¹¹
7. Az angol királyság (488 k. - 919) (Mercia)¹¹²
8. A longobárdok 489-ben megszállják a rugiak (Alsó – Ausztria) országát. „Odoacar legyőzi Feletheust, a rugiak királyát, mire a longobárdok megszállják Rugilándot.”¹¹³ (Ezzel megjelennek a korábbi Római Birodalomhoz tartozó területeken.) Tato uralkodása idején hagyták el a rugiak földjét. Tato uralkodását 500 k. - 510 teszik.¹¹⁴
9. Az alemann királyság (-496) Ekkortól a frank birodalom részévé válnak.
10. A keleti gótok itáliai királysága (493-555) veszi kezdetét. Ekkortól fogva a Római Birodalom nyugati részének a maradványai is eltűnnek. A keleti gótok korábban a Pannóniai királyságban éltek.

„A tíz szarv pedig ez: Ebből az országból tíz király támad” - Ez a rész azt érzékelteti, hogy a benne említett hatalmak, királyok már megjelentek, jelen voltak a Római Birodalom nyugati részében még a birodalom nyugati részének a fennállása idején. Már korábban bevándoroltak és letelepedtek. De a Római Birodalom nyugati részének a széthullásával tűntek igazán elő. 476-ban még nem esett szét teljesen a birodalom nyugati része. Ha a **493**-as adattal számítjuk a Római Birodalom nyugati részének a felmorzsolódását akkor éppen az előbb felsorolt 10 királyság állt elő. 496-ban az alemannok megdöntésével ez már csak 9 lenne. A Római Birodalom nyugati része miközben egyre inkább gyengélkedett, összezsugorodott és leépült egymás után új királyságok jöttek létre a birodalom nyugati területein, amelyek a birodalom nyugati részének a teljes leépülésével, megszűnésével, a hátra maradt 10 európai germán királyságot jelentették. Ez a 10 egyidejűleg rövid ideig fennálló és egymástól különálló, önálló germán királyság volt a kezdete a korai Európának és népeinek.

(By Guriezous - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=47800670>)

A Római Birodalom 476-ban. Ez a térkép mutatja a 476 -os helyzetet. Britanniában már ott vannak a jütök, a szászok és az angolok. A hagyomány szerint a jütöknek már van királysága a szászoké most jön létre 477-ben, az angoloknak viszont még nincs csak 488-tól. A rugiak a Dunától délre eső területeken a Római Birodalomhoz tartozó területeken telepedtek meg. A longobárdok még a Római Birodalmon kívül vannak. Római területek még Dalmácia és Észak – Gallia, ahol a római helytartó Syagrius, és tulajdonképpen Itália is. Kívül esnek a Római Birodalom határain a Rajnától keletre lévő dánok, jütek, angolok, szászok, frízek, thüringiaiak, herulok. Britanniában pedig a skótok és piktek. A britonok a korábbi kelta lakosság volt. A vandálok királysága afrikai volt nem európai. A gepidák királysága a keleti részen van. A térképen szerepel még néhány fontosabb csata helyszíne: frank és keleti gót győzelmek.

„Mialatt a szarvakat szemlélém, ímé, másik kicsiny szarv növekedék ki azok között, és három az előbbi szarvak közül kiszakasztaték ő előtte, és ímé, emberszemekhez hasonló szemek valának ebben a szarvban, és [vers 11.] nagyokat szóló száj.” Dán. 7,8

Magyarázat:

„A tíz szarv felől is, a melyek a fején valának, és a felől, a mely utóbb növekedék és három esék ki előle; és ennek a szarvnak szemei valának és nagyokat [vers 8.] szóló szája; termete is nagyobb a társaiénál. Látám, hogy ez a szarv hadakozék a szentek ellen, és legyőzé őket.” Dán. 7,20-21

A Próféta miközben a 10 szarvat szemlélte előtűnt az állaton a 10 szarv között egy kis szarv. Ez az újonnan megjelenő hatalom tehát a Római Birodalomból nő ki. Ahogy a negyedik állaton is volt. Az hordozta. A kis szarv a 10 szarv között kezdett növekedni a 10 szarv után. Vagyis hatalma azután kezdett megnőni miután a 10 szarv már megjelent, tehát az ókori Római

Birodalom nyugati része már részekre oszlott, vagyis az V. század vége (a későbbi időpont szerint 493 után. (Odoaker államának legyőzésével fölmorzsolódott a Római Birodalom utolsó megmaradt nyugati része is.)

A kis szarv a felnövekvő Pápaságot jelenti, amely jelentősebb hatalomra csak a Nyugatrómai birodalom megsemmisülése után jutott. (A 10 szarv között kezdett növekedni; a 10 szarv után *“utóbb növekedék”*) A Pápaság az ókori Róma területén jelent meg és innét indult növekedésnek. (A 4. állatból nőtt ki.) Az első évszázadokban a keresztényeket üldözték és megölték. Sátán megpróbálta megsemmisíteni Krisztus egyházát. De az igazi keresztények a nehézségek és megpróbáltatások ellenére is kitartottak Uruk mellett. Az emberek közül sokan látva hitüket és az evangélium erejét, csatlakoztak hozzájuk. „Lassanként azonban a kereszténység hatalmi tényezővé vált. A pogány írók, akik eleinte figyelembe sem vették, most már tanításait cáfolni, a keresztényeket pedig visszatéríteni igyekeztek az általánosan elfogadott kultuszok végzéséhez. A pogány papok veszélyes vetélytársat láttak a keresztényekben, s ellenük uszították a népet. A keresztényekről azt mesélték, hogy megmérgezik a kutakat, szertartásaikhoz gyermekvért használnak, züllött életet élnek és számárfejű istennek hódolnak. A kormányzat nem hozott egyértelmű törvényeket a keresztények ellen, a császári kultusztól való tartózkodásuk mindamelllett gyanússá tette őket. Eleinte csupán feljelentés alapján tettek megtorló intézkedéseket a keresztények ellen, később azonban az üldözések szélesebb körűvé váltak. Tacitus elbeszélése szerint Nero nagyszámú keresztényt végeztetett ki Róma felgyújtásának vádjával. Marcus Aurelius alatt, amikor a súlyos általános helyzet különösen gyanakvóvá tette a kormányzatot minden hivatalosan el nem ismert tanítással szemben, Lugdunumban és más városokban sok keresztényt ítélték halálra. Az egyszerű keresztények igen nagy tisztelettel öveztek ezeket a hitükért meghalt vagy megkínzott vértanúkat. A keresztény gyülekezetek vezetői azonban már kísérletet tettek a birodalommal való kiegyezésre. Ők írták a kereszténység „apológiáit”, ezeket a császárhoz intézett védőiratokat, amelyek a keresztény tanítást és erkölcsöt védelmezték, s azt bizonygatták, hogy a keresztények a legmegbízhatóbb alattvalók. Ily módon a kereszténység a II. század folyamán a rabszolgák és elnyomottak vallásából lassanként hatalmas egyházi szervezetté vált. Másfél évszázaddal később a birodalom már szövetségre kényszerült ezzel a szervezettel. A kereszténység a világbirodalmat kiegészítő és támogató világvallássá vált.”¹¹⁵ (Lugdunum – a modern Lyon városa)

Mivel Sátán az erőszakkal nem tudta elérni a célját most taktikát váltott és csellel próbálta meg elérni azt, amit erőszakkal nem sikerült. “Sátán ezek után úgy próbált Isten kormányzata ellen sikeresebben harcolni, hogy zászlaját a keresztény egyházban tűzte ki.”¹¹⁶ “Az üldözés megszűnt. Helyébe a földi jólét és a földi dicsőség veszélyt rejlő varázsa lépett.”¹¹⁷ “A keresztények többsége végül beleegyezett a normák leszállításába, és a kereszténység egyezsége lépett a pogánysággal. A bálványimádók csatlakoztak az egyházhoz, és állítólag megtértek, de továbbra is ragaszkodtak a bálványimádáshoz, csak most imádatuk korábbi tárgyait felcserélték Jézus, sőt Mária és a szentek szobraival. A bálványimádás áporodott kovászsa tehát bekerülve az egyházba tovább végezte a maga átkos munkáját. Egészségtelen tantételek, babonás rítusok és bálványimádó ceremóniák keveredtek az egyház hittételeibe és istentiszteletébe. Amikor Krisztus követői a bálványimádókkal szövetkeztek, a keresztény vallás megromlott, és az egyház elvesztette tisztaságát és erejét. Voltak azonban néhányan, akiket ezek a csalások nem vezettek félre. Hűségesekek maradtak az igazság szerzőjéhez, és egyedül Istent imádták.”¹¹⁸ A kereszténység I Constantinus (306-3-307) uralkodásától kezdve államvallás lett. “Az egyház teljes befolyását az uralkodó osztály szolgálatába állította....Az

egyház nem foglalt állást a rabszolgasággal szemben, sőt tekintélyével szentesítette azt. Az egyik zsinat (így nevezték azokat az egyház által összehívott gyűléseket, amelyeken a hitbeli és egyházszerkezeti kérdéseket megtárgyalták) határozata értelmében – és ez kötelező volt minden keresztény számára – kiátkozták azt, aki a rabszolgákat az uruktól való távozásra rábeszéli. Az egyházkerületek élén álló püspökök bíraskodási joggal rendelkeztek, s ők kezelték az egyházi vagyont is. Általában olyan fényűzésben éltek, amely meghaladta a leggazdagabb világi urakét is. A városi önkormányzat megszűnésével és a nyugatrómai államhatalom meggyengülésével ezek a püspökök – akik rendszerint előkelő családból származtak és nagy befolyással rendelkeztek – vezető szerepet játszottak a városokban és az ezekhez tartozó kerületekben. Különösen megnövekedett az imperium fővárosa, Róma püspökének befolyása és gazdagsága. Ezt a püspököt a IV. századtól kezdve római pápának nevezték. Abból a célból, hogy a római püspököket, a pápákat a többiek fölé emeljék, kidolgoztak egy elméletet, miszerint ezek „Péter apostol közvetlen utódai”.¹¹⁹ „Az evangéliumok nem igazolják a pápaságot; mihelyt azonban a pápaság kialakult, az evangéliumokban keresett igazolást. Mindez azonban nem magától állott elő. Széles körű ismeret kellett ahhoz, hogy egy szegény ács egy éppoly szegény halásznak mondott szavai királyi jellegű főpásztort teremtsenek, akit azután hamarosan a világ urának neveztek.”¹²⁰

„A negyedik század elején Konstantin császár kiadott egy rendeletet, amelyben a vasárnapot általános ünneppé tette az egész római birodalomban. A nap napját a pogány alattvalók ünnepelték, és a keresztények is tisztelték. A császár így akarta a pogányság és a kereszténység szemben álló érdekeit diplomatikusan összehangolni. Erre az egyház püspökei buzdították, akiket fűtött a becsvágy és a hatalomvágy, akik felismerték, hogy a pogányok, ha a keresztények ugyanazt a napot ünneplik, mint ők, könnyebben lesznek névlegesen keresztények, és ezzel előmozdítják az egyház hatalmát és dicsőségét.”¹²¹ „I. Konstantin 321. március 7-én a vasárnapot rendelte a heti pihenőnapnak.”¹²² „Jóváhagyta a császár a püspöki bíraskodást, megadta az egyháznak az örökösödési jogot, a rabszolgák felszabadításának jogát az egyházon belül. Az egyházat az állam egyik legfontosabb támaszának tekintette, részt vett a vallási vitákban (donatizmus, arianizmus) ezáltal felmerült az állam és egyház problémája.”¹²³ „Konstantin hatalomhoz való viszonyát döntően befolyásolta a milviai hídnál (Róma mellett) vívott csata. Konstantin a csata előtti állítólagos keresztlátomása hatására a kereszténységhez fordul és megalkotja azt a politikai tételt, miszerint a császár mint Krisztus földi helytartója nemcsak az állam, hanem az egyház ura is. Konstantin uralkodása alatt a kereszténység jelentősen felértékelődik (milánói türelmi rendelet), de a pogányságot továbbra is megtűrik. Konstantin Bizáncot keresztény birodalmi fővárossá építi ki és átkereszteli (330.V.11.) a pogány Róma tudatos ellensúlyozásaként. A császár befejezi a diocletianusi birodalmi reformokat (→293; 305. III. 1.) és a Római Birodalmat abszolutisztikus államszervezetté építi ki: az uralkodók istenítése hangsúlyozott, bevezetik a megalázó térdre borulást (proskynesis), és szigorú udvari ceremónia szabályozza az uralkodó és alattvalói kapcsolatát...Konstantin 337-ben hal meg, miután megkeresztelkedett.”¹²⁴ „Nagy Konstantin császár 330-ban végérvényesen áthelyezte rezidenciáját Rómából Bizáncba, ami a Konstantinápoly nevet kapta. A nyugati birodalomrész ezzel egyre többet veszített jelentőségéből. A római politikát ettől kezdve Konstantinápolyból irányították.”¹²⁵ „Konstantinápolyt 330-ban I. Nagy Constantinus római császár birodalmi fővárossá tette. Fő tartózkodási helye volt, kőfallal vetette körül, jelentős építkezéseket (császári palota, fórum, hippodrom) kezdett, és Rómával azonos jogokkal ruházta fel.”¹²⁶ Konstantinápolyt (ma Isztambul) korabeli hivatalos nevén Új – Rómának nevezték. (Új-Róma (görögül Νέα Ρώμη – „*Nea Rómé*”, latinul *Nova Roma*)).¹²⁷ A birodalom hivatalos neve egészen 1453-ig Βασιλεία τῶν Ῥωμαίων (Baszileia tón Rómaión), azaz a Rómaiak Birodalma, a köznyelvben pedig Ῥωμανία (Rómania) volt, melynek jelentése tulajdonképpen „Rómaiország”. Fővárosának, Konstantinápolynak hivatalos neve szintén

1453-ig Νέα Ῥώμη (Nea Rómé), azaz Új Róma volt. A birodalom lakói saját meghatározásuk szerint Ῥωμαῖοι (Rómaiói), azaz „rómaiak” voltak: a Római Birodalom keleti felén Ῥωμαῖος (római) és Ἕλλην (görög – elsősorban nem etnikai, hanem kulturális és nyelvi értelemben) gyakorlatilag egymás szinonimáivá lettek már jóval a birodalom nyugati felének összeomlása előtt. A bizánciak erőteljes identitással rendelkeztek, amint azt például a határvédő katonákat dicsőítő költemények is mutatják.”¹²⁸

„A milánói türelmi rendeletben ez áll: „Én, Konstantin császár, és én, Licinius császár megfontoltunk mindent, ami az állam hasznára és javára szolgál, és elhatároztuk, hogy a keresztényeknek éppúgy, mint mindenki másnak szabad választást engedünk, hogy azt a vallást gyakorolják, amelyiket akarják, hogy az istenség és az égi lény, legyen az bármelyik is, kegyes legyen hozzánk.” A keresztények visszakapják elkobzott javaikat: „Azonkívül a keresztényeket illetően úgy rendelkezünk, hogy korábbi gyülekezési helyeiket ingyenesen, minden késedelem nélkül visszakapják.” Ezzel eltűnik a régóta a közösségekre nehezedő nyomás, egyidejűleg azonban új probléma merül fel: az üldözés ideje alatt a keresztények állandó életveszélyben voltak, ebben a légkörben kifejlődött az áldozatkészség, az állhatatosság és a korlátlan testvéri szeretet erénye. Most megmutatkozik az elvilágiasodás veszélye, ledőlnek a keresztény közösségek és a külvilág kultúrája közötti sorompók, a társadalmi kapcsolatok szaporodnak, és ezzel a keresztények és a pogányok kölcsönös egymásra hatása erősödik. A kereszténység tömegvallássá fejlődik. Konstantin elhalmozza a klérust kegyeivel és olyan privilegizált pozíciót ad neki, mint a pogány vallási vezetőknek. A keresztény közösségekbe politikailag becsvágyó, de a vallás iránt közömbös emberek tódulnak, akik az átlépéstől valamilyen előnyt remélnek, lélekben azonban még mindig a pogányság foglyai. Ezáltal elsekélyesedik a hit. Konstantin, aki magát szívesen nevezte „püspöktársnak”, feljogosítva érzi magát, hogy belső egyházi ügyekbe avatkozzék. Az egyház az állam szolgálatába áll, és nem határolja el magát világosan.”¹²⁹ „A császár szent személy volt, pontifex maximus, és ezt a címet is átvették tőle a későbbi pápák.”¹³⁰ Pontifex maximus – főpap. „Az ókori Rómában a pontifex maximus a legfelsőbb pap, a római vallás legmagasztosabb beosztása.”¹³¹ „Theodosius uralkodása alatt”^{*5} a niceai ortodoxia teljes győzelmet aratott az arianizmus a különféle „eretnekségek” és a pogányság fölött. Az arianizmus, mint a gótok és a dunai felkelők vallása, elvesztette hitelét az arisztokrácia szemében. Mindenféle „eretnekség” vagy a pogányság ugyancsak ideológiai fegyver volt az arisztokrácia és a kormányzat ellenségeinek kezében. Ezért Theodosius az ortodoxián kívül minden egyéb vallást és hitételt eltiltott. Tisztában volt azzal, hogy az egyház milyen erős szövetséges lehet, ezért a maga abszolút tekintélye érdekében minden támogatást és tiszteletet megadott neki. Így lett az egyház a leghatalmasabb és leggazdagabb intézmény. Az emberek tízezreit tartotta el; a főpapság olyan fényűzően élt, hogy még az udvari méltóságok is csodálták. Antiochia, Alexandria és Konstantinápoly püspökei, mint a fennhatóságuk alá tartozó területek klérusának fejei, óriási hatalommal és befolyással rendelkeztek. Kiváltképpen nagy igényekkel léptek fel a római püspökök, akik azt hirdették, hogy ők Krisztus egyik – a hagyomány szerint – legközelebbi tanítványának, Péter apostolnak az utódai. A főpapság megbotránkoztató fényűzése tiltakozást váltott ki sok egyszerű keresztényből is. Minden tilalom ellenére újabb és újabb szekták keletkeztek, amelyek az önmegtartóztató, egyszerű, dolgozó életet, a vagyonszerzést eszményítették. Egyre nőtt a szerzetesek és a monostorok száma. De hovatovább ez a mozgalom is elvesztette eredeti jellegét: nem tiltakozott tovább a fennálló rend ellen. A monostorok és előjáróik bőkezű adományokból meggazdagodtak. A túlzó aszkétizmus egyre inkább enyhült. Ugyanakkor az egyszerű szerzetesek kötelesek voltak

*5 Theodosius római császár (379 – 395)

engedelmeskedni előjárójuknak és dolgozni a kolostori földeken.”¹³² „A trónbitorlók megsemmisítésével Theodosius fokozatosan a római világ egyedüli urává vált. Ő volt az utolsó császár aki a birodalom teljes területét irányította. Hirtelen halt meg 395-ben, két fiát hagyva augusztusnak: Honorius-t NY-on, Arcadius-t K-en; a két fiatal császár gyámságát Stilichóra bízta. Nagyrészt Theodosius nevéhez fűződik a kereszténység kizárólagos államvallássá tétele a birodalomban. 380-ban Thesszalonikiben császári ediktumot adott ki az ortodox katolikus vallástól eltérő vmennyi szekta elítéléséről, amelyet további intézkedések követtek. A keresztység felvételét kötelezővé tette alattvalói számára, a pogányságot 392-ben teljesen kiirtotta. A thesszaloniki mérsárlás (390) miatt Szent Ambrus, Milánó püspöke kiközösítette az egyházból, mire nyilvános penitenciát tartott, hogy bocsánatot nyerjen. Ez volt az első alkalom amikor egy császár alávetette magát az egyház szellemi hatalmának. 382-ben a gótokat szövetségesként betelepítette Moesiába,^{*6} ahol azután létrehozták az első germán államot a birodalmon belül. A gótokkal kötött egyezmény dátumát (382) gyakran a Római Birodalom végét jelző határként értékelték.”¹³³

„Az V. században három római templom, Péter, Pál, és a lateráni János temploma a természetbeni bevételeken kívül még évi 22 000 solidust is kapott (kb. 128 000 aranyrubel). A papság haszonlesése és kapzsisága nem ismert határt. Az egyház jelentős földbirtokokra tett szert család, okirathamisítás stb. segítségével. A klerikusok és a szerzetesek égi büntetésekkel fenyegetőztek, s adományokat követeltek az egyház javára. Az egyházi birtokok nyugaton immunitással, Bizáncban pedig az azonos excussio^{*7} jogával rendelkeztek. A papokat csupán egyházi bíróság vonhatta felelősségre. A püspököknek közigazgatási funkcióik is voltak. Ez előtérbe állította őket a társadalomban és hozzájárult hatalmuk növekedéséhez. A főpapság életmódja kevésbé különbözött a legnagyobb világi főurak életmódjától.”¹³⁴

„A rabszolgatartó birodalmat híven szolgáló keresztény egyház nem tudta megakadályozni Róma bukását. A Nyugatrómai Birodalom püspökei, valamint a társadalmi osztályukhoz tartozó tartományi főurak közül lassanként sokan a „barbár” királyokkal való szövetség felé hajlottak. Hatalmuk szentségéről, és korlátlanágáról szóló gondolatokkal táplálták őket, s azt bizonygatták a kortársaknak, hogy a Római Birodalom bukása elkerülhetetlen, sőt egyenesen kívánatos.”¹³⁵ (Mint korábban már említettük ez nem a birodalom bukását jelentette csak a birodalom nyugati része megszűnt, megsemmisült és ezzel elveszítette korábbi jelentőségét.)

A Kr. u. V. században a Római birodalom nyugati része felbomlott ugyan de Sátán nem mondott le az addig jól bevált régi Róma központú rendszerről, amely eddig a legnagyobb szolgálatot tette számára és legtökéletesebben szolgálta céljait gonosz szándékainak kivitelezésében. Ennek tovább élesét a Pápaság intézménye biztosította. A Pápaság igazán jelentős hatalomra csak az ókori Római Birodalom nyugati részének a széthullása után jutott.

Ahogy szemlélte a Próféta a kis szarvat az ő növekedése közben látta, hogy a korábbi szarvakból, vagyis a 10 szarvból 3 *“kiszakasztatott”*, *“kiesett”* előtte. A hozzá fűzött magyarázat pedig így szól: *“és más támad utánok, és az különb lesz mint az előbbie, és három királyt fog megalázni.”* Tehát a kis szarv, a Pápaság különb lesz a többi szarvnál - más európai nemzeteknél, hatalmaknál - és azok közül 3 királyt fog megalázni. Ezek olyan királyok, - politikai hatalmak voltak, amelyek leginkább gátolták Rómát a növekvő hatalmi céljainak az elérésében, hogy hatalmát kiterjeszthesse az európai nemzetekre és hatalmakra. Leginkább

^{*6} Moesia a Római Birodalom provinciája (tartománya) volt a birodalom keleti részén a mai Szerbia és Bulgária területén.

^{*7} kikényszerítés, nem fizető adós perlése

veszélyeztették a Pápaság egyre nagyobb, végső célja szerint pedig korlátlan hatalomra törő igényeit, érdekeit. Ezek voltak a nyugati gótok (Nyugati Gót Birodalom), a keleti gótok (Keleti Gót Birodalom) és a longobárdok (Longobárd Birodalom). Ezek a nemzetek, hatalmak a 10 szarv közé tartoztak, akiket a Szentírás királyoknak is nevez. Tehát nem pusztán konkrét királyokról van szó, hanem királyságokról, országokról, birodalmakról. A konkrét királyokat nem is tudnánk azonosítani a 10 szarvban vagy 10 királynak nevezett népcsoportokkal mivel azok maguk sem konkrét királyok neveit jelentik. Láthattuk már korábban pl. Dán 7,17-ben, hogy a király → királyságot jelent. De Dán. 8,20-ban is hasonlóan szerepel.

A Nyugati Gótok Birodalma (418/419 - 507)

“A gót nép a barbár világ legfejlettebb csoportját alkotta: a III. - században a Római Birodalom legveszedelmesebb ellenségévé vált...”¹³⁶ Két törzsre oszlottak a vizigótokra (nyugati gótok) és az osztrogótokra (keleti gótok). „A vizigótok egy germán csoport volt, amelyek a negyedik század körül váltak el a többi góttól, amikor Dáciából (ma Romániában) a Római Birodalomba költöztek. Idővel tovább költöztek nyugatabbra, Olaszországba és lefelé, majd Spanyolországba – ahol sokan telepedtek le – és vissza keletre, Galliába (ma Franciaországba). A spanyol királyság egészen a nyolcadik század elejéig megmaradt, amikor a muszlim megszállók meghódították őket.”¹³⁷ A nyugati gótok 410-ben meghódították Rómát. “Róma eleste az egész Római Birodalomban riadalmat és pánikot vált ki. Rómát a világhatalom szimbólumát és a keresztény világ központját elfoglalták a barbár pogányok!”¹³⁸ “Amikor kialudt a tündöklő fény – írja Hieronymus, a kor egyházi írója -, amikor levágták a Római birodalom fejét, helyesebben, amikor egy egész világ pusztult el egyetlen városban, elnémult a hangom, s mélyen megrendültem.”¹³⁹ “A nyugati gótok 419-ben”^{*8} létrejött és 507 -ig fennálló tolosai királysága volt az első “barbár” királyság a Nyugatrómai Birodalom területén. Nem sokkal ezután a nyugati gótok behatoltak a Pireneusi félszigetre is.”¹⁴⁰ (Megjegyzés: A svéb királyság már 409-től létezett) A tolosai Nyugati Gót Birodalom (418): “Vallia, a Rómával ellenséges nyugati gót király megalapítja a tolosai nyugati gót birodalmat. (a mai Délnyugat – Franciaországban), melynek fővárosa Toulouse.”¹⁴¹ Hispánia (mai Spanyolország) területe “Az V. század végén Euric (466-485) nyugati gót király uralkodása idején a félsziget a nagy kiterjedésű nyugati gót államhoz tartozott. Ez az állam Hispánián kívül felölelte egész Dél – Galliát a Loire folyóig, nyugati határa a Vizcayai - öböl volt, délen és keleten pedig a Földközi – tenger és a Rhone – folyó határolta.”¹⁴² “Hispánia területén a nyugati gót állam csak a VIII. század elejéig állt fenn, akkor a hódító arabok felszámolták (711-714).”¹⁴³

“475-ben Theodorik fia és utódja, Eurik függetlennek nyilvánította a vizigótokat Rómától.”¹⁴⁴ Kr. sz. 475/476-ban amikor a germán Odoaker megfosztotta Romulus császárt a hatalmától, a nyugati gót uralkodó Eurich, a leghatalmasabb germán fejedelem. “A tolosai Nyugati Gót Birodalomhoz tartozik a Toulouse környéki központon kívül Spanyolország nagy része és Auvergne. A Nyugat – Római birodalom elismerte a birodalom függetlenségét. A frankok elleni győzelem után Eurich lesz kora leghatalmasabb germán fejedelem.”¹⁴⁵ „Számos hadjáratot indított, és birodalmát a Loire-től és a Rhône-tól egészen Hispániáig terjesztette ki. Elfoglalta Clermont-t és Auvergne városait. Testvére, II. Theuderich meggyilkolásával jutott hatalomra. Az ő uralkodása alatt jött létre a független gót állam. Uralma alatt bontották fel a vizigótok a szövetséget a Nyugatrómai Birodalommal. 468-ban pedig bevonult Hispániába is. Anthemius római császár hiába próbálta Riutimis britanniai király segítségével megállítani. Eurich elfoglalta Areverna városát, amelynek élén akkor Ecdicius, a rómaiak parancsnoka állt, majd

^{*8} mások szerint ez 418

473-ban Arelatumot és Massiliát saját területéhez csatolta. 475-ben Julius Nepos császár elismerte a hódításokat, mivel az Észak-Itáliát fenyegető barbárok miatt szüksége volt a nyugati gótokra. Lényegében 477-re megteremtette nagybirodalmi álmát, létrehozott egy zárt gót hazát, melyet vizek határoltak és amely Gallia jelentős részét magába foglalta. Hispaniában a teljes északi rész, Hispania Tarraconensis provincia az Ebro folyónál a gótok kezére kerül...Uralkodása alatt érte a fénykorát a nyugati gót királyság toulouse-i (Tolosa) udvara nemzetközileg is tekintélyes volt. Eurich is ariánus keresztény volt. Az arianizmust a gótok függetlenségével azonosította, a katolicizmust pedig a Római Birodalom uralmával. Bár nem üldözte a katolikusokat, de ha megürült egy püspöki székhely, azt nem töltötte be.¹⁴⁶ Eurich utódja II. Alarich (484-507) fegyveres támogatást adott a keleti gótoknak és a burgundoknak, és tovább gyarapította a Hispániai birtokait. Spanyolországban és Dél – Franciaországban uralkodott. “Felesége Theudigotha, a keleti gót király, Nagy Theuderik leánya volt.”¹⁴⁷ 506-ban “II. Alarich nyugati gót király, az ariánus^{*9} és katolikus alattvalói közötti kiegyezést elősegítendő, kiadja a “Lex Romana Visigothorum” -ot, az egyik legfontosabb kora középkori törvénykönyvet.”¹⁴⁸ A vizigótokra a növekvő frank királyság nyomása nehezedett. A frankok támadásait 502-ben II. Alarich visszaverte de I. Chlodvig frank király a nyugati gótok arianizmusát felhasználva megint háborút robbantott ki ellene.¹⁴⁹ A Nyugati Gót Birodalom 507-ben szenvedett súlyos vereséget I. Chlodvig frank királytól, aki ariánus hite miatt megtámadta II. Alarich vizigót királyt.¹⁵⁰ “A Vouillé melletti csatában I. Chlodvig frank király legyőzi II. Alarich nyugati gót királyt, aki a csatában elesik. A nyugati gótok hatalma a Pireneusoktól nyugatra összeomlik. Birodalmuk Hispániára korlátozódik.”¹⁵¹ Nyilvánvaló, hogy az események háttérében az egyházi Róma állhatott, aki ekkorra már pártfogásába vette a frank királyt a nyugati gótokat pedig eretneknek tartotta. Az Áriánus tanokat, és képviselőiket az ariánus királyokat az egyházra, hatalmára és annak ambícióira veszélyesnek gondolta.

^{*9} ”...a III. század végén kialakult az arianizmus-nak nevezett irányzat, amely nevét egyik alapítójáról Ariusról kapta, Az arianusok tagadták “Krisztusnak öröktől való létezését”, csupán az “istenatya első teremtményének” tartották. A niceai zsinat elítélte az arianusokat, de híveik száma egyre növekedett. E tan különösen nagy támogatásra talált Egyiptomban, tükrözve e tartománynak a Római Birodalom ellen vívott harcát. Az arianizmus elterjedt a germán törzsek körében is. A germánoknál az első keresztény hitelesítő Ulfila volt, aki a bibliát gót nyelvre fordította. A niceaiak és az arianusok közötti harc rendkívül éles formákat öltött.” (VT III. Kötet 80. o.) Konstantinápolyban „az I. konstantinápolyi (II. egyetemes) zsinat 381-ben felszámolta az áriánizmust;” (Larousse Enciklopédia 2. 503. o.) “Arius tanítása, miszerint a szentháromságon belül a fiú nem egylényegű az atyával, csak hasonló (homoiusziosz) és nem osztozik az atya örökkévalóságában. Krisztus ezért csak átvitt értelemben nevezhető Istennek.” (Larousse Enciklopédia 1. arianizmus 155-156. o.) Ma az ehhez közelálló értelmezést a Jehova tanúi képviselik.

A Vouilléi csata 507-ben a nyugati gótok és a frankok között

Készítette: Ismeretlen - National Library of the Netherlands, Közkincs,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1759851>

Chlodvig “500-ban megpróbálta elfoglalni a burgund királyságot, de a dijoni csatában vereséget szenvedett. Néhány évre rá azonban elnyerte a burgundok támogatását, és ők az 507-es vouilléi csatában segítségére voltak a toulouse-i vizigót királyság ellen.”¹⁵²

“Childerich fia és utóda volt a Merovingok legkiemelkedőbb képviselője, Chlodvig király (481-511). Amikor Chlodvig a száli frankok királya lett, a többi ugyancsak a frank nemesség érdekeit képviselő főnökkel elindult Gallia meghódítására. 486 – ban a frankok elfoglalták Soissons vidékét (a rómaiak utolsó galliai birtokát), majd a Szajna és a Loire közti területet. Az V. század végén a frankok nagy vereséget mértek az alemannokra, és nagy részüket, kiszorították Galliából a Rajna mögé. 496-ban Chlodvig kíséretének 3000 tagjával együtt megkeresztelkedett. A keresztelkedés Chlodvig részéről ügyes politikai sakkhúzás volt. A keresztelést ugyanis a Nyugatrómai Birodalomban szokásos szertartás szerint vitték végbe. A Fekete – tenger partjáról nyugat felé hatoló germán törzsek, a keleti és a nyugati gótok, továbbá a vandálok és a burgundok viszont a római egyház szerint eretnekek voltak, Arius tanait követték, aki nem fogadta el a római egyház egyes dogmáit. A VI. század elején a frank csapatok megtámadták a Dél-Galliát birtokló nyugati gótokat. Itt már megmutatkoztak a Chlodvig keresztelkedéséből származó nagy előnyök. A nyugati egyház gót uralom alatt élő tagjai ugyanis áttértek az ő oldalára, és számos város meg erősödött, ahol keresztény papok voltak, azonnal megnyitotta kapuit a frankok előtt. A Poitiers mellett vívott döntő ütközetben (507) a frankok teljes győzelmet arattak a nyugati gótok felett, akiknek hatalma ettől kezdve Hispánia területére korlátozódott. Így a hódítások eredményeképpen egy nagy frank állam jött létre, melynek területe szinte az egész római Galliára kiterjedt. Chlodvig fiainak uralkodása alatt a frank királysághoz csatolták még Burgundiát is.”¹⁵³

“Chlodvig aki 428^{*10} óta I. Childerich utóda, eredetileg csak a száli frankok királya volt. Csellel, erőszakkal és árulással eltette láb alól a többi frank törzs királyát és családja azon tagjait, akik veszélyeztették hatalmi törekvéseit a római közigazgatás átvételével megerősítette uralmát. 498-ban^{*11} történt megkeresztelésével elnyerte a katolikus egyház támogatását.”¹⁵⁴ “Uralkodása vége felé Chlodvignak, ennek a ravasz, kegyetlen és hitszegő embernek már nem volt ellenfele a frank nemesség körében. Egyeduralmát különböző eszközökkel szilárdította meg. Amikor meghódította Galliát s hatalmas földbirtokok tulajdonába jutott, eltette láb alól az útjában álló többi törzsfőnököt. Miután Chlodvig megölette a törzsfőnököket és saját rokonai nagy részét, mert félt, hogy elragadják tőle a királyi hatalmat, összehívta embereit és így szólt: “Jaj nekem! Egyedül maradtam, mint a vándor az idegenben, nincsenek rokonaim, akik megsegíthetnének, ha szerencsétlenség ér.” “Ezt azonban - írja a krónikás – nem azért mondta mintha sajnálta volna halálukat, hanem ravaszságból. Arra számított ugyanis, hogy véletlenül majd talál még egy rokont, és azt is megfoszthatja életétől.” Ilyen eszközökkel vált Chlodvig, a frankok egyedüli királyává.”¹⁵⁵ “I. Chlodvig (született 466 körül) 482 óta apja, Childerich utódjaként frank király, meghal Párizsban. Chlodvig 486-ban legyőzte Gallia utolsó római uralkodóját, megsemmisítette a Nyugati Gót Birodalmat (507) és fokozatosan uralma alatt egyesítette az összes frank részbirodalmat. 498-ban történt megkeresztelése és az 511-es orléans -i szinódus által megteremtette a frank egyház előfeltételeit.”¹⁵⁶ “Helyzetét biztosítandó Klodvig megerősítette szövetségét a keleti gótokkal: testvérét, Audofledát feleségül adta Nagy Theodorik királyhoz. Ő maga 493-ban Clotilde burgund hercegnővel kötött házasságot.”¹⁵⁷

^{*10} Itt elírás van az évszámban a helyes évszám 482.

^{*11} 496-499-ig terjedő időpontokra teszik I. Klodvig megkeresztelkedését

A meroving királyságok legnagyobb kiterjedése és a vazallus államok (Public domain- Közkincs)

(Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Merovingok#/media/F%C3%A1jl:Merovingian_dynasty.jpg)

A frankok jelentése: merész, féktelen¹⁵⁸

“Clovis életét és uralkodását Tours-i Gergely püspök írta le több mint fél évszázaddal a király halála után. A közelmúltban végzett kutatások feltártak néhány hibát Gergely beszámolójában, de még mindig a nagy frank vezető fontos története és életrajza.”¹⁵⁹

I Chlodvig (Klodvig) király és Clotilde (Klotild) királyné – Jean Antoine Gros festménye XIX. század

I. Chlodvig (Clovis) felesége Chlotilde volt. Tours-i Gergely *Korunk története* című munkájában egyértelműen neki tulajdonítja férje megtérését. „Clotilde életének fő forrása Tours-i Gergely, aki a hatodik század utolsó felében írt.”¹⁶⁰ „Az 5. század második fele, Klodvig trónra kerülésének kora a frank nép történelmének egyik meghatározó időszaka volt. Klodvig uralmát a frank „államalapításként” is szokás aposztrofálni, hiszen a frank állam észak-galliai magterületéből kiindulva az ő uralma alatt szinte a teljes egykori Gallia provincia területét fennhatósága alá vonta és ez a területi expanzió, a központi hatalom megszilárdulásával eredményezhette egy stabil állam létrejöttét...Látszólag úgy tűnhet, a királynénak nincs szerepe a frank államalapításban, ez azonban nem teljesen igaz. Klotild ugyanis Gundobad burgund uralkodó testvérének, II. Chilpericnek volt a lánya. Tours-i Gergely szerint Gundobad megölte Chilpericket, lányát pedig száműzte. Felmerülhet a kérdés, vajon mi eredményezhette azt, hogy Klodvig elvette a kitaszított királynét, milyen politikai szándékok vezérelhették az uralkodót ennek a dinasztikus házasságnak a létrehozásában. A kora középkori házasságok nagy része szövetségesek keresését is jelentette egyben. A legtöbb újonnan létrejövő barbár államalakulat uralkodója számára fontos volt, hogy szomszédos népekkel jó kapcsolatot ápoljon, hiszen egyedül a belpolitikai stabilitás eredményezhette az államszervezet kialakulását. Klodvig udvarából is ismerünk dinasztikus házasságokat. Nagy Theodorik osztrógót uralkodó például Klodvig egyik lánytestvérét vette feleségül, de ismerünk házassági terveket a herulokkal és a thüringiaiakkal is. Klodvig saját házassága azonban éppen a kora középkorra jellemző házassági szokások ellentéte: Tours-i Gergely azt sejteti, hogy a király célja a házassággal a nyugalanság keltése volt. Ebből azt feltételezhetjük, hogy Klodvig 523-as burgund inváziója talán összefüggött Klotild bosszúvágyával és a király a feleségét ért sérelmek miatt indíthatott háborút Gundobad ellen. A házasságkötésre feltehetőleg 493 környékén került sor. A királyné tettei közül a legfontosabb kétségkívül az volt, hogy férjét ő térítette a katolikus hitre.”¹⁶¹ „Clotilde a római katolikus hagyomány szerint nevelkedett. Clovis még mindig pogány volt, és azt tervezte, hogy az is marad, bár Clotilde megpróbálta rávenni, hogy térjen át a keresztény hitre. Az udvara körül tartózkodó keresztények többsége ariánus keresztény volt. Clotilde első gyermekét titokban megkereszteltette, és amikor ez a gyermek, Ingomer, röviddel születése után meghalt, ez megerősítette Clovis elhatározását, hogy nem tér

meg. Clotilde második gyermekét, Chlodomert is megkeresztelte, és továbbra is megpróbálta rávenni férjét a megtérésre.”¹⁶² „Klodvig megtérésében a legfontosabb állomás kétségkívül az alemannok feletti győzelem volt. Amikor Klodvig látta, hogy a csata kimenetele kétes, így fordult Jézus Krisztushoz: *„Jézus Krisztus, akiről Klotild azt mondja, hogy az élő Isten fia vagy, akiről azt vallják, hogy segítséget hozol a szenvedőknek, és győzelemre viszed a benned bízókat, a Te segítségedet kérem, hogy ha ellenségem fölött győzelmet juttatsz nekem.....hinni fogok benned, és megkeresztelkedem a nevedben.”* Klodvig megtérésének fő oka tehát „az erősebb Isten motívuma” volt. Egy harcos uralkodó számára a legfontosabb az volt, hogy olyan istent kövessen, aki segíti őt hadi vállalkozásaiban, ezért lehetett Klodvig megtérésében fontosabb mozzanat az alemannok elleni háború megnyerése, mint felesége kérése. A csata közbeni ima olyan motívum, amely a germán és az ókori keresztény hagyományokban egyaránt fellelhető. A langobárdok például ütközetek előtt Wodanhoz fordultak segítségért. Klodvig történetében tehát sajátosan keverednek a germán és a keresztény elemek. Klodvig is – barbár elődeihez hasonlóan – imádkozik, de ő már nem az ősei istenéhez, hanem Jézus Krisztushoz. Tours-i Gergely itt egy ismert antik hagyományhoz nyúlt vissza, Constantinus Milvius-hídi ütközetének előestéjéhez, amikor az uralkodó Krisztus keresztjét látva tudja, hogy Jézus Krisztus másnap győzelemre segíti. Gergely ezzel előrevetíti, hogy pontosan milyen szerepet is szán Klodvignak: ő lesz Constantinus mása, az uralkodó, aki antik elődjéhez hasonlóan keresztény hitre fogja téríteni népét. Felmerülhet a kérdés, vajon miért lehetett fontos Klodvig számára az, hogy a csoda után megkeresztelkedjen. A katolikus hit mellett történő döntésében látni kell reálpolitikai gondolkodását. Az uralma alatt elfoglalt területek nagyobb részén romanizált gall lakosság élt, akik katolikus vallásúak voltak. Klodvig megkeresztelkedésével akár saját fennhatóságát is könnyebben elfogadtathatta a katolikus lakossággal. Mindezzel hozzájárulhatott a frank, illetve a romanizált lakosság békés együttéléséhez, az „öslakosság” és az újonnan megérkező idegen népek között megteremthette a vallási egységet... Az alemannok feletti győzedelmes ütközet után Klodvig hamarosan keresztvíz alá hajtotta fejét. A király Remigius püspökhöz fordult a keresztség elnyeréséért. Remigius Reimsben keresztelte meg az uralkodót, 498 vagy 499 karácsonyán,... A keresztelkedés leírása szintén a keresztény és pogány motívumok egyvelege volt.”¹⁶³ „A legenda a győzelmet Clotilda imáinak tulajdonította, Clovis későbbi megtérését pedig a csatában elért sikerének tulajdonította.”¹⁶⁴ Az alemannokat I. Chlodvig (Clovis) 496-ban győzte le, majd utána keresztelkedett meg, előtte tehát nem állt még az egyház, a pápaság szolgálatában. A legyőzött alemannokat is beolvasztotta a Frank Birodalomba. Az elbeszélés szerint katolikus felesége befolyására fordult Isten felé, de a csata idején még nem állt a katolikus egyház szolgálatában. Viszont a győzelemmel eldöntötte, hogy részt fog venni benne. Ebben a csatában már látszik a katolikus feleség befolyása de Chlodvig a csatát nem tudatosan a katolikus egyháznak tett szolgálataként vívta meg, hanem pogány királyként, pusztán csak a maga érdekeiért. Amennyiben viszont a csatát megnyeri elhatározta, hogy ezzel a jövőben a saját érdekei mellett az egyház érdekeit is figyelembe veszi. Ez a csata tehát lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy Chlodvig a pápaság szolgálatába lépjen. Ez viszont még nem elég ahhoz amit Dániel 7,24 jelent ki a pápaságról, hogy *“három királyt fog megalázni”*. 507-ben viszont Chlodvig már megkeresztelkedve^{*12} – a pápaság szolgálatában,

^{*12} „Szent Remigius ezekkel a szavakkal keresztelte meg a királyt: *„Hajtsd meg nyakadat szelíden Sigamber és imádd, amit fölégettél, égesd föl, amit imádtál.”* A Sigamber szó a Meroving család egyik szimbóluma, a dinasztia tagjai tőlük származtatták magukat, így Remigius egyszerre utal ebben a mondatban a király pogány múltjára, de uralkodói kötelességére is, hiszen egy keresztény uralkodó legfőbb feladata, hogy híveit keresztény hitre térítse. A király ezen feladatát erősíti meg Tours-i Gergely is, hiszen a történetíró ebben a fejezetben már nyíltan kimondja, hogy Klodvig az új Konstantinként lép fel, akinek feladata a keresztény hit elterjesztése lesz a frankok között. A keresztelőnek még egy fontos

“a kereszténység zászlaja alatt” ment a csatába a nyugati gót uralkodó II. Alarich ellen és súlyos vereséget mért a birodalmára. Ez viszont már megfelel az egyik király megalázásának a három közül.

Chlodvig megkeresztelése

(Forrás: https://de.wikipedia.org/wiki/Chlodwig_I.)

Amint láthattuk idáig is I. Chlodvig a valóságban csak névlegesen volt keresztény, tulajdonképpen érdekkeresztény volt: „Klodvig ugyan különböző ideológiai és politikai okokból megkeresztelkedett, de életének további fontosabb eseményein egyáltalán nem egy keresztény uralkodó képe jelenik meg. Tours-i Gergely érzékletesen szemlélteti, hogy a kegyetlen uralkodó még halálos ágyán is azon gondolkodott, vajon melyik még életben lévő rokonát ölhetné meg.”¹⁶⁵

A burgundok: „– A ~ eredetileg minden bizonnyal a ker. hit kat. formájával találkoztak a Rajna vidékén. A nyugati gótok hatására lettek →ariánusok. I. Hilperik, a lyoni birod. megalapítója, jóllehet ariánus volt, kat. nőt vett feleségül. Védelte a Jura hegységben élő kat. szerz.eket, Patianus lyoni pp. barátja volt. Unokaöccse, Gundobád (ur. 480?–516), bár szintén ariánus volt, majdnem gall-rómainak tekinthető. Tours-i Szt *Gergely* nem kedvelte az ariánusokat, őt mégis megdicsérte az őslakosságnak védelmet nyújtó törvénykezéséért. A burgund kirság kat. pp-einek szellemi vezére, Szt Avitus jó kapcsolatot tartott fönn vele anélkül, hogy a kat. hitből engedményeket tett volna. A barbár népek törv.-ei közül a ~é (Lex Gombada) volt a leginkább római szellemű. Gundobád kir. nem tagadta meg ugyan ariánus hitét, de az Egyh.-nak

részlete van: „...és megkenték szent olajjal, Krisztus keresztjének jelét rajzolva homlokára.” A későbbi hagyomány szerint az olajat, amellyel Klodvigot felkenték, egy galamb hozta az égből. A francia királyok megkoronázásuk után ezzel a szent olajjal, kézrátétellel gyógyították a torokfájdalmat. A katolikus hitre téréssel Klodvig kétségkívül elérte célját, kiemelkedett kora barbár uralkodói közül. Az eretnek, ariánus hiten lévő szomszédok elleni háborúra szintén legitim alapot adott a király megkeresztelkedése, mely hadjáratok során az uralkodó tovább növelhette külpolitikai mozgásterét.” (Az új Konstantin felesége – Klotild királyné szerepe férje és a frankok megtérésében Szűcs Adél ujkor.hu 2020.02.02.) „Amidőn Clovis megkereszteltetett, a püspök így kiáltott fel: "Íme az új Konstantin!", úgy hogy ő aztán a pápaságnak lett a védnöke és mindenkor pártfogója.” (Le Roy Edwin From: Atyáink prófétái hite I. Kötet 251. o.)

adminisztratív életéhez, pasztorális munkásságához teljes szabadságot engedélyezett. A trónörökös, Sigismund, (Szt) *Zsigmond* 505: katolizált, ennek azonban nem volt akkora hatása, mint amit a nagyjából ekkor történt másik megtérés, Chlodvig megkeresztelkedése vont maga után, mert Sigismund még nem birtokolta a hatalmat. – A burgund kirság fönmaradásához e pozitív tények nem mutatkoztak elegendőnek, mert a belső háborúság (trónviszály) mellett É-i és D-i szomszédaik egyaránt a vesztükre törtek. A frank uralkodó, Chlodvig felesége hiába volt a burgundi kir. unokahúga, 500 k. a frankok megtámadták a ~at, és pol. befolyásuknak tulajdonítható, hogy azok a vouilléi csatában az ő oldalukon harcoltak D-i szomszédaik, a nyugati gótok ellen (507). A burgund nép *Zsigmond* alatt (ur. 516–524) lett katolikussá. Ez a nyugati gótok ellenségességét tovább szította, és a gótok 523: elfoglalták a burgund kirság D-i részét. A frankok siettek kihasználni a kedvező pol. helyzetet, Chlodvig Orleans-ban székelő fia, Chlodomer *Zsigmond*-ot elfogatta és meggyilkoltatta. Godomar volt az utolsó burgund kir., aki 524: még sikerrel verte vissza a frankok támadását, de Autun mellett 532: vereséget szenvedett, s 533–534 táján ismeretlen körülmények között eltűnt. A frankok ekkor birtokukba vehették a régóta áhított területet, ám pol. bölcsességtől vezérelve a burgund nemzetiséget és sajátos intézményeit azok pol. függetlenségének megszűnte után is tiszteletben tartották. A sajátos burgund nemzeti örökség a meroving Gallia által szolgáltatott keretekben virágzott tovább. Az Egyh. tehát nyugodtan dolgozhatott a kat. frank és burgund népek hitének elmélyítésén.”¹⁶⁶

A Keleti Gótok Birodalma (493 – 555)

“... az V. század végén Itáliában különféle “barbár” törzsekből álló zsoldosok garázdálkodtak Odoaker vezetése alatt (476-493). Ezután a Pannóniából érkező keleti gótok hódították meg Itáliát, akiknek élén Teodorich állt.”¹⁶⁷ “Odoaker semmiképpen nem akar a Nyugat – Római Birodalom helyén egy független germán államot. Inkább szeretné a Nyugatot a konstantinápolyi császár uralma alá rendelni, és ő lenne a császári helytartó Rómában. Zénón kelet – római császár elismeri Odoakert régensnek, később azonban megkísérli őt a keleti gótok segítségével elűzni.”¹⁶⁸ Nagy Theodorik (493-526) “Az Amalok felszentelt családjából származott Thiudimer király törvénytelen gyermeke volt és gyermekkorát túszként töltötte Konstantinápolyban (461-471). Apja halála után a keleti gótok vezére lett (474 k.), és Zenon császár fogadta örökbe, aki azzal bízta meg, hogy szakítsa ki Itáliát Odoaker hatalma alól 488 őszén népével Moesiából indult hadba, és Isonzónál, majd Veronánál legyőzte Odoakert (489), akit azután Ravenna átadására és tárgyalásra kényszerített „végül meggyilkoltatott (493). 493-ban “Nagy Theodorik keleti gót király meggyilkolja Odoakert, Itália germán királyát (→ 476. VIII.23.) és megalapítja a Keleti Gót Birodalmat, melynek fővárosa Ravenna lesz.”¹⁶⁹ “Ettől fogva egyeduralkodó volt Itáliában, Dalmáciában, Pannoniában, Noricumban* és Rhaetiában, s szentesítette hatalmát I. Anastasius császárral (497). A római civilizáció csodálójaként népét a Pótól É-ra telepítette le, és Ravennát egy olyan állam ragyogó fővárosává tette, mely a Nyugatrómai Birodalom örökébe kívánt lépni. Ezt ügyes házassági politikája (I. Chlodvig egyik húgát, Audoflede-et vette feleségül) ellenére sem tudta megvalósítani, sikerült elragadnia Provence-ot a frankoktól (508-509) és a Durance és Drôme közti területet a burgundoktól (523). Uralkodásának végén szakított a római arisztokráciával.”¹⁷⁰ (*A longobárdok Noricumban a korábbi rugi lakosság által kiürített helyeken telepedtek meg, ott éltek, saját királyuk fennhatósága és kormányzása alatt. Odoacer ugyanis végigpusztította a rugiak országát és magával hurcolta a rugiakat Itáliába.¹⁷¹ – Úgy látszik a longobárdok ebben az időben is megőrizték önállóságukat.) “Ügyes politikával – a különben gyakran ellenséges germán törzsek közötti házasságkötésekkel a személyes kapcsolatok rendszerét megteremtve – próbálja

megszilárdítani a Keleti Gót Birodalmat.”¹⁷² Theodorik “A más germán törzsekkel – a frankokkal, nyugati gótokkal, burgundokkal, thüringekkel, és vandálokkal – szembeni baráti kapcsolatokat Theodoriknak Audofleda frank királylánnyal és lányainak királyokkal és trónörökösökkel kötött házassága biztosította. Az ilyen családi kötelékek általi stabilizálás azonban veszélybe került, ha a vejek korán meghaltak.”¹⁷³ Jordanes a VI. századi krónikáiról ezt mondta Theodorikról: “*Nem volt Nyugat felé nép, amely Theoderichnak, amíg élt, vagy barátság, vagy hódítás révén ne szolgált volna.*”¹⁷⁴ “A keleti gótok szétszóródtak egész Itáliában, de elsősorban északi és középső részén. Kezdetben a Keletrómai Birodalom szövetséges hadseregeként a római földbirtokosok földjére telepedtek, akiktől a termés harmadrészét szedték be. Később azonban már a rómaiak mellett társtulajdonosként kezdenek szerepelni ugyanazokon a földeken.”¹⁷⁵

(Történelmi atlasz. Kartográfiai Vállalat Bp. 1991. 9. o.)

Sorsdöntő volt Róma számára az a hadjárat, amelyet I. Justinianus (527-565) kelet – római (bizánci) császár hadvezére Belizár vezetett a keleti gótok ellen, melynek folyamán Rómát is felszabadították (Kr. u. 538 március) a keleti gótok uralma alól, majd pedig Narszesz, Belizár utódja fejezett be a keleti gótok legyőzésével. A keleti gótok meghódítása egyben a Keleti Gót Birodalom végét is jelentette. Először a bizánci sereg Belizár vezetése alatt 534-ben meghódította a vandálok észak afrikai államát. “A második^{*13} “barbár” királyságot a Római Birodalom területén, a germánokhoz tartozó vandálok törzse alapította, amely előzőleg az Odera középső folyása mentén élt, majd Gallián átverekedve magát Hispániába költözött. Geiserich király vezetése alatt átkeltek a Gibraltári – szoroson, s meghódították a római Africa provinciát. (439)^{*14}. Ez a királyság egészen 534-ig állt fenn.”¹⁷⁶ “Belizárnak a túlerő ellenére sikerült 534 tavaszán a Vándál Birodalom szétzúzása...”¹⁷⁷ Belizár szétzúzta ugyan a Vándál Birodalmat de azt ne felejtjük el, hogy ez nem egy tisztán európai hatalom volt. Mindamellett,

^{*13} A svéb királyság a római birodalom első elszakadó területén már 409 óta létezett. A nyugati gótok tolosai királysága 418/419-től.

^{*14} „439-ben Geiserich véget vetett a római fennhatóságnak és ezzel közel egy évszázadra a vandálok igájába került.” (Larousse Enciklopédia 2. 362. o. – Karthágó)

hogy Európában is voltak részei pl. Korzika vagy Szardínia, a birodalom központja Észak - Afrikában volt. A Dán. 7,8; 7,20; 7,24 európai birodalmak megsemmisülését és megalázását jelzi! "Sokkal nehezebb volt a birodalom számára a keleti gótok ellen vívott itáliai küzdelem, amely 535 – 555-ig tartott. A római főnemességre, a keresztény papságra, és a keleti gót előkelők egy részére támaszkodó bizánci seregek eleinte sikereket értek el."¹⁷⁸ Belizár Afrikából Szicílián keresztül Itáliába ment és elfoglalta Rómát a keleti gótoktól, 536-ban.¹⁷⁹ A keleti gótok új királya Vitigis (536-540-ig uralkodott) csak kis helyőrséget hagyott hátra Rómában és erőit Ravennában gyűjtötte össze, ahol uralmának legitimálása végett feleségül vette Nagy Theuderich unokáját Matasuinthát. Szilvériusz pápa viszont Vitigis távollétében átadta Rómát Belisariusnak.¹⁸⁰ A keleti gótok azonban visszatértek és 537. márciusában ostrom alá vették a várost. „Belisarius védőseregét a vízvezetékek elvágásával akarta Vitigis legyőzni, de a víz a gót tábornokot változtatta maláriás mocsárrá.”¹⁸¹ Vitigis tehát sikertelenül ostromolta Rómát és amikor a bizánci császár I. Justinianus erősítést küldött, Vitigis kénytelen volt megállapodni egy 3 hónapos fegyverszünetben. Ezt viszont Belisarius megszegte és megszállta Picenumot, így egyre közelebből fenyegette Ravennát,¹⁸² ahová a keleti gót király Róma sikertelen ostroma után visszavonult.¹⁸³ 538. márciusában Róma felszabadult a keleti gótok ostroma alól, mivel ekkor a keleti gótok kénytelenek voltak felhagyni Róma ostromával.¹⁸⁴ (Lásd még az I. Függelék az anyag végén). Ettől az időponttól, 538-tól számítható a Pápaság középkori főhatalmának a kezdete. "A hatodik században a pogányság helyet adott a pápaságnak. Az egyház fejének Róma püspökét nyilvánították. A pápaság fölöttébb megerősödött. Hatalmi székhelyét a császári fővárosba tette."¹⁸⁵ 538-tól a pápák és a püspökök elkezdhetik azoknak a jogoknak az érvényesítését, amelyek őket „mint az összes keresztények fejét” I. Justinianus császár 533-as törvénye óta megillették. (Lásd a II. Függelék az anyag végén) A pápaság ehhez, hogy ő 'minden egyházak feje' a későbbi időkben is ragaszkodott. (Lásd. II. Függelék III. Bonifác pápa)

538 -ban a pápák listái szerint már Vigiliusz (537-555) volt a pápa. A Wikipédia a következőket írja róla és a Bizánccal való kapcsolatáról:

Vigiliusz „I. Agapét pápa pontifikátusa alatt a legbefolyásosabb klerikusok közé tartozott, és így részt vehetett a pápa konstantinápolyi útján. Követként az ott töltött idő alatt közel került a császárhoz, és főleg feleségéhez, Theodórához. A császárné a monofizita^{*15} tanok támogatója volt, és megegyezett Vigiliusszal abban, hogy ha a diakónus segít a monofizita tanok elfogadásában és a kitagadott *Anthimosz* pátriárka visszafogadásában, akkor bizánci segítséggel megkapja a pápai trónt és 700 font súlyú aranyat. Miután Agapét 536. április 22-én meghalt, *Vigilius* Rómába indult a császárnétól kapott hivatalos levelekkel, amelyek feljogosították őt arra, hogy elfoglalja a pápai trónt. Azonban Itáliában a gótok királya el akarta kerülni a túlzott bizánci befolyást, ezért gyorsan megválasztatta Szilvériuszt egyházfőnek. A gótok hamarosan feldúlták Rómát, mert a pápát hibáztatták a bizánci seregek sikereiért. Válaszul a császári sereg Belisarius vezetésével elfoglalta a szent várost. Ekkor érkezett meg Rómába Vigiliusz. A császárné Róma teljhatalmú urát, Belisariust próbálta meggyőzni a pápa leváltásáról, és végül egy hamis levéllel sikerült rábírní a hadvezért Szilvériusz száműzésére. 537. március 29-én Theodóra nyomására Belisarius megfosztotta Szilvériuszt pápai hatalmától, és száműzte a városból. Ugyanakkor az egyház élére megválasztatta Vigiliuszt. A hamis levélre hamarosan fény derült, és a császár engedélyével Szilvériusz visszatérhetett Rómába, ahol Belisarius

^{*15} „A monofiziták vagy miafiziták olyan keresztények, akik csak egyetlen természetet fogadnak el Krisztusban. Elutasítják Krisztusnak a khalkédóni zsinat által 451-ben elfogadott két (*diafizita*) természetét és nézetük alapján Krisztusnak csak egy, isteni lényege van.” (Monofiziták – Wikipédia)

Vigiliusz vendégszeretetére bízta az elűzött pápát. Vigiliusz Palmarola szigetén börtönbe vetette Szilvériuszt, ahol hamarosan halálát lelte. Így 537 végére minden jogot megszerzett a pápai hatalom gyakorlására, és azt a főpapok el is ismerték. Az új egyházfőnek Theodóra császárné legnagyobb meglepetésére esze ágában sem volt felhagyni elődjei politikájával. Nem fogadta vissza az egyházba *Anthimoszt*, és a monofizitizust is elítélte....¹⁸⁶ (Szent Silverius 536-537-ig volt pápa.)¹⁸⁷

Mielőtt pápává vált: „Vigiliusz egy kövérkés gátlástalan római hivatalnok volt. Akit sohasem szerettek.”¹⁸⁸

„Silverius, Róma püspöke (kb. 536-538.) a gótok befolyására lett megválasztva és mialatt Belisáriust a gótok Rómában ostromzár alatt tartotta Witiges (Witigis, vagy Vitiges), Silveriust azzal vádolták meg, hogy ő a gótoknak kedvezett. Ezért a Kr.u. 537. évben Belisarius száműzetésbe küldte Silveriust, és ezt követőleg Vigilius dékánt - aki Theodórának volt a kegyeltje választották meg pápának.”¹⁸⁹

Miután a keleti gótok felhagytak Róma ostromával még 2 évig tartották magukat Észak – Itáliában, de 540 tavaszára már csak a ravennai erődtámaszt uralták.¹⁹⁰ „Az osztrogót állam megmentése érdekében Vitigis hajlandó volt lemondani, mire a gót törzsfők magát Belisariust hívták meg a trónra. A bizánci hadvezér az ajánlat elfogadásának ürügyén bevonult Ravennába, elfogatta Vitigist, Matasuinthát és a gót előkelőségeket, elkobozta Theuderich kincstárát, és a foglyokkal együtt Konstantinápolyba küldte.”¹⁹¹ 540-ben Belizár meghódítja Ravennát^{*16} is. „Belizár kelet – római hadvezér meghódítja Ravennát, a Keleti Gót Birodalom fővárosát, és fogságba ejti Witigis keleti gót királyt.”¹⁹² Vitigis Konstantinápolyban megtagadta az ariánus hitet és magáévá tette az Atanáz féle hitvallomást, ezután a császár megbocsátott neki és nagy birtokokat kapott Kisázsiaiban, és a szenátor és patriciusi címeket ajándékozta neki. Vitigis még ebben az évben utód nélkül meghalt, Halála után neje, Matasuinha pedig férjhez ment Germanus hadvezérhez a bizánci császár unokaöccséhez.¹⁹³ A gótok azonban nem nyugodtak bele Itália elvesztésébe és Totila (541-552) a keleti gótok új királya „Néhány éven belül csaknem egész Itáliát visszahódítja a Kelet – Római Birodalomtól.”¹⁹⁴ „A Ticinumot birtokló gót nemesek, 541 év végén, Totilát, Hildibad király unokaöccsét választották meg a királyuknak. Ő ekkor a Tarvisiumban állomásozó gót csapatoknak a parancsnoka volt, az előkelők itt keresték fel Totilát, aki el is fogadta a királyi koronát. Az energikus, hadvezéri talentumokkal megáldott uralkodót, a kezdetektől fogva, az Itália feletti keleti gót uralom visszaállítása, valamint a Witiges uralkodása alatt, Róma sikertelen ostroma során elesett gótok halálának a megbosszulása vezérelte.”¹⁹⁵ Belizárt Ravenna elfoglalása után I. Justinianus császár visszahívta Itáliából és kinevezte őt a keleti seregek élére, és azzal a feladattal bízta meg, hogy foglalja el Szíriát a perzsáktól akik ismét ellenségeskedni kezdtek.¹⁹⁶ Totila v. Badiula (‘Halhatatlan’)...Belisariosz visszahívását kihasználva, visszahódította az itáliai

^{*16} Ravenna: „Augustus uralkodása idején Róma legfontosabb hadikikötője, Honorius császár (402) a Nyugatrómai Birodalom császárainak székhelyévé tette. Az utolsó római császár halála (476) után Itália ura, Odoaker Ravennában telepedett le, de hosszú ostrom után Theodorich kezébe került (493), aki a keleti gótok fővárosává tette. Belizár hadserege 540-ben visszafoglalta, s Itália tart. székhelye lett. Érseke révén, aki megkísérelt kikerülni a pápai hatalom alól, időszakos önállóságra tett szert (663-681). A VII. Század folyamán fokozatosan eltávolodott Bizánctól és II. Justiniánus megtorlásai (709) ellenére elnyerte tényleges függetlenségét. 751-ben longobárdok szállták meg a várost, de Kis Pippin nyomására, aki a bizánci helytartóság maradékával a pápaságnak adományozta (754-756), elhagyták. Az értékeitől megfosztott Ravenna elvesztette jelentőségét, gazdaságilag Velencétől függött. 1512-ben a franciák kifosztották. 1797-1815 között kikerült a pápai uralom alól, majd 1860-ban Piemonthoz csatlakozott.” (Larousse Enciklopédia 3. 433. o.)

félszigetet Cumae-ig és Nápolyig. (543 k.), hatalmába kerítette Rómát (546), amit Belizáriusz visszatérve, csak Totila önkéntes visszavonulása után tudott visszafoglalni.”¹⁹⁷

Totila “Több győzelem után bevette Rómát (546)...”¹⁹⁸ “Totila, tervei elérése végett, céltudatosan, Róma bekerítésére törekedett, továbbá arra, hogy minél nagyobb itáliai területeket a hatalma alá vonjon.”¹⁹⁹ “Totila, 543 tavaszán, bevette Neapoliszt (Beneventumot már 542-ben elfoglalta), majd 543/544 fordulóján, Róma felé indult. Totila sikerei miatt, I. Iusztinianosz császár – 544-ben – úgy döntött, hogy a korábban Itáliában már sikeresen harcolt Belizárt visszaküldi Itáliába. Belizár azonban, az Adriai-tenger partján, nagyon sok időt elvesztegetett, csapatok összegyűjtésével küszködött. Totila közben, árulást követően, bevette a Róma közeli, erősített várost, Tiburt, így készülve Róma ostromára. A város kapuit a bizánci őrség (Kis-Ázsia Izauria tartományából származó katonák), a város lakóival való összetűzések miatt, megnyitották a gótok előtt. Belizár erői elégtelenek voltak Totila megtámadására, a bizánci hadvezér Ravennában várakozott, és – szinte „eseménytelen” hónapokat követően –, 545 nyarán, Totila serege letáborozott Róma előtt. Megkezdődött a keleti gótok második ostroma Róma ellen (az első Witiges vezérletével, 537. márciustól, 538. márciusig tartott). Az Örök Város körülrzése hosszú hónapokig elhúzódott, éhínség és betegség miatt, Rómában szörnyűséges állapotok uralkodtak. A rómaiak Pelágus diakónus, a későbbi I. Pelágus pápa személyében, követet küldtek Totilához (546 tavasz), tárgyalásaik eredménytelenek voltak, a harcoló felek nem kötöttek fegyverszünetet. (Vigiliusz pápa már Róma körülrzése előtt, Szicíliában tartózkodott, a szigetről – 545. novemberben – Theodóra császárné hívására, Bizáncba kellett mennie.) Az éhező rómaiak végül elérték a bizánci helyőrség két görög parancsnokánál, Besszasznál és Konónnál, hogy – pénz fizetése ellenében –, a várost elhagyhatták; Rómának, az ostrom miatt, már amúgy is jelentősen csökkent a lakossága, így a népesség tovább fogyatkozott, egyre kevesebben maradtak a városban. Azonban, akik elhagyták a várost, azokra is szomorú sors várt: Voltak, akiket a gótok megöltek, de sokan, továbbra sem jutva élelemhez, éhen haltak. Végül, még ebben az évben (546), Belizár megkísérelhette Róma felmentését. Elhagyta Ravennát, és Hydruntumból kihajózott, hogy Portuszbba – Róma Ostia Anticától északnyugatra fekvő kikötőjébe – érkezve, innen segítséget juttasson be az ostromlott városba. Belizár kísérlete nem sikerült, ugyanis a Totila által, a Tiberisz folyón állíttatott blokádot, nem tudta áttörni, nem jutott be Rómába, Belizár – betegen – Portuszban rekedt. (Belizár kísérlete azért sem sikerült, mert a gótoknak a Rómát körülrző ostromgyűrűjét, nem sikerült két oldalról megtámadni. A szárazföldön, Dél-Itáliában, a Johannes („Véres János”) parancsnoksága alatt vonuló bizánci sereget, ugyanis a gótok Capuae mellett feltartóztatták, a görögök nem juthattak el Rómáig.) Totila türelmes hadviselése beérett, 546. decemberben elfoglalta Rómát. Akárcsak Tibur bevételekor, az Örök Városban is a bizánci őrség Izauria tartományából származó katonáinak az árulása kellett a gótok sikeréhez, ugyanis ezek a katonák az egyik városkaput kinyitották a gótoknak, akik így tudtak bevonulni a városba. Az elhúzódott harcok miatt, a gótok bosszúvágyának több római áldozatul esett, a gótok elhagyatott házakat felgyújtottak, de Totila megkímélte az antik Róma emlékeit; lehet, hogy ebben közrejátszott a Portuszban tehetetlenül várakozó Belizár kérése, amit levélben intézett a gót királyhoz. Totila azonban Róma városvédő falainak az egyharmadát leromboltatta, majd a szinte kiüresedett várost – talán ötezer lakos maradt Rómában –, önként elhagyta; helyőrséget nem hagyott Rómában; Lukania és Apulia felé távozott a seregével.

Belizár kihasználta a kínálkozó alkalmat, és 547 tavaszán, Portuszból kiindulva, akadályoztatás nélkül, bevonult Rómába. Belizár rögtön nekilátott a városvédő falak helyreállításának, és a város környékére menekült polgárok közül sokan visszatértek Rómába. Totila, úgy tűnik,

megbánta Róma elhagyását, ugyanis gyorsan visszafordult seregével, és a gótok megkezdtek Róma ostromát, immár harmadszor. Belizár sikeresen megvédte Rómát, Totila – körülbelül egy hónap elteltével, tehát még 547 tavaszán – felhagyott az ostrommal, elvonult Róma alól, a bizánciakkal való harcok súlypontja Dél-Itáliába tevődött át. Totila, a dél-itáliai harci cselekményekkel, tulajdonképpen rákényszerítette Belizárt arra, hogy az itteni bizánci erők segítése végett, elhagyja Rómát, amit Belizár 547 telén meg is tett, végleg elhagyta az Örök Várost, de bizánci helyőrséget hátrahagyott. Belizár Tarentum felé hajózott, de egy tengeri vihar Kroton kikötőjébe sodorta. Totila – 548 elején – a Kalabriában fekvő Roscianum (Roscius) városát ostromolta. Belizár, Krotonból, a csapatait a Roscianumot körülzáró gótok ellen küldte (Belizár maga nem vett részt a csatában), lovassága meg is futamította a gótoknak a táborukon kívül állomásozó csapatát. A menekülő gót harcosok, a táborukba érve, jelentették a támadást Totilának, aki a seregével a bizánciak ellen indult, és a vezérük, Belizár távollétében, fegyelmezetlenné vált bizánciakat legyőzte. Belizárt seregének veresége elkésztette, az akkor még bizánciak kezén lévő Messzanába távozott, itt érte I. Iusztinianosz császár parancsa, amellyel az uralkodó visszahívta Itáliából, Belizár így Itáliát is végleg elhagyta. Roscianum városa megadta magát Totilának.²⁰⁰

“Beliszariosz második visszahívása után (549) Totila visszavette Rómát, és kiterjesztette uralmát a félsziget D-i részére, Szicíliára, Szardíniára és Korzikára (550).”²⁰¹

“Totila továbbra is Róma megszerzésére törekedett. Már 549 első hónapjaiban, körül vette serege az Örök Várost, azaz, a bizánci – keleti gót háború során, Totila már harmadszor – a gótok, összességében, negyedszer – támadták Rómát, az ostrom nem tartott sokáig. Rómát ismét árulás juttatta Totila kezébe, ezúttal is az izauriai katonák engedték be a gótokat a városba, akiknek a bizánciak jelentős összegű zsoldhátralékkal tartóztak. Totila másodszor is Róma ura lett, és azt gondolta, Rómának és annyi itáliai tartománynak a birtoklásával, elérheti azt, hogy I. Iusztinianosz császár elismeri Itália feletti uralmát. Nem így történt, követküldése nem járt eredménnyel; a Bizáncban tartózkodó Vigiliusz pápa, és Rufius Petronius Nicomachus Cethegus, szenátor és patrícius, volt konzul, egyre nagyobb nyomást gyakoroltak a császárra, egész Itália visszahódítása végett; ennek azonban még nem érkezett el az ideje. Totila Rómát elhagyta (549-ben, de az Örök Város most még nem lett újra a bizánciaké); flottát szervezett, és Latium provincia partjairól támadva, birtokba vette a nagy szigeteket, Szicíliát, Szardíniát és Korzikát.”²⁰² “Narszeszt 551-ben a kelet-római haderők itáliai főparancsnokává nevezték ki. 554 őszéig csaknem egész Itáliát meghódította.”²⁰³ “A háborúban akkor következett be gyökeres fordulat, miután – 551 végén, avagy 552 elején – I. Iusztinianosz császár az eunuch Narszészra bízta az Itáliába tartó bizánci sereg parancsnokságát, azzal, hogy győzze le a gótokat. Narszész a seregével, amelyben a bizánciak mellett, hunok, gepidák, longobárdok^{*17} és herulok is harcoltak, Dalmatiából áthajózott Itáliába, és Ravennánál partra szállt. Totila Rómában tartózkodott (ahova Szicíliából tért vissza), de nem maradt a városban, hanem seregével Narszész elé vonult, csekély létszámú helyőrséget Rómában hagyva.”²⁰⁴ A bizánciak 551-ben megkezdik Itália visszahódítását “Az Itália visszahódítását 551-ben megkezdő Narszesz kelet – római hadvezér a Busta – Gallorum fennsíkon vívott csatában legyőzi Totila keleti gót királyt, majd Mons Lactariusnál, utodját, Teját is. A Keleti Gót Birodalom végleg megsemmisül, Itália kelet – római uralom alá kerül.”²⁰⁵ ^{*18} 552-ben meghal Totila a keleti gót

^{*17} A longobárdok Narszész szövetségesei voltak. A longobárdok királya (Audoín vagy Alboín) „válogatott sereget indított útnak, hogy támogassák a rómaiakat a gótok ellenében.” (Középkori Krónikások, Paulus Diaconus: A longobárdok története Országos Széchényi Könyvtár 104. o.)

^{*18} Vannak, akik ezt az időpontot 552 -re teszik. Lásd Emberiség Krónikája 228. o.

király: “Totila 541 óta keleti gót király Capraeban belehal a Narses elleni csatában szerzett halálos sérüléseibe.”²⁰⁶ „A döntő ütközetre, 552. július 1-én (avagy június 30-án) került sor, Taginae városka mellett, a Busta Gallorum („a gallok sírdombja”) nevű magaslaton, ez volt a Busta gallorumi csata (avagy taginae-i csata). Narsész első győzelmet aratott a gótok felett, a csatában Totila halálos sebet kapott, és menekülése során, a csatatérhez közeli Caprae településen, meghalt. Totila uralkodása így eredménytelenül ért véget, nem sikerült az Itália feletti uralmát senkivel sem elismertetnie, sem Itália lakosaival, sem Bizánccal. Háborúi – éppen úgy, mint a bizánci – keleti gót háború más eseményei –, óriási emberáldozattal jártak, és hatalmas pusztításokat hoztak az anyagi javakban, erőforrásokban; az antik Róma világa pedig végleg letűnt korszakká vált.”²⁰⁷

552 októberében „A mons lactariusi vereséggel véget ért az osztrogótok szervezett ellenállása.”²⁰⁸ Teia -t az utolsó keleti gót királyt itt győzte le Narsész. Teia maga is elesett az ütközetben. Csak néhány hónapig uralkodott. A csatában bekövetkezett halálával a keleti gótok itáliai uralma is összeomlott.²⁰⁹

„Justinianus 554-ben kiadta az ún. Pragmatica Sanctiót, amely visszaállította a római rabszolgatartó nemeség jogait, és így Itáliában újjászületett a nagybirtok, a szabadságukat elnyert rabszolgákat és kolónusokat pedig földesuraik visszakényszerítették előbbi helyzetükbe.”²¹⁰

Amint láthattuk Róma számára igencsak viharos és életbevágó volt ez az időszak, hogy a bizánciak végleg eltegyék a Keleti Gót Birodalmat az útból. Hogy a már megszerzett jogaiknak az érvényesítését hatásosan folytatni tudja.

“A rabszolgatartó viszonyokat fenntartani kívánó állam reakciós szerepe legjobban I. Justinianus (527-565) bizánci császár uralkodása idején mutatkozott meg. Ebben a kiváló államférfiban és ügyes politikusban fáradhatatlan energia, nagy műveltség és széles látókör kíméletlen kegyetlenséggel és ravaszsággal párosult.”²¹¹ I. Justinus “Társrégensévé feleségét Theodorát, az egykori színésznőt nevezi ki, Justinianus célja, hogy katonai expanziós politikával, átfogó közigazgatási és jogi reformmal, helyreállítsa a római világbirodalmat....Uralkodása alatt számos sikeres hadjáratot vezet a vandálok ellen Észak – Afrikában, akik 534-ben Belizár hadvezérnek megadják magukat, továbbá a nyugati és keleti gótok, a szlávok és a perzsák ellen.”²¹² Theodorának „Justinianus társuralkodójaként jelentős befolyása volt a kelet-római politikára. A Nika – felkelésnél megmentette Justinianus életét és birodalmát“ Prokopiosz történetíró aki Belizárt titkáráként elkísérte a harcmezőkre „Titkos történet“ című művében élesen bírálja Belizárt és Theodora császárnő állítólagos erkölcstelen életmódját.”²¹³

“ A bizánci kormányzat bizonyos sikereket ért el a hispániai gót királyságban is. Felhasználva az ott kitört belső harcokat, Justinianus sereget küldött Hispániába, amelynek sikerült több támaszpontot szereznie a Pireneusi – félsziget délkeleti részén (553), Ezek a sikerek azonban nem voltak tartósak. Justinianus egész uralkodása alatt véres, de Bizánc számára sikertelen harcokat vívott az északi és keleti határokon a szlávokkal, továbbá a Belső – Ázsiából érkező hunokkal és avarokkal, valamint az erős iráni állammal.”²¹⁴ I. Justiniánus császár idejében érte el a bizánci római birodalom területileg a legnagyobb kiterjedését (Kr. u. 555).²¹⁵

I. Justiniánus “Művelt, becsvágyó ember volt a Római Birodalom restaurálására törekedett....Justinianus belpolitikájával támogatta a gazdasági életet, megerősítette az orthodox vallás egyeduralmát....Személyes irányítása alatt készítette el a Justinianusi

törvénykönyveket, az egész római jog, vmennyi császári rendelet, törvény és edictum gyűjteményét. (Codex Justinianus, 528; Digesta seu Pandectae, 533; Institutiones seu Elementa, 533; Novellae), amelyek az európai magánjog alapjául szolgáltak.”²¹⁶

A római világbirodalom helyreállítása, megújítása, összhangban volt, megegyezett a római papság kívánalmaival is. Ne felejtjük el, hogy csak egy Római Birodalom létezett és nem kettő! Annak az egy birodalomnak volt egy nyugati része, ami megsemmisült - ezt nevezték el Nyugatrómai birodalomnak. A birodalom keleti részét, ami megmaradt pedig - Keletrómai birodalomnak hívták. A később adott elnevezések azt sugallják mintha 2 birodalom lett volna, de csak egy volt. I. Justinianus hódításaival vissza akarta állítani a korábban megsemmisült és így elvesztett részét is a Római Birodalomnak. A Bizánci Birodalom „Területe legnagyobb kiterjedését I. Iusztinianosz uralkodása alatt (527–565) érte el, aki nyugati hódításaival kívánta visszaállítani a régi Római Birodalom egységét.”²¹⁷ Konstantinápoly: „Fénykorát I. Justinianus császár uralkodása (527-565) alatt érte el, amikor lakosságának száma elérte a félmilliót.”²¹⁸

“A katolikus egyházzal szemben a császár teljesen önkényesen viselkedett, gyakorlatilag ugyanúgy kívánta irányítani, mint országát. Ebben az időben volt a legerősebb a cezaropapizmus^{*19} Bizáncban. Törvényhozásában deklarálta saját hitét a Szentháromságban és a feltámadásban az első négy egyetemes zsinat határozataival együtt, és minden ezekkel ellenkező nézetet szigorúan büntetett. A II. konstantinápolyi zsinat (553) résztvevői számára világos volt, hogy semmi olyasmivel nem foglalkozhatnak, aminek a császár ellenére van. Másfelől azonban Iusztinianosz minden alkalmat megragadott, hogy az egyház jogait megvédje, megerősítse, hatását pedig kiterjessze. Törvényhozásában sok szó esett adományozásokról és alapítványokról, az egyházi tulajdon igazgatásáról, az egyházi személyek választásáról és jogairól, a püspöki joghatóságról, a kolostori életről és a papi szolgálatról stb.”²¹⁹

Tehát Justiniánusz dolgozott az egyház megerősítésén, jogainak védelmén és kiterjesztésén, de mindezt az állami, császári kontroll alatt akarta megvalósítani. De a bizánci hatalom meggyengülésével a pápaság nagyobb függetlenségre tett szert. Olyan nagyfokú függetlenségre, hogy már csak névlegesen függött a bizánci császártól. (Nem volt teljesen független, de jelentősen megnövekedett a mozgásteret.) A pápaság törekedett arra, hogy kikerüljön a világi hatalmak ellenőrzése alól. “Eleinte csak a világi uralkodókkal egyenlő hatalomra”²²⁰ törek. “A VI. század második felében, amikor Bizánc hatalma Itáliában rendkívül meggyengült, a római pápák, bár névleg még Bizánctól függtek, ténylegesen teljesen függetlenekké váltak.”²²¹ A sikertelen harcok, háborúk és egyéb csapások, mint a bubópestis már Justiniánusz alatt is gyengítették a birodalmat. „A Justinianus-pestis az emberiség történelmének egyik leghalálosabb eseményeként tartják számon, amely a világ népességének jelentős részének, több tízmillió embernek az életét követelte. A járvány majdnem az összeomlás szélére sodorta a Bizánci Birodalmat és a szomszédos Szászánida, más néven Újperzsa Birodalmat... A Justinianus-pestis nevét I. Justinianus bizánci császárról kapta, akinek uralkodása fordulópontot jelentett a Kelet-római Birodalom és a kora középkor, késő-

^{*19} A cezaropapizmus a világi és egyházi hatalom összefonódása, olyan politikai rendszer, amelyben az államfő vagy uralkodó az egyház feje is és a legfőbb bíró a vallási kérdésekben. Az uralkodó beavatkozik az egyház ügyeibe, és kiváltságos helyet foglal el az egyházi jogalkotás és teológiai szférájában. Max Weber alapján a cezaropapizmus a papság teljes alárendelését jelenti a világi hatalomnak.” (Cezaropapizmus – Wikipedia)

antikvitás történetében. Az uralkodó megkísérelte egyesíteni a Római Birodalom területeit, miközben virágzott a római kultúra... A pestis a történelmi dokumentumok szerint Konstantinápoly lakosságának a felét elpusztította. Ráadásul uralkodásának utolsó időszakait emellett is számos csapás árnyékolta be: a fővárost két földrengés is megrázta, egy 542-ben, egy pedig 557 végén, és mindkettő súlyosbította az épp dúló bubópestis járványt, amely kivétel nélkül végigpusztította a birodalom kisebb-nagyobb városait.²²² De I. Justinianus utódai alatt a birodalom még jobban meggyengült. “A Justinianus utódai, II. Justinus (565-578), I. Tiberius (578-582) és Maurikiosz (582-602) alatt vívott hosszú és nagy erőfeszítéseket követelő háborúk igen meggyengítették a birodalmat és felőrölték erőit.”²²³

A Longobárd Birodalom (567/568 -774)²²⁴

“555-ben Bizánc meghódította a keleti gót királyságot, Bizánc itáliai uralma azonban rövid ideig tartott. Bekövetkezett a longobárd hódítás,²⁰ amely megszakításokkal 568-584-ig tartott, Itália egyes déli területein pedig 600 -ig elhúzódott. A keleti gótoktól eltérően a longobárdok nem foglalták el egész Itáliát, hanem csupán északi és középső részeit (a későbbi Lombardiát és Toscanát), a Ravenna körüli terület kivételével. Itt fennmaradt az ún. ravennai *exarchatus*, amely bizánci uralom alatt állott. Ugyancsak nem került longobárd kézre Róma környéke, az ún. római ducatus vagy hercegség sem, amelyből később a pápai állam alakult. Rómától északra longobárd uralom alá jutott a spoletói hercegség, továbbá délre Beneventum, amely részleges függésbe került a longobárd királyoktól. Apulia, Calabria és Szicilia nem került longobárd kézre, hanem továbbra is névleges függésben maradt a Bizánci Birodalomtól. A longobárdok a keleti gótoktól eltérően jelentős tömegekkel hatoltak be Itáliába. Voltaképpen egy nagy törzsszövetséget alkottak amelyben, sok germán törzs egyesült, de voltak köztük a Duna menti területekről származó szláv és más törzsek is. Az egyes törzsek élén, hadvezérek, hercegek álltak.”²²⁵ “Az egykorú krónikások tanúsága szerint a longobárd hódítás katonai támadás formájában zajlott le.”²²⁶ “Miközben elterjedtek az olasz félsziget középső és déli részein, Paviára is összpontosítottak, amely i.sz. 572-ben Alboin és seregei kezére került, és amely később a lombard királyság fővárosa lett.”²²⁷ “Rómát 575-től körülfogva tartották, 576: Toszkana hódolt meg előttük.”²²⁸ “Azok a harcok, amelyeket a longobárd királyok egész Itália megszerzéséért folytattak, nem jártak sikerrel, mert a frank áállammal együttműködő pápaság erős ellenállást tanúsított.”²²⁹ “Ahogy megnövekedett a római püspök vallási és politikai befolyása, megnöttek igényei is. Eleinte csak a világi uralkodókkal egyenlő hatalomra, később azonban már főhatalomra törtek. A pápai politika jellemző vonása minden időben az volt, hogy a legerősebb államokra támaszkodott, s ezek segítségével a magában nem valami erős pápaság sikeresen tudta megvalósítani terveit. Amikor 568-ban a longobárdok betörték Itáliába, és a félszigetet megosztották a bizánciakkal, a pápák igyekeztek kihasználni a két ellenfél harcát, s hol az egyikkel, hol a másikkal léptek szövetségre. Amikor pedig Nyugaton nagyobb szerephez jutott a frank állam, a római püspökök a frank királyokhoz közeledtek, s bennük keresték a longobárdok elleni szövetségest.”²³⁰ A pápa védelmet kért a frank maiordomustól:²¹ “III. Gergely pápa 739-740-ben Martell Károlyt hívta segítségül a longobárdok ellen és a “Patricius

^{*20} Paulus Diaconus szerint Narszész hívta be a longobárdokat Itáliába, ő a követői által megüzente nekik, hogy Itáliát vegyék birtokukba. (Középkori Krónikások, Paulus Diaconus: A longobárdok története Országos Széchényi Könyvtár 108. o.) A longobárdok 568 áprilisában hagyták el Pannóniát (ugyanott 110. o.).

^{*21} A majordomus (a latin maior domusból) kora középkori cím és tisztség volt. A 7 - 8. században a Frank Birodalomban használták. A tisztség viselője eredetileg a királyi udvar első tisztviselője, a királyi jószágok és az udvartartás felügyelője volt. (Majordomusz-Wikipedia)

Romanus” (a rómaiak védelmezője) címet adta neki. Károly került a beavatkozást – arra a fegyveres segítségre gondolva, melyet a longobárdoktól kapott a mórok ellen. Nem sokkal halála előtt Martell Károly felosztotta a birodalmát fiai között.”²³¹

“III. (Kis) Pippin frank maiordomus királlyá koronázásával a Karolingok hivatalosan is magukhoz ragadják azt a hatalmat a Frank Birodalomban amit maiordomusként az utolsó Merovingok idején egyébként is gyakoroltak....Kis Pippin 747-ben egyeduralomra jutott. Kis Pippin amikor a királyi címet megszerezte megpróbálta törvényesíteni. Miután megkapta a pápa jóváhagyását, III. Childerichet, az utolsó Meroving – árnyékkirályt kolostorba küldte, felvette a királyi kenetet, amit ótestamentumi mintára Bonifác missziós püspök adott fel neki Soissons-ban.”²³² “A zsidó tradícióból merítve, azzal, hogy Szent Bonifác felkente királlyá, Isten kiválasztottjává tette, és törvényesítette trónbitorlását.”²³³ – ez 751-ben történt. 754-ben “(II.) III. István pápa Ponthionban azt kéri III. (Kis) Pippin frank királytól, hogy szabadítsa meg Ravennát a longobárdoktól (→750) István másodszor keni királlyá Pippint. Kis Pippin fiait (Nagy) Károlyt és Karlmannt is fölkeni.”²³⁴ “Később a pápa Kis Pippint királlyá koronázta. Ezért a szolgálatért Pipin a pápát megsegítette a longobárdok elleni harcában, s amikor ez utóbbiaktól elfoglalta Ravenna vidékét, átadta azt a pápának. Ravenna átadása volt a kezdete a pápaság világi hatalmának.”²³⁵

A longobárdok Itáliában (Közkincs)

(Forrás: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c5/Italien_zur_Langobardenzeit.jpg)

“Kis Pippin két hadjáratot indított Észak – Itáliába (754 és 755), szétverte a longobárdokat, elvette tőlük a római tartományt és a ravennai exarchatust, majd 756-ban átadta ezeket a pápának. Ezzel megvetette a római pápa államának, a pápai államnak az alapjait. Ettől kezdve a pápa világi uralkodóként viselkedett. A VIII. században létrejött pápai állam ugyanolyan feudális képződmény volt, mint a többi nyugat – európai államok.”²³⁶ 754-ben “Quierzyben (Párizstól északkeletre az Aisne mellett) találkozik (II.) III. István pápa és III. (Kis) Pippin frank király. A két fél részéről elfogadott egyezményben a frank uralkodó vállalta, hogy “Pippin adományával” megalapítja és szavatolja egy pápai uralom alatt álló egyházi állam (Patrimonium Petri) létét. István pápa viszont elismerte a Karolingokat a Frank Birodalom törvényes uralkodócsaládjának. A frankok és a pápa közti szövetségre azért volt szükség, mert a longobárdok itáliai terjeszkedése a pápaság politikai létét veszélyeztette. A megegyezés az alábbi részleteket tartalmazta: III. (Kis) Pippin szavatolja a pápának a Patrimonium Petri (a római

egyház birtoka a római térségben) birtoklását; Kis Pippin átadja a pápának az egykor bizánci ravennai exarchatust; István pápa újra feladja a királyi kenetet a frank királynak és fiainak mint jog szerinti uralkodóknak; István pápa Kis Pippinnek és fiainak a „Patricius Romanorum” (a rómaiak védelmezője) címet adományozza. Már két évvel később a pápa sürgetésére Kis Pippinnek hadra kellett kelnie az Aistulf király vezette longobárdok ellen, hogy megtartsa a szerződésben foglaltakat. Aistulfot arra kényszerítette, hogy, a ravennai exarchatust átadja a pápának, s ezzel együtt elismerje a frank fennhatóságot is. „Pippin adománya” fordulatot jelent a frank politikában. A pápaság és a Frank Birodalom (később a császárság) közti kapcsolat a nyugati politika meghatározó tényezője lesz. A római egyház megvédése fő feladatá, az ebből származó konfliktusok fő problémákká váltak a 800-ban létrehozott nyugati (római) császárság számára.”²³⁷ A korábbi egyházi ingatlanok, birtokok „a „*Patrimonium Sancti Petri*”-nek, azaz Szent Péter Örökségének nevezett birtokok a bizánci császárok fennhatósága alá tartoztak.”²³⁸ „Pipin az adományt a pápától ráruházott római patrícius minőségében tette, s ezzel mintegy hűbérurává vált a pápának. A pápa fölszabadult a kelet-római császár fennhatósága alól, szuverén uralkodó lett, ennek jeleként a pápai oklevelekből elmaradt a császár uralkodási éveihez igazodó keltezés. I. Adorján pápa pedig már saját pénzt is kezdett veretni.”²³⁹ „Kis Pipin 768-ban halt meg. A királyi hatalom fiára, Nagy Károlyra (768-814) szállt. Nagy Károly hosszú háborúskodással nagy kiterjedésű birodalmat hozott létre. Ezeket a háborúkat, akárcsak elődei, a feudális nagybirtokosok érdekében vívta. A király is ennek a rétegnek volt a tagja. A frank nagybirtokosok e hadjáratokkal új területek elfoglalására, s a még szabad parasztok erőszakos jobbágyosorba való súllyesztésére törekedtek. Károly idejében több mint 50 hadjáratról tudunk, s ezeknek felét személyesen vezette. Rendkívül nagy aktivitást fejtett ki mind a háborúkban, mind pedig a közigazgatásban. Ügyes diplomata volt. A frank néptömegekkel és a meghódított területek lakosságával viszont rendkívül kegyetlenül bánt....Nagy Károly 33 évig harcolt a szabad szász parasztok leigázásáért. Tűzzel és vassal terjesztette körükben a kereszténységet., mert úgy gondolta, hogy a hódítást meg kell erősíteni a régi pogány vallásukhoz ragaszkodó szászok keresztény hitre térítésével is.”²⁴⁰ „A szász háborúkkal egyidőben, a római pápa kérésére és saját érdekében Károly két hadjáratot indított a longobárdok ellen, mert félt megerősödésüktől. Az Észak – Itáliában, a Pó -folyó völgyében élő longobárdokat Nagy Károly tönkrevverte, és megkoronáztatta magát a longobárd királyok vas koronájával. Ezután a frankok és longobárdok királyának nevezte magát (774). Az elfoglalt longobárd területeket azonban ezúttal nem adta át a pápának.”²⁴¹ A 774-es dátum „A Longobárd Birodalom vége; Nagy Károly elfoglalja Paviát, kolostorba küldi Desideriust az utolsó longobárd királyt, magát pedig a longobárdok királyává szentelteti. A frankok uralma ezzel Itáliára is kiterjed.”²⁴² (Alboin longobárd király alapította a Longobárd Birodalmat: „Alboin 560 körül került hatalomra, 567-ben legyőzte a gepidákat, még ebben az évben betört népével Itáliába, Észak – Itália nagy részét uralma alá vonta és megalapította a 774-ig fenálló Longobárd Birodalmat.”)²⁴³ (Longobárdok vagy langobárdok azt jelenti: hosszúszakállúak)²⁴⁴

„Az itáliai Longobárd Birodalom meghódítása. A longobárd állam a Frank Birodalomtól délre terült el, és terjeszkedő politikájával a pápa egyházi államát (*Patrimonium Petri*) fenyegette. Nagy Károly már mint frank uralkodó vállalta a 754. IV. 14 -én kötött quierzyi szerződésben, hogy Róma örök városát megvédi és szavatolja a keresztény egyház fejének sérthetlenségét.”²⁴⁵

Longobárdok: „Hatalmuk tetőpontja a 7. század második felében, I. Grimoald idején teljesedett ki. A longobárd birodalom bukását a római pápával való szembekerülés okozta. Liutprand király fejébe vette egész Itália meghódításának tervét, amiért összekülönbözött a pápával.

Habár Liutprand nem tudta tervét megvalósítani, utóda Aistulf 751-ben elfoglalta Ravennát, véget vetve ezzel az itáliai bizánci uralomnak, majd ostrom alá vette Rómát is. A várost csak Kis Pippin frank király beavatkozása mentette meg. Emiatt a longobárdok és frankok viszonya megromlott, aminek eredménye az lett, hogy 773–774-ben Nagy Károly frank király meghódította a Longobárd Királyságot, amely így beolvadt a Frank Birodalomba, a longobárd nép pedig összeolvadt a helyi lakossággal, az olasz nép egyik ősevé válva. Nevüket Lombardia őrizte meg.²⁴⁶

Érdeemes egy pillantást vetnünk azoknak a birodalmaknak az uralkodóinak a jellemére akik a pápaságot a korlátlan uralmához vezető úton feljebb segítették. Nagy Konstantin (I. Constantinus) kitűnő hadvezér volt de már életében is egyesek magának az „Antikrisztus”-nak tartották.²⁴⁷ A frank Chlodvig a Merovingok legkiemelkedőbb képviselője ravasz, csaló és hitszegő, erőszakos gyilkos aki hatalmáért mindenre képes volt. I. Justinus a nagy műveltségű kiváló államférfi, ügyes politikus, ugyanakkor kíméletlenül kegyetlen és ravasz. Nagy Károly a Karolingok legjelentősebb alakja ügyes diplomata, aki különösen nagy aktivitást fejtett ki a háborúkban és a közigazgatásban, mindemelett viszont rendkívül kegyetlen volt. Ezek a tehetséges de jellemtelen uralkodók kiváló eszközök voltak a pápaság számára, hogy elősegítsék hatalmának megnövekedését.

Az, hogy a kis szarv – a pápaság 3 királyt fog megalázni - azt jelenti, hogy mindhárom birodalomnak a Nyugati Gót, a Keleti Gót és a Longobárd birodalomnak a súlyos és megalázó vereségében benne volt a római pápaság keze. A Pápaság új hatalomként jelent meg a történelem színpadán de a régi rendszert képviselte a Római Birodalom benne folytatódott tovább. Birodalmak megalázásán és megbuktatásán keresztül emelkedett fel céljai eléréséhez, hogy a középkori Európa korlátlan hatalmú vezető erejévé válhasson. Mivel igényt tartott az Európa feletti korlátlan hatalomra, ehhez az erős de ellenséges európai hatalmakat akik nem akartak engedni neki, nem akarták őt teljesen kiszolgálni, kellett megdöntetnie a hozzá közel álló erős és felemelkedő politikai hatalmakkal. A Szentírás tehát itt úgy mutatja be számunkra a Pápaságot mint egy ravasz, cselszövő a politikai események mögött álló és a háttérből irányító rafinált (agyafúrt, dörzsölt, ravasz, találékony) hatalmat.

A 3 európai birodalom megalázásával a pápaság számára megnyílt az út, hogy még magasabbra emelkedhessen. „A Karolingok nemzetségéből származó majordomuszok és királyok tehát hosszú agresszív háborúk segítségével olyan hatalmas birodalmat hoztak létre, amely alig volt kisebb a régi Nyugatrómai Birodalomnál. Károly ekkor elhatározta, hogy felveszi a császári címet. III. Leó pápa aki ki akarta terjeszteni a római egyház befolyását a frankok által meghódított egész területre, s ezért szövetségre törekedett Nagy Károllyal, 800-ban megkoronázta őt a császári koronával.”²⁴⁸ „Károly aki már 768-tól a rómaiak védelmezője (Patricius Romanorum) címet viselte, →774-től a longobárdok királya is, most már – antik hagyomány alapján – caesarnak és augustusnak nevezte magát. Az ünnepélyes ceremóniára a Szent Péter bazilikában kerül sor. A koronázási eseményen részt vevő rómaiak az új császárt teljes címével köszöntik: „Károly, a legkegyelmesebb, fenséges, istentől koronázott, nagy és békeszerző császár, aki a Római Birodalmat kormányozza, és aki isten kegyelméből a frankok és a longobárdok királya.” A pápa térdre borulva hódolt a császárnak. Károly császárságának jelszava „a római világbirodalom felújítása” volt. A császárság feladatait Károly így magyarázta: „A mi dolgunk az, hogy...Krisztus egyházát a pogányok támadásaitól és a hitetlenek pusztításaitól fegyverünkkel mindenütt megvédjük, belül viszont a katolikus hit tanításainak megismertetésével erősítsük.” A bizánci baszileiosz mellett Károly a második uralkodó volt, aki a császári címet viselte, bár a római császári méltóság elvileg oszthatatlan

volt.”²⁴⁹ „Nagy Károly frissen kiépített birodalmában (a pápákkal teljes egyetértésben) az új hódításokat azzal kívánták igazolni a frankok, hogy magukat a rómaiak örököseinek nyilvánították. Ebből következően a Keletrómai Birodalomban élők már nem tekintették *igazi* rómaiaknak. Ebben a történelem egyik legnagyobb hatású hamisítványa, *constantinusi adománylevél* is nagy szerepet játszott. A nyugati államokban elterjedté vált, hogy a Konstantinápolyban székelő uralkodókat nem a frank uralkodóknak fenntartott *Imperator Romanorum* (a rómaiak császára), hanem az *Imperator Graecorum* (a görögök császára) címmel illették. Ezzel párhuzamosan a területet is *Imperium Graecorum* (a görögök birodalma), *Graecia* (Görögország), *Terra Graecorum* (a görögök földje) sőt akár az *Imperium Constantinopolitanus* (konstantinápolyi birodalom) néven nevezték.”²⁵⁰ „A Bizánccal kapcsolatba lépő muszlim és szláv kultúrákban nem létezett ilyesfajta megkülönböztetés, ezekben a civilizációkban Bizáncot egyértelműen a Római Birodalom folytatásának tekintették. Ezt mutatja a tény, hogy az iszlám világban a Római Birodalom neve Rum, és ezzel a névvel illették Bizáncot is, illetve Konstantinápoly bevétele után az Oszmán Birodalom területén élő görög ortodox keresztények alkották a rum millettet (jelentése: *Római nemzet*). Valamint Rumélia (*Rómaiak földje*) nevében is ez a szemlélet tükröződik. A szláv világban pedig Konstantinápoly a második Róma.”²⁵¹ „A Nagy Károlyt követő időszakban valamennyi pápa meglehetősen sötét figurának tekinthető. Nem annyira Krisztusnak, mint Beliának, a sötétség fejedelmének voltak a tanítványai. Közülük sokan erkölcstelen gyilkosok, bálványimádók, zsarnokok, szimoniákusok voltak, készek arra, hogy mindent, ami szent, kiárussanak. Szinte valamennyit sokkal inkább az intrikák érdekelték, mint a vallás.”²⁵²

(Történelmi atlasz Kartográfiai Vállalat Bp. 1991. 9. o.)

“...és három az előbbi szarvak közül kiszakasztaték ő előtte, és imé, emberszemekhez hasonló szemek valának ebben a szarvban, és [vers 11.] nagyokat szóló száj.” Dán. 7,8

“...és ennek a szarvnak szemei valának és nagyokat [vers 8.] szóló szája; termete is nagyobb a társaiénál. Látám, hogy ez a szarv hadakozék a szentek ellen, és legyőzé őket.” Dán. 7,20-21

“És sokat szól a Felséges ellen és a magasságos egek szenteit [vers 18. 22. rész 11,36.] megrontja, és véli, hogy megváltoztatja az időket és törvényt; és az ő [vers 12.] kezébe adatnak ideig, időkig és fél időig.” Dán. 7,25

Ennek a szarvnak - a pápaságnak – emberszemekhez hasonló szemei voltak és nagyokat szóló szája. A szám szerint több emberszem azt jelenti, hogy ennek a szarvnak a figyelme magas intelligenciával mindenre kiterjed, szellemi hatalmával mindent átlátni - ellenőrizni akar. Figyelmét semmi sem kerüli el. A pápák Istennek,- Isten képviselőinek *“Krisztus földi helytartójának”* tartották magukat, Isten nevében szóltak és Isten-i tekintélyt igényeltek maguknak. Erről a hatalomról szólt már korábban Pál apostol is, hogy el fog jönni: *„Hogy ne tántoríttassatok el egyhamar a ti értelmetektől, se ne háboríttassatok meg, se lélek által, se beszéd által, se nekünk tulajdonított levél által, mintha itt volna már a Krisztusnak ama napja. [Mát. 24,6. vers 15. rész 3,17.] Ne csaljon meg titeket senki semmiképen. Mert nem jön az el addig, mígnem bekövetkezik előbb a szakadás, és megjelenik a bűn embere, a veszedelemnek fia, [Eféz. 5,6. Mát. 24,4. 10. 11. 1 Tim. 4,1. 1 Ján. 2,18. Ján. 17,12.] A ki ellene veti és fölébe emeli magát mindannak, a mi Istennek vagy istentiszteletre méltónak mondatik, annyira, hogy maga ül be mint Isten az Isten templomába, Isten gyanánt mutogatván magát. [Dán. 11,36. Ezék. 28,1. Ésa. 14,13. 14.] Nem emlékeztek-e, hogy megmondtam néktek ezeket, a mikor még ti nálatok valék? 2 Thess. 2,2-5 (Ugyanez a hatalom jelenik meg Jézus Krisztus 2. eljövetele előtt is. Ő lesz a főszereplő, úgy, mint a középkorban.)*

Kezdetben a pápaság kicsi volt ahogy korábban *“kis szarv”* – ként utalt rá a Szentírás. De ez a kis szarv időközben megnőtt, és most már *“termete is nagyobb a társaiénál.”* A pápaság kicsiny hatalomból korlátlan hatalommá nőtt fel. Megörökölte *“az ősi római birodalom egykori erejét, helyét és tekintélyét”*.²⁵³ Nagyobb hatalma lett, mint a többi európai hatalmaknak (10 szarv), a császárok és királyok fölé emelkedett. A legnagyobb *“szarv”*, vagyis hatalom lett belőle. Ezzel a hatalommal pedig függésben tartotta az alatta levőket, a császárokat, a királyokat és az embereket is. Hatalmát arra is használta, hogy *“hadakozék a szentek ellen, és legyőzé őket.”* A pápaság kíméletlenül üldözte a keresztényeket, börtönbe vetette és megölette őket. *“A pápa vezető emberei nem akarták jellemüket Isten törvényének magas mércéjéhez igazítani, hanem olyan normát állítottak fel, amely öhozzájuk igazodik, és elhatározták, hogy ezt a normát mindenkire rákényszerítik, mert Róma így akarta. A lehető legszonyatosabb tragédiák játszódtak le. Romlott, istenkáromló papok és pápák azt a munkát végezték, amelyet Sátán rájuk bízott. Az irgalmat nem ismerték. Ugyanez a gyilkos indulat igyekezett megszabadítani a földet Isten gyermekeitől, amely keresztre feszítette Krisztust, megölte az apostolokat és a vérszomjas Nérót felbujtotta korának hűségesei ellen.”*²⁵⁴ A heti pihenőnap amelyet Isten a Teremtéskor vezetett be a Szombat volt. Ez kapcsolatban áll mind az idővel mind pedig a törvénnyel. A pápaság ebbe is belemert nyúlni, hogy megváltoztassa azt. Isten törvénye éppen olyan Szent, mint Isten Maga. A törvény megváltoztathatatlan. Ha meg lehetett volna változtatni akkor Jézusnak nem kellett volna meghalnia. A pápaság úgy gondolja, hogy ő megváltoztathatja a törvényt és az időt. Ugyanakkor a pápaság visszaélésével sem fog változni semmi, csak a becsapott emberek számára. Sem az emberi, sem pedig az ördögi hatalom nem képes arra, hogy felülírja Isten hatalmát. *“A katolicizmus egyik fő tantétele, hogy a pápa Krisztus egyetemes egyházának látható feje, az egész világ püspökeinek és papjainak legfőbb ura. Sőt, mi több, a pápának az Istenség címeit és képességeit tulajdonítja. Például: “Úr Isten a pápa”, aki családokozhatatlan. A pápa mindenkitől hódolatot követel. Sátán a római egyház útján*

ugyanazzal az igénnyel lép fel, mint a megkísértés pusztájában; és roppant tömegek hódolnak meg előtte.”²⁵⁵ Az „*ideig, időig és fél időig.*” tartó kifejezések értelme egy idő, két idő, és fél idő, amely máshol 3,5 évként, vagy 42 hónapként, illetve 1260 napként fordul elő. A prófétai nap/év elv számítás alapján 1260 évet jelöl. Ez a hosszú időtartam a pápaság középkori főhatalmának az idejére vonatkozik. A kezdete i. sz. 538, a vége pedig 1798, a francia forradalommal bezárólag. (Részletesebben lásd A Nagy Küzdelem 50. o. – 4. lábjegyzet; 243. o.; 391-392. o.)

“Miután a Bibliát, a tévelygés leleplezőjét eltávolították, Sátán azt csinálhatta, amit akart. A prófécia kinyilatkoztatta, hogy a pápaság “véli, hogy megváltoztatja az időket és a törvényt” (Dán 7:25). És ezt tétovázás nélkül meg is tette. Hogy a pogányságból áttérteknek a bálványimádást pótolják, és így elősegítsék a kereszténységbe való névleges felvételüket, fokozatosan bevitték a szobrok és ereklyék imadását a keresztény istentiszteletbe. Egy egyetemes zsinaton hozott rendelet végül bevezette a bálványimádás rendszerét. Hogy a szentségtörés teljes legyen, Róma vakmerően kitörölte a törvényből a második parancsolatot, amely megtiltja a bálványimádást, — és a tízes szám megőrzésére kettéosztotta a tizedik parancsolatot. Ez az irányzat, amely a pogányoknak engedményeket tett, a menny tekintélyének további mellőzéséhez is kaput nyitott. Sátán megszenvedettlen egyházvezetők útján meghamisította a negyedik parancsolatot is. Megpróbálta eltörölni az ősi szombatot, azt a napot, amelyet Isten megáldott és megszentelt (IMóz 2:2-3); és helyébe a pogányok által, “a Nap tiszteletre méltó napja”, —ként ünnepelt napot akarta tenni. Ezt a változtatást először nem nyíltan kísérelték meg. Az első századokban minden keresztény az igazi szombatot tartotta. Féltve őrizték Isten dicsőségét, és mivel hitték, hogy Isten törvénye változhatatlan, buzgón vigyáztak előírásainak sérthetetlenségére. Sátán azonban nagyon körmonfontan dolgozott eszközei által célja megvalósításáért. Hogy az emberek figyelme a vasárnapra terelődjék, Krisztus feltámadásának tiszteletére ünnepelték. Istentiszteleteket tartottak azon a napon, de azért a szórakozás napjának is tekintették; a szombatot pedig még mindig szent napként ünnepelték.”²⁵⁶ Fokozatosan azonban változás állt be és a korábbi Szombat helyére végül a Vasárnap ünnepe került.

“Az erős császári hatalom Bizáncban arra törekedett, hogy az egyház az állam engedelmes eszköze legyen, és minden tekintetben tőle függjön. A bizánci császárok már az V. század közepén tartott zsinatokon olyan személyeknek számítottak, akik az egyházon belül “császárpüspök” címmel a legnagyobb jogokkal rendelkeztek. Bár a keleti egyház legfőbb szervének az egyházi zsinatot tartották, a zsinat összehívási joga a császárt illette, aki különben meghatározta a zsinaton részt vevők számát és személyét, megerősítette azok határozatait is. Egészen más volt az egyház helyzete Nyugat – Európában, ahol a Nyugatrómai Birodalom bukása után igen jelentős változások következtek be, s ahol megszűnt a császári hatalom. Az a körülmény, hogy a “barbár” királyok és nemesek is felvették a kereszténységet, elősegítette, hogy a “barbárok” közt meghonosodó egyház ebben a feudalizálódó és a parasztságot függő viszonyba hozó társadalomban különleges helyzetet tudjon magának biztosítani. Az “örök város”, Róma püspökei, akiket a IV. századtól kezdve pápáknak neveztek, kihasználva a kora feudális “barbár” államok gyengeségét és egymás elleni harcát, igen korán közigazgatási és politikai funkciókra tettek szert, s az egész keresztény egyházon belül a legfelsőbb tekintély igényével léptek fel. A római püspökök, a pápák politikai hatalmának reális alapját azok a gazdag földbirtokosok alkották, amelyeket ők maguk vagy az alájuk tartozó kolostorok szereztek. A VI. század második felében, amikor Bizánc hatalma Itáliában rendkívül meggyengült, a római pápák, bár névleg még Bizánctól függtek, ténylegesen teljesen függetlenekké váltak. Hogy saját

igényeiket alátámasszák, a római pápák azt terjesztették, hogy a római püspökséget még Péter apostol alapította...Ezért a pápák hatalmas birtokaikat “Szent Péter birtokának” nevezték. E legenda arra volt hivatva, hogy a “szentség” dicsfényét vonja a római pápák feje köré. I. Leó pápa (440 – 461), hogy a római püspök előjogait biztosítsa a többi püspökök között, hamisításhoz folyamodott. Az első “oecumenikus” (egyetemes) zsinat határozatainak latin fordításába beiktatta a következő mondatot: “A római egyháznak mindig megvolt az elsősége.” Ezt a gondolatot tovább fejlesztették a következő pápák is, annak ellenére, hogy a római püspököknek, a pápának az egész keresztény egyház feletti uralom megszerzésére irányuló törekvései a legkeményebb ellenállással találkoztak a többi püspök, elsősorban pedig a keleti püspökök részéről. A középkori keresztény egyház szervezete a feudális hierarchia hű mása volt...A középkori kereszténység égi világa a földi világ pontos mása volt...Az égi világ feudális szervezetének, s magának az egyházzervezetnek a földi feudális rendet kellett megszentelnie a hívők szemében...Az egyház adományként hatalmas birtokokat kapott a királyoktól és nagybirtokosoktól, akik az uralmukat megszentelő egyházzervezet megerősítésére törekedtek. Az egyház javára szolgáló adományokkal ugyanakkor a maguk számára akarták biztosítani az “égi királyságot” is.”²⁵⁷ A pápaság hatalmának csúcsához meredek lépcsőfokok vezettek, de a pápaság valamennyit sikeresen megmászta. “Időközben a római püspök hatalmas földesúr és világi vezető lett. Furcsa ellentmondás, hogy a pápák attól lettek igazán pápák, hogy vallási szerepük mellett, világi hatáskört is kaptak. Mindennek eredménye az a pápaság lett. – írja Jeffrey Richard A pápák és a pápaság a korai középkorban című művében – amelynek hatalma a legmerészebb álmokon is túltett.”²⁵⁸ “...a pápák a hatalom és vagyon megszállottai lettek. A pápa olyan volt, mint egy világi és túlvilági személy egyszerre. Szó szerint mindkét világ javát akarták, bár egyes császároknak sikerült a pápák becsvágyát korlátok közé szorítani.”²⁵⁹ “A pápának a főhatalomra való igénye összeütközést eredményezett a világi uralkodókkal, és a püspökökkel. elsősorban a keletiekkel. A keleti és a nyugati egyház közti ellentétek, amelyek már a Római Birodalom felosztása idején megvoltak, egyre jobban elmélyültek.”²⁶⁰ “A pápaság és a birodalom közti nyílt harc IV. Henrik császár és VII. Gergely pápa (1073-1085), az egykori Hildebrand szerzetes idején tört ki. Hildebrand, aki a pápaság ügyeit ténylegesen már a megelőző pápa alatt is (a XI. század közepétől) irányította, a pápaság teokratikus programjának a híve volt, azaz az egyházi hatalom felsőbbbségét hirdette a királyi felett. Személyében a vallásos fanatikus egy feletébb hatalomra vágyó, számító politikussal egyesült. Hű tanácsosa, Damiáni Péter szerzetes is “szent ördögnek” nevezte, és azért panaszkodott, hogy VII. Gergely “úgy szerette őt, mint Néró, és saskarmokkal simogatta őt.”²⁶¹ “Hildebrand kidolgozta a pápai *teokrácia* programját, amely szerint a pápa főhatalmat gyakorol nemcsak az egyházi, hanem a világi ügyekben is. Ezt a programot az 1075. évi ún. “pápai diktátumban” fejtette ki. Ebben az okmányban, amely tézisek formáját öltötte, VII. Gergely kimondta azt a tételt, hogy a római egyház, amelyet “maga az Isten alapított”, családokozhatatlan, és csak a római pápát lehet egyetemes egyházfőnek nevezni, mivel egyedül ő nevezheti ki a püspököket, s ő adja ki az egyetemes érvényű egyházi rendeleteket. VII. Gergely azt állította, hogy a pápa elmozdíthatja a császárokat, s feloldhatja alattvalóikat hűségesküjüktől. VII. Gergely a pápát nemcsak a világi uralkodók fölé, hanem az egyházi zsinatok fölé is emelte.”²⁶²

“A IX. század közepén a pápaság érdekében összeállították az ún. Pszeudo – Iszidor – féle decretaliákat, azaz olyan hamis okmányok gyűjteményét, amelyek a római püspök hatalmát igyekeztek biztosítani a többi püspökök fölött. Ugyanezek az oklevelek eltiltották a világi uralkodók beavatkozását az egyházi ügyekbe, sőt meghirdették a követelést, hogy a világi uralkodók is álljanak egyházi hatalom alatt. Az említett decretáliákban megtaláljuk a pápák

csalhatatlanságáról szóló tételt is.”²⁶³ A pápaság hatalma csúcsán mindent átfogó és uraló hatalommá vált. Nemcsak az egyházi és politikai életet és gazdaságot uralta, hanem a tudományt is ellenőrzése alatt tartotta. “A pápák a bűnbocsátó cédulák árusítását gyakran bérbe adták egyes bankházaknak.”²⁶⁴ “A “kolduló” rendek teológusai a XIII. század közepén kezükbe vették a legnagyobb nyugat – európai egyetemek irányítását is.”²⁶⁵ “Igen nagy jövedelemhez jutott a pápaság a keresztes hadjáratok következtében. A pápák külön adót vetettek ki ezek szervezésével kapcsolatban. Az így beszedett pénzek a pápai kincstárba vándoroltak.”²⁶⁶ “A Földközi – tenger keleti medencéjének országai ellen indított keresztes hadjáratok, amelyek vallási ürüggyel indultak, s innen is kapták nevüket, XI. század végén kezdődtek, és megszakításokkal egészen a XIII. század végéig tartottak.”²⁶⁷ “A keresztes hadjáratok idején az egyház jelszava “az Úr sírjának a felszabadítása” volt.”²⁶⁸ “A pápa minden más világi és egyházi hatalom fölé akarta emelni saját hatalmát. A sikeres keleti hadjáratokkal a katolikus egyház szaporítani akarta saját *eparchiái* (tized fizetésre kötelezett egyházmegye) számát is, hogy ezzel növelje jövedelmét.”²⁶⁹ “A pápa beszédéből világosan kidomborodott a keresztes hadjáratok igazi, tisztán rabló célkitűzése...” A föld amelyen laktok – mondotta a pápa hallgatóinak -, ...nagy számotok miatt szűkké vált. Nincsenek itt kincsek, s alig ad kenyeret annak, aki a földet megműveli. Ez az oka annak, hogy ti egymást eszitek és egymás ellen harcoltok...Most azonban megszűnhet gyűlöletetek, megszűnik az ellenségeskedés és elalszik a testvérharc. Menjetek a szent sírhoz, ragadjátok ki azt a földet a tisztátalan nép kezéből, s igázzátok le őket. Aki itt bánatos és szegény – folytatta a pápa -, ott gazdag lesz. II. Orbán pápa beszéde, amely megcsillantotta a jelenlévők előtt a keleti gazdag zsákmány reményét, meleg visszhangra talált közöttük. A hazug ígéretektől felvillanyozott hallgatók így kiáltottak: “Az Isten akarja így! Az Isten akarja így!” – s piros kereszteket varrtak ruhájukra. A Kelet ellen indítandó háború híre gyorsan bejárta Európát. A mozgalom résztvevőit kereszteseknek nevezték el. Az egyház az előjogok egész sorát biztosította nekik. Adósságaik megfizetését elhalasztották, családjukat és vagyonukat az egyház a védelme alá vette, bűnbocsánatot ígért vétkeikért stb..”²⁷⁰ “Rómának szüksége volt még egy koholmányra ahhoz, hogy hasznot húzhasson tagjának rettegetéséből és bűneiből. Ezt a búcsú tana szolgáltatta. A pápa teljes bűnbocsánatot ígért a múltban és a jelenben elkövetett, valamint a jövőben elkövetendő bűnökre, és a büntetés elengedését ígerte mindazoknak, akik részt vesznek a keresztes háborúban. E háborúkkal az volt a pápa célja, hogy kiterjessze földi uralmát, megbüntesse ellenségeit, és kiirtsa azokat, akik meg merik tagadni lelki fő hatalmát. Ez a tan arra is kioktatta az embereket, hogy az egyháznak fizetett pénzzel egyrészt megszabadulhatnak bűneiktől, másrészt kiszabadíthatják elhunyt barátaik lelkét a kízó lángokból. Ilyen eszközök alkalmazásával Róma megtöltötte kincstárát, és elősegítette Krisztus állítólagos képviselőinek csillogását, fényűzését és kicsapongását. Krisztusnak pedig nem volt fejét hova lehajtania.”²⁷¹ A pápaság személyében a Sátán álruhába öltözött, hogy hazugságaival megtévessze az embereket és a királyokat. “A legradikálisabb eretnekségek képviselői az “őskeresztény egyszerűséghez való visszatérést” prédikálták...”²⁷² A pápaság keresztes hadjáratot folytatott

az albigenések^{*22} ellen is, üldözte és elpusztította a tiszta és egyszerű életű valdenseket^{*23} és a hugenottákat is.

(Történelmi atlasz Kartográfiai Vállalat Bp. 1991. 16. o.)

“Az eretnekek elleni harc és a szabad gondolat elnyomása céljából a pápaság létrehozta az *inkvizíciót*. Az inkvizíció^{*24} amely tulajdonképpen már korábban is létezett a XIII. század folyamán rendszeren ülésező titkos egyházi bírósággá vált. Az inkvizíció története a katolikus egyház és a pápaság történetének egyik legszégyenteljesebb és legborzalmasabb oldalát alkotja. Ez a helyi hatóságoktól független, közvetlenül a pápa és képviselői alá rendelt szervezet egész tartományokat tartott rémületben. Az inkvizítorok sok ezer teljesen ártatlan embert ítéltek kegyetlen kínvallatásra, majd máglyahalálra. Az inkvizítorok aktivitását még fokozta az a körülmény, hogy a kivégzettek vagyona az egyházra szállt. Az egyház, amely szokásos képmutatásával azt állította, hogy “nem ont vért”, az eretnekséggel vádoltakat és a szabadgondolkodókat máglyán égettette el.”^{*23} “Szerencsétlen embereket, elsősorban nőket – gyakran idegbajosokat – kínvallatással arra készítették, hogy beismerjenek olyan “bűnöket”, amelyeket sohasem követhettek el, s utána máglyára küldték őket.”^{*24} “Hatalmas gazdagságot

^{*22} „Az albigenések elutasították az anyaszentegyház dogmáit és sacramentumait, megvetették a papokat. Rómát babiloni paráznának nevezték, a római püspököt pedig Antikrisztusnak. Hirdették a nemek egyenjogúságát, amely Ince szerint a Bibliával összeegyeztethetetlen. Megvolt a saját népi nyelvre lefordított Bibliájuk, amelyet valóban olvastak. Már csak ezért is a pápa halálra méltó eretnekeknek nevezte őket.” (Peter de Rosa: Krisztus helytartói (A pápaság árnyoldalai) Panem 247-248. o.)

^{*23} „A valdensek a római egyházat a Jelenések könyvében jellemzett hitehagyó Babilonnak nevezték, és életük kockáztatásával is bátran ellenálltak rontásainak.” (E. G. White: A Nagy Küzdelem 62. o.)

^{*24} Az inkvizíció intézményének megalapítása III. Ince nevéhez fűződik. (Emberiség Krónikája 305. o.)

halmozott fel a Domonkos – rend, amelyre a pápa rábízta az inkvizíciót. A rend meggazdagodott a dominikánus inkvizítorok által elégettetett emberek vagyona révén.”²⁷⁵ “Miután a pápa 1216 -ban megerősítette a rend statútumait, a domonkosok vezető szerepet játszottak az inkvizícióban, eretnekként máglyán égették el mindazokat, akik szembeszegültek a vallási és politikai butítással.”²⁷⁶ “Hogy zarándokokat csalogassanak Rómába, az 1300. évet “jubileumi” vagy “szent” évné nyilvánították. Azoknak, akik a megjövendőlt évben meglátogatták Róma “szentélyeit”, bűnbocsánatot ígértek. Ez a vállalkozás olyan jövedelmezőnek mutatkozott, hogy a pápák kezdetben minden századik, majd ötvenedik, később minden harmincadik és végül minden huszonötödik évet “jubileumi” évné nyilvánították.”²⁷⁷ “Kegyetlenül üldöztek mindenkit, akit az egyházi dogmától való legcsekélyebb eltéréssel gyanúsítottak. 1559-ben IV. Pál pápa első ízben közzétette a betiltott könyvek jegyzékét; az indexre tett könyvek olvasását halállal büntették, sok kiváló irodalmi és tudományos művet elégettek. Az inkvizítorok külön engedélye nélkül egyetlen könyvet sem lehetett kinyomtatni.”²⁷⁸ A pápaság valódi – sátáni- természetét sokan felismerték már az idők folyamán, a katolikus egyház ezeket a leleplezéseket gyakran „fájdalmas támadás”-ként értékeli, de ezek a felismerések rámutattak a pápaság valódi jellegére, fel - fellebbentve a katolikus egyház áruháját. Ezeket a leleplezéseket a katolikus egyháznak gyakorta nem kívülről, hanem éppen a saját egyházán belülről kellett elszenvednie. Egy Domonkos rendi szerzetes Girolamo Savonarola is azok közé tartozott, akik kemény szavakkal bíralták a katolikus egyház rendszerét: „Savonarola szenvedélyes prédikációban leplezte le a züllött papságot és a gátlástól és kicsapongásairól hírhedt VI. (Borgia) Sándor pápát, Savonarola elítélte az arisztokrácia fényűzését és semmittevését. „A gazdagok – hirdette Savonarola – eltulajdonítják az egyszerű nép bérét, és pénz helyett, ha csak lehet, elnyűtt cipőjüket adják oda neki”; a zsarnokok és tisztviselőik azt akarják, hogy a városi szegények és a parasztok ingyen dolgozzanak rájuk, ők pedig még a kellő védelmet sem adják meg nekik”...A pápa hívei, a Mediciek és a hatalomból kiszorított arisztokraták elkeseredett harcot folytattak Savonarola ellen, 1497-ben VI. Sándor pápa kiközösítette őt az egyházból, de Savonarola megtagadta az engedelmisséget a pápa iránt; kijelentette, mivel a pápai hatalom lezüllesztette az egyházat, az nem más, mint a sátán hatalma.”²⁷⁹

“De ítélők ülnek és az ő hatalmát elveszik, hogy megrontassék és végleg elveszsen.” Dán. 7,26

Álom

“Nézém, míg királyi székek tétetének, és az öreg korú leüle, ruhája hófehér, és fejének haja, mint a tiszta gyapjú; széke tüzes láng, ennek kerekai égő tűz; Tűzfolyam foly és jó vala ki az ő színe felől; [Jel. 5,11.] ezerszer ezeren szolgálának néki, és tízezerszer tízezeren állának előtte; ítélők ülének le, és könyvek [Jel. 20,12.] nyittatának meg.” Dán. 7,9-10

Magyarázat:

“Mígnem eljőve az öreg korú, [vers 9.] és az ítélet adaték a magasságos [vers 18.] egek szenteinek; és az idő eljőve, és elvevék az országot a szentek.” Dán. 7,22

Álom

“Nézém akkor a nagyzó [vers 8.] beszédek hangja miatt, a melyeket a szarv szóla; nézém, míg megöleték az az állat, és az ő teste elvesze, és tűzbe vetteték megégetésre. A többi állatoktól is elvételék az ő hatalmok; de [vers 25. rész 12,7.] ideig-óráig tartó élet adaték nekik. Látám éjszakai látásokban, és ímé az égnek felhőiben mint valami emberfia jőve; és méne az öreg

korúhoz, és eleibe vivék őt. És ada néki hatalmat, dicsőséget és országot, és minden nép, nemzet és nyelv néki szolgálja; az ő hatalma örökkévaló [rész 2,44.] hatalom, a mely el nem múlik, és az ő országa meg nem rontatik. Megrendülék én, Dániel, az én lelkemben ezek miatt, és fejem látásai [rész 2,3. 4,2. 5,6.] megháborítanak engem.” Dán. 7,11-15

Magyarázat:

“De a magasságos egeknek szentei veszik majd az országot, és birják az országot örökké és örökkön örökké.” Dán. 7,18

“Az ország pedig és a hatalom és az egész ég alatt levő országok nagysága átadatik a magasságos egek [vers 18. 25. rész 4,10.] szentei népének; az ő országa örökkévaló ország, és minden hatalmasság néki szolgál és engedelmeskedik. Itt vége lőn a beszédnek. Engemet, Dánielt pedig az én gondolatim igen megrettentének és az én ábrázatom elváltozék rajtam; de e beszédet megtartám szívemben.” Dán. 7,27-28

A következő versek már a végítélettel foglalkoznak a szarv – a pápaság, és az állat a Római Birodalom felett. Mindegyik birodalom – a többi állatok- is kaptak egy bizonyos időt, hogy uralkodhassanak az emberek felett. Mára már letűnt birodalmak lettek. A múlté az ókori Babilon, a Médó-Perzsa, a Görög és az ókori Római Birodalom is. De letűnt már a pápaság középkori Római Birodalma is. Részlegesen ekkor már egyszer ítélet érte. A francia forradalom idején halálos sebet kapott (Jel. 13,3), de a sebe meggyógyul és még egyszer *“csodálván, az egész föld követé a fenevadat.” Jel. 13,3* De Jézus Krisztus 2. visszajövetelével ismét a *“Nagyzó beszédek hangja miatt”* is hatalmának vége lesz. A pápasággal együtt elveszik Római Birodalma is. *“Nézém akkor a nagyzó [vers 8.] beszédek hangja miatt, a melyeket a szarv szóla; nézém, míg megöleték az az állat, és az ő teste elvesze, és tűzbe vetteték megégetésre.”* A pápaság sok embert tűz általi máglyahalálra ítelt és így pusztított el. De végül a tűz általi pusztulás őket is utoléri. Az ítélet után a szentek számára ezután Krisztus országa jön el. Ezekről már korábban olvashattunk a szoborról szóló látomásban is (Dán. 2. fejezete).

Sipos Gábor - 2023. október. 15. – Javított október 29.-én

I. Függelék

„A római püspöknek az egyházban való teljes trónra-ültetése, éppúgy, mint a keresztény birodalom ügynevezett ugyanezen eseménye, alig lett befejezett tényként felismerve, mialatt a Nyugat nagyobbik része az ariánusok uralma alatt nyögött, egészen addig, amíg Justiniánnak Afrikában és Itáliában küzdő hadseregei le nem győzték a vandálok országát és meg nem törték az ostrogótok hatalmát, a Róma ostrománál kitört lázadás alkalmával. És a római püspököt csak akkor szabadították ki a gótok gyűrűjéből és ellenőrzése alól, amikor a gótokat Kr.u. 538. évben teljesen elűzték Rómából.

Az egyik évről a másikra bekövetkező eseményeket a következőkben lehet összefoglalni körvonalaikban:

533. év: - Belisarius, Justinián tábornoka hajóra száll Afrika felé.

534. év: - A vandál Királyságot megsemmisítik.

535. év: - Belisarius partra száll Szicíliában és megkezdődik a háború az ostrogótokkal.

536. év: - Belisarius Rómában állomásozik.

537. év: - (Március) Witiges, ostrogót király 150.000 gót harcossal hiába erőlködik azon, hogy egy esztendeig tartó ostrommal ismét visszavegye Rómát.

538. év: - (Március) Egy másik római hadsereg lép partra Itáliában, Witiges kétségbeesve hagyja abba Róma ostromát és visszavonul Ravenna irányában.

553. év: - Teias-i vereség, (Theia), és az ostrogót háború befejezése.”

(Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétai hite I. Kötet 595. o.)

„A GÓTOK AKADÁLYÁNAK ELTÁVOLÍTÁSA KR.U. 538.-BAN. — A római püspök egyházi főhatalmának kezdetét az összes egyházak felett - mint korszakot - nem jelezte valamiféle lenyűgöző eseménye a pápai előretörésnek, és ugyancsak nem váltotta azt ki a legfőbb egyházi ellenőrzés valamely megkezdése sem, abban az időben ugyanis a pápát erősen gátolta az a tény, hogy az ariánus gótok voltak uralmon Itáliában. Ezzel szemben csak az ostrogót uralom akadályának eltávolítása amikor már ennek ostromló haderőit megtisztították Róma alól - nyújtott alkalmat, hogy a római Főpap szabad kezet kapjon arra, hogy gyakorolhassa azt az igazságszolgáltatást, amelyet számára a császári Justinián-féle törvénykönyv immár törvényesen is megadott. Ebben az időben Justiniánnak második erősítést vivő hadserege volt az, amelyik megtörte a gótok római ostromzárát, felszabadítva ennél a körülzárt Belizáriust, és ettől kezdődőleg nem hagyott ott vissza a pápaságon kívül egyetlen más, olyan hatalmat sem, amelyikről el lehetne azt mondani, hogy az uralkodó hatalommá vált volna sok évszázadon keresztül az Örök Város hét hatalma között. Rómának a gótok által történt ostroma egy esztendeig és kilenc hónapig tartott és az a Kr.u. 538. év márciusában ért véget.” (Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétai hite I. Kötet 325-326. o.)

II. Függelék

„Justinián harmadik nagy teljesítményét az egyházi és a teológiai ügyek rendszabályozása képezi, amelyet az a császári "Dekrétumi Levél" koronázott meg, amely Róma püspökét az egyházban úgy helyezi el, mint aki "az összes szent egyházaknak a Feje", amivel lerakta a törvényszerű alapokat a pápaság egyházi főhatalma számára. Justinián uralmának ezt az utóbbi nagy tettet nem kizárólag az ő saját akaratából és nem dekrétumai által vitte véghez, hanem olyan körülmények következtében, amelyeknek egész természetesen és okszerűleg kellett ehhez a fejleményhez vezetniük. Justinián birodalma nyugati része számára Ravennában rendezte be a kormány székhelyét, amivel az "örök várost" lényegében véve visszahagyta püspökének igazságszolgáltatása számára. Ezenkívül a konzuli tisztség csöndben történt megszüntetése - amely méltóságot viszont úgy a rómaiak, mint a barbárok is mindig nagy becsben tartottak - s a amelyet ő uralkodásának tizenharmadik esztendejében hajtott végre, hasonlóképp ugyanazt az irányzatot szolgálta, azaz azt, hogy ezzel megszilárdítsa Róma püspökének befolyását. Ilyen módon tehát Justiniánus egész magatartása, politikája és hőstette nála - aki a történelemnek ily jelentős korszakában volt uralmon - az egyházat illetőleg csupán egyetlen pontban tömörültek: nevezetesen abban, hogy elősegítse a római székhely fejlődését. Ezért helyesen mondják, hogy az ő nevét Konstantinnal, Theodósiussal és Nagy Károllyal együtt úgy kell megemlíteni, mint aki egyike volt a pápai egyház legnagyobb előrelendítőjének.” (Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétai hite I. Kötet 321. o.)

„És Justinián attól a céltól vezérelve, hogy megőrizze az Apostoli Szék egységét, kijelenti azt is, hogy nagy erőt fejtett ki saját maga is abban, hogy a keleti egyház valamennyi papját egybefogja és alávesse őket a római püspöknek, és hogy semmi olyant, ami valamiképp is az egyházi államhoz tartozik egyszerűen nem enged eltitkolni "Öszentsége előtt", "miután Ön a Fejez* az összes szent egyházaknak."” (*Feje) (Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétai hite I. Kötet 323. o.)

„A CSÁSZÁRI JÓVÁHAGYÁS BEKERÜLT A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVBE (KÓDEXBE) IS. —János pápának Justiniánhoz intézett válasza, amely a Kódexben szerepel jelenti nekünk ennek a császári levélnek a forrását, mivel az ezt az utóbbit teljtartalmulag közli, ismételve szószertint a császár szóhasználatát, és aki hódolatát fejezi ki a Szent Széknek, elismervén annak címét - "az összes egyházak Fejét" - amit e császári megbízás juttatott számára, és magasztalván Justiniánnak a "Római Szék" iránt kinyilvánított tiszteletét, amivel ő "az összes dolgokat alárendelte" a pápa hatáskörének. János megemlékezik arról, hogy Justinián egy "pót-ediktumot" is bocsátott ki az eretnekek ellen, amelyet "a mi hatóságunk is megerősített". Ilyenképpen tehát az egész ügylet teljesen le lett bonyolítva úgy a pápa, mint a császár részéről. Justiniánnak II. János püspökhöz intézett nagyjelentőségű okmánya nem lett a királyi levéltárak bizonytalan sorsára hagyva. Ezt az okmányt ugyanis - János pápa válaszával és az Epiphaneshez intézett császári levélváltással egyetemben - befoglalták a Kódexbe, és azokat kifejezetten törvény formájába öltöztették. Ezzel azok a közhatósági tekintélyt is elnyerték, mint a birodalom törvényei. És a pápának ilyen módon történő elnevezése, mely őt, mint az egyházak legfőbb fejét jelöli meg, számos alkalommal fordul elő a Polgári Törvénykönyv szövegében. E körülmény hitelességét a kilencedik "Novella" - Póttörvény - előszava is alátámasztja, amely a következőképp hangzik: "Az ősi Rómának nem csupán a törvények eredete képezi osztályrészét, hanem nincsen egyetlen olyan ember sem, aki kételkedik abban, hogy abban van a legmagasabb főpapság csúcspontja." És a 131. Novella ezt állapítja meg: "Ennélfogva teljes egyetértésben e zsinatokon hozott intézkedésekkel elrendeljük azt, hogy a régi Róma legszentebb pápája legyen a legmagasabb rangú az összes főpapok között, azonban Konstantinápolynak, vagyis az új Rómának áldott

érseke a második helyet töltse be a régi Róma Apostoli Széke után, mint amelynek az összes többi székhelyeket meg kell előznie. "Így tehát a pápának az egész keresztény világ feletti főhatalom elnyerte azt a legteljesebb szentesítést, amit a római világ földi ura csak nyújthatott számára. Ezért tehát ettől az időtől fogva kell számítanunk a pápaság ama igényei elismerésére vonatkozó időpontot, amely az egyházi elsőbbségre irányul és ami általánosságban a Kr.u. 538. évben vált hatásossá, azaz abban az időpontban, amikor Róma felszabadult az ostrogótok ostroma alól. Így történt tehát, hogy Justinián magához váltotta Róma befolyását. Bármilyen volt is ennek az indoka, a cselekedet el lett követve. És ez a tény okmányokkal hitelesített és kétségbe nem vonható volt, amit az állami formák is szentesítettek, s amit soha el nem töröltek, tehát a világ legelső uralkodójának volt a cselekedete. Így tehát ugyanaz a toll, amelyik azt a bizonyos császári levelet megírta, szentesítést adott egy másik Rómának, amelynek az volt a célja, hogy a lelki főhatalmat még sokkalta hosszabb ideig gyakorolja, mint a császári Róma, és amelyiknek az volt a célja, hogy később felkapaszkodjék úgy a polgári, mint a vallási egyeduralom legmagasabb csúcsára." (Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétái hite I. Kötet 324-325. o.)

„JUSTINIÁN CSÁSZÁRI LEVELÉT TÖRVÉNY GYANÁNT IKTATTÁK BE A KÓDEXBE. — Justiniánnak II. Jánoshoz (Kr.u. 533.) intézett császári levele egyházi megerősítést kért a nestoriánusok ellen kiadott császári döntést nézve, a pápa válaszáat, melyben megadta a megerősítést és becikkelyezte Justinián levelét, beiktatták az egyházi Kódexbe. A császári irat szövege a következő: "Justinián császár, a győzedelmes, a jámbor, a boldog, a hírneves, a diadalmas és a minden koron fennkölt Jánoshoz, a patriarchához és a szép Róma város legszentebb érsekéhez: Tisztelettel az apostoli Szék iránt és őszentségével szemben, amelyről mi mindenkor megemlékeztünk imádságunkban, úgy most, mint annak előtte, megtisztelve az ő nyelvének ügyességét, amint az illető az olyan ember esetében, akit mint atyánkat tekintünk, sietünk szentségének tudomására hozni mindazt, ami az egyház állapotával kapcsolatban van, és nekünk mindenkor leghőbb vágyunkat képezte az, hogy megőrizzük ő apostoli Székének egységét és az Isten szent Egyházainak állapotát úgy, ahogyan azok a jelenlegi időkben léteznek, hogy azok minden háborgatás és ellenkezés nélkül maradjanak fenn. Ezért arra sarkaltuk önmagunkat, hogy a Kelet összes papjait egyesítsük és őket Őszentsége Székének alárendeljük, és ettől fogva azokat a kérdéseket, amelyek a jelenben felmerültek - jóllehet azok nyilvánvalóak és minden kétséget kizárnak és megfelelően az Őszentsége, az Apostoli Szék tanainak, szüntelenül szilárdan szemmel tartottuk és az összes papokkal prédikáltattuk - mégis mi szükségesnek láttuk, hogy azokat Őszentsége figyelmébe ajánljuk. Mert mi semmi olyat, ami az Egyház állapotával kapcsolatos el nem tűrünk, még ha az ami világosan és kétségtelenül nehézséget okozna, hogy az anélkül tárgyalassék, hogy azt ne hozzák Őszentsége tudomására, miután ő az összes szent Egyházaknak a Feje, miután mi minden módon kényszerítjük önmagunkat (amint ezt már kijelentettük), hogy megnöveljük az Ön székének tisztességét és tekintélyét. ..." (Majd itt következik öt, számszerűleg felsorolt pont. az első ezek közül azokra vonatkozik, akik tagadásba veszik a Krisztus Fiúságát és a Szentháromságot, hasonlóan a zsidókhoz és a hitehagyottakhoz. A második pont kijelenti, hogy a szentsége és apostoli egyház valamennyi papja és apátja elismeri "Őszentségét" és imádkoznak "az Isten szent Egyházainak egyesüléséért, amit ők Őszentsége Apostoli Székétől nyerne el". A (2.) pont hátralévő része a hitre vonatkozó meglehetősen teljes nyilatkozatot tartalmaz."(3.) Ezenfelül elismerünk négy szent Zsinatot is, azaz az egyiket, amely háromszáz és tizenhét egyházatyából állott, és akik Nicea városában gyűltek össze, a száz és ötven atyából álló zsinatot, akik ebben a császári városban gyűltek egybe és azoknak a szent atyáknak a zsinatát, akik legelőször Efézusban tartottak gyűlést, és a szent atyák ama zsinatát, akik Chalcedonban gyűltek össze, ahogyan ezt apostoli Széke tanítja és hirdeti. Ennélfogva

valamennyi olyan pap, aki az apostoli székének hitvallását követi hiszi, megvallja és prédikálja ezeket a dolgokat. ..." (A (3.) és (5.) pontok között említés van téve Justinian követőiről, Hypatius és Demetrius püspökökről, akik ennek a császári levélnek a vivői voltak. Az alább következő bekezdés befejezi a királyi iratot.) "(5.) Ezért mi esedezünk az Ön atyai hajlandóságáért, hogy ön az ön levelei által tudósítson Minket és ennek a szép városnak legszentebb püspökét, és az ön testvérét a pátriarchát, aki saját maga is írt Őszentségének ugyanazon hírvivőkön keresztül, buzgósággal arra, hogy minden dolog ban kövesse Ő áldásosságának apostoli Székét azért, hogy ön világossá tegye mi előttünk azt, hogy szerint Őszentsége mindazon dolgokat elismeri, melyeket fentebb közöltünk, és hogy kárhoztassa azoknak az embereknek hűtlenségét, akik a zsidók modora szerint merészelték megtagadni az igaz hitet. Mert ilyen módon fog az összes személyek szeretete ön iránt növekedni, és az ön Székének tekintélye gyarapodni, és a Szent Egyház egysége oszthatatlanul meg fog őriztetni, amikor az összes legáldottabb püspökök megtanulják öntől és azoktól, akik az ön küldöttei, Őszentségének igazi hittanításait. Ezenfelül mi kérjük Őszentségét, imádkozzék mi érettünk és nyerje el az Isten jótéteményeit a mi javunkra." Meg kell jegyeznünk azt, hogy a konstantinápolyi pátriarcha itt úgy van idézve, mint aki "buzgó arra, hogy minden dologban kövesse Ő-áldásosságának apostoli Székét" Rómában és hogy János pápának megerősítő válasza ezt állítja: "Ez a Szék valóban a feje az összes egyházaknak, ahogyan ezt az Egyház-atyák szabályai és a császárok rendeletei bizonyítják, és amint azt az ön legtisztelietreméltóbb jámborsága tanúsítja." Ez feltárja előttünk a római püspök teljes tudatosságát a római szék elsőbbségének császári elismerése tekintetében." (Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétai hite I. Kötet 591-592. o.)

(Kiemelések tőlem) Részletesebben lásd még Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétai hite című művet. Különösen a Justinian, mint a pápai főhatalom törvényesítője, A megbízatás megerősítése le lett rögzítve a Kódexben, részeket és a C Függelék.

III. Bonifác pápa idején

„Focas, a mint már fentebb elbeszéltem, Mauriciusnak és fiainak a megöletése után a római birodalmat magához ragadta és abban nyolcz éven át uralkodott. Ez, mivel a konstantinápolyi egyház egyik iratában magát minden egyház között elsőnek nevezte, Bonifácus* pápa kérésére határozottan kinyilvánította, hogy a római apostoli-székesegyház minden más egyháznak a feje.” (*III. Bonifácus (606— 607) (Középkori Krónikások, Paulus Diaconus: A longobárdok története Országos Széchenyi Könyvtár 174. o.)

Focas (Phókasz) egy bizánci trónbitorló császár volt, aki 602-610-ig uralkodott. A zsarnok uralkodó uralkodását a véres terror jellemezte. A pápaság a zsarnok szövetségesévé lett. „Phókasz uralma során birodalma minden területe a zsarnok ellen fordult. Egyetlen helyen tudott csak támogatást szerezni, az pedig Róma volt, méghozzá a pápai udvar. Fókasz azzal nyerte el Nagy Szent Gergely és III. Bonifác pápa barátságát, hogy elődjeivel ellentétben hajlandó volt lemondani arról, hogy a konstantinápolyi pátriárka az *egyetemes (ökumenikus)* titulust használja, és támogatta a pápák reformtörekvéseit. 607-ben kelt levelében a római püspököt ismerte el minden részegyház fejének. A pápai jóindulat császár irányában történő megnyilvánulása még ma is látható: a Forum Romanumon utoljára felállított emlékmű, egy tekintélyes méretű oszlop mindmáig Fókasz dicsőségét hirdeti.”²⁸⁰

Idézetek jegyzéke

- ¹ E. G. White: A Nagy Küzdelem 392. o.
- ² Emberiség Krónikája 94. o.
- ³ VT II. Kötet 23. o.
- ⁴ VT II. Kötet 657. o.
- ⁵ Szent Gildas: Britannia romlásáról (PDF) 21-22.o.
- ⁶ VT II. Kötet 657. o.
- ⁷ VT II. Kötet 657. o.
- ⁸ VT II. Kötet 655-656 o.
- ⁹ VT II. Kötet 829. o.
- ¹⁰ VT II. Kötet 829. o.
- ¹¹ VT II. Kötet 829. o.
- ¹² Syagrius -Wikipédia
- ¹³ Larousse Enciklopédia 3. 661. o. - Syagrius
- ¹⁴ 476? Róma bukása, ókor vége, ugye? hát nem egészen 2019. 10. 24.
- ¹⁵ Bizánci Birodalom - Wikipédia
- ¹⁶ Bizánci Birodalom – Wikipédia; Emberiség Krónikája 361. o.; Larousse Enciklopédia 2. 503. o. - Konstantinápoly
- ¹⁷ Emberiség Krónikája 302. o.
- ¹⁸ KIA Kommentár Dániel 7:24 – J. Dwight Pentecost
- ¹⁹ Le Roy Edwin Froom – Atyáink prófétai hite Froom 2-2f Review and Herald Washington, D.C. Kiss Vilmos fordítása
- ²⁰ Le Roy Edwin Froom – Atyáink prófétai hite Froom 2-3f Review and Herald Washington, D.C. Kiss Vilmos fordítása
- ²¹ Le Roy Edwin Froom – Atyáink prófétai hite Froom 4-2f Review and Herald Washington, D.C. Kiss Vilmos fordítása
- ²² VT II. Kötet 807. o.
- ²³ VT II. Kötet 808. o.
- ²⁴ Keleti gótok - Wikipédia
- ²⁵ Valamir keleti gót király - Wikipédia
- ²⁶ Emberiség Krónikája 222. o. – Pannónia, 469
- ²⁷ Emberiség Krónikája 224. o.
- ²⁸ Paulus diakonus – Wikipédia
- ²⁹ Longobárdok - Wikipédia
- ³⁰ Magyar Katolikus Lexikon – longobárdok
- ³¹ Emberiség Krónikája 230. o.
- ³² Emberiség Krónikája 217-218. o./ 219. o. alsó ábra
- ³³ Középkori Krónikások, Paulus Diaconus: A longobárdok története Országos Széchényi Könyvtár 90-91. o.; Feletheus – Wikipedia (angol)
- ³⁴ Tato – Wikipedia (angol)
- ³⁵ Középkori Krónikások, Paulus Diaconus: A longobárdok története Országos Széchényi Könyvtár 95. o./279. o. - Gisa
- ³⁶ Larousse Enciklopédia 410. Burgundia
- ³⁷ Larousse Enciklopédia 1. 411. burgundok
- ³⁸ Larousse Enciklopédia 1. 410. Burgundia
- ³⁹ Wikipedia – Gundobad
- ⁴⁰ Burgund királyok listája - Wikipédia
- ⁴¹ Burgundok – Magyar Katolikus Lexikon
- ⁴² Emberiség Krónikája 222. o.
- ⁴³ VT III. Kötet 138. o.

-
- ⁴⁴ Emberiség Krónikája 225. o.
 - ⁴⁵ I. Klodvig – Wikipédia
 - ⁴⁶ Merovingok - Wikipédia
 - ⁴⁷ Merovech frank király - Wikipédia
 - ⁴⁸ VT III. Kötet 138. o.
 - ⁴⁹ Frank királyok listája - Wikipédia
 - ⁵⁰ Emberiség Krónikája 217. o.
 - ⁵¹ Larousse Enciklopédia 1. 67. o.
 - ⁵² Emberiség Krónikája 217. o.
 - ⁵³ Ókori Lexikon – Alemanni Pecz Vilmos féle
 - ⁵⁴ Ókori Lexikon – Alemanni Pecz Vilmos féle
 - ⁵⁵ Alemannok – Wikipedia
 - ⁵⁶ <https://www.trenfo.com/hu/tortenelem/civilizaciok/alemannok>
 - ⁵⁷ <https://www.trenfo.com/hu/tortenelem/civilizaciok/alemannok>
 - ⁵⁸ <https://www.trenfo.com/hu/tortenelem/civilizaciok/alemannok>
 - ⁵⁹ Larousse Enciklopédia 3. 795. o.
 - ⁶⁰ Szvébek – Wikipedia
 - ⁶¹ Szvébek – Wikipedia
 - ⁶² Szvéb királyság -Wikipédia
 - ⁶³ Szvéb királyság -Wikipédia
 - ⁶⁴ Ókori Lexikon – Suevi P. V. féle
 - ⁶⁵ Szvébek – Wikipedia
 - ⁶⁶ Ókori Lexikon – Suevi
 - ⁶⁷ Ókori Lexikon – Angli Pecz Vilmos féle
 - ⁶⁸ Emberiség Krónikája 217. o.
 - ⁶⁹ Hertfordshire – Wikipédia
 - ⁷⁰ Wikipédia – Norfolk
 - ⁷¹ Kelet -angliai királyság – Wikipédia
 - ⁷² Kelet -angliai királyság – Wikipédia
 - ⁷³ Wikipédia – Wessex
 - ⁷⁴ Jütök – Wikipedia
 - ⁷⁵ Larousse Enciklopédia 2. 307. o.
 - ⁷⁶ Kent - Wikipédia
 - ⁷⁷ Ókori Lexikon – Germania P. V. féle
 - ⁷⁸ Jütök – Wikipedia
 - ⁷⁹ Emberiség Krónikája - Britannia meghódítása 220 o.
 - ⁸⁰ Angolszászok – Wikipédia
 - ⁸¹ Emberiség Krónikája 221. o.
 - ⁸² VT III. Kötet 186. o.
 - ⁸³ Kent uralkodóinak listája - Wikipédia
 - ⁸⁴ Ælle sussexi király - Wikipédia
 - ⁸⁵ Wessex uralkodóinak listája - Wikipédia
 - ⁸⁶ Essex uralkodóinak listája - Wikipédia
 - ⁸⁷ Mercia uralkodóinak listája - Wikipédia
 - ⁸⁸ Northumbria uralkodóinak a listája - Wikipédia
 - ⁸⁹ Northumbria uralkodóinak a listája - Wikipédia
 - ⁹⁰ Deira - Wikipédia
 - ⁹¹ VT III. Kötet 189-190. o.
 - ⁹² E. G. White: A Nagy Küzdelem 59-60. o.
 - ⁹³ Larousse Enciklopédia 1. 490. o. - Columbanus
 - ⁹⁴ Szent Kolumba - Wikipédia

- ⁹⁵ VT III. Kötet 188. o.
- ⁹⁶ Szent Gildas: Britannia romlásáról (PDF) 25-28. o.
- ⁹⁷ Szent Gildas - Wikipédia
- ⁹⁸ Szent Gildas: Britannia romlásáról (PDF) 28. o.
- ⁹⁹ Larousse Enciklopédia 3. 1025. o.
- ¹⁰⁰ Emberiség Krónikája 222. o.
- ¹⁰¹ Larousse Enciklopédia 2. 159. o. hun
- ¹⁰² Emberiség Krónikája 220. o.
- ¹⁰³ Emberiség Krónikája 220. o.
- ¹⁰⁴ Emberiség Krónikája 220. o.
- ¹⁰⁵ Larousse Enciklopédia 3. Odoaker 142. o.
- ¹⁰⁶ Odoaker – Wikipédia
- ¹⁰⁷ Ókori Lexikon Pecz V. - Odoacer
- ¹⁰⁸ Emberiség Krónikája 223. o.
- ¹⁰⁹ Burgund királyok listája - Wikipédia
- ¹¹⁰ A Brit szigetek uralkodóinak listája
- ¹¹¹ A Brit szigetek uralkodóinak listája
- ¹¹² A Brit szigetek uralkodóinak listája
- ¹¹³ Középkori Krónikások, Paulus Diaconus: A longobárdok története Országos Széchényi Könyvtár 263. o.
- ¹¹⁴ <https://www.geni.com/people/Tato-King-of-the-Lombards/6000000008462343101>
- ¹¹⁵ VT II. Kötet 683. o.
- ¹¹⁶ E. G. White: Nagy Küzdelem 39. o.
- ¹¹⁷ E. G. White: Nagy Küzdelem 39. o.
- ¹¹⁸ E. G. White: Nagy küzdelem 39. o.
- ¹¹⁹ VT III. Kötet 79. o.
- ¹²⁰ Peter de Rosa: Krisztus helytartói (A pápaság árnyoldalai) Panem 45-46. o.
- ¹²¹ E. G. White: A Nagy Küzdelem 48-49. o.
- ¹²² I. Constantinus római császár – Wikipédia
- ¹²³ Larousse Enciklopédia 1. Constantinus, I., Nagy 495-496. o.
- ¹²⁴ Emberiség Krónikája 209. o.
- ¹²⁵ Emberiség Krónikája 215. o.
- ¹²⁶ Larousse Enciklopédia 2. 502 o. - Konstantinápoly
- ¹²⁷ Bizánci Birodalom – Wikipédia
- ¹²⁸ Bizánci Birodalom – Wikipédia
- ¹²⁹ Emberiség Krónikája 209. o.
- ¹³⁰ Peter de Rosa: Krisztus helytartói (A pápaság árnyoldalai) Panem 74. o.
- ¹³¹ Pontifex maximus - Wikipédia
- ¹³² VT II. Kötet 828-829. o.
- ¹³³ Larousse Enciklopédia 3. 873. o. – Theodosius, I.,
- ¹³⁴ VT III. Kötet 267. o.
- ¹³⁵ VT III. Kötet 80. o.
- ¹³⁶ Larousse Enciklopédia 1. 1014. o.
- ¹³⁷ Kik voltak a vizigótok? - greelane.com
- ¹³⁸ Emberiség Krónikája 215. o.
- ¹³⁹ VT III. Kötet 73. o.
- ¹⁴⁰ VT III. Kötet 73. o.
- ¹⁴¹ Emberiség Krónikája 218. o.
- ¹⁴² VT III. Kötet 201. o.
- ¹⁴³ VT III. Kötet 202 o.
- ¹⁴⁴ Kik voltak a vizigótok? - greelane.com

- ¹⁴⁵ Emberiség Krónikája 222. o.
- ¹⁴⁶ Eurich nyugati gót király - Wikipédia
- ¹⁴⁷ Wikipedia - II. Alarik nyugati gót király
- ¹⁴⁸ Emberiség Krónikája 224. o.
- ¹⁴⁹ Wikipedia - II. Alarik nyugati gót király
- ¹⁵⁰ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-pallas-nagy-lexikona-2/a-a-13/alarich-ABB/>
- ¹⁵¹ Emberiség Krónikája 224. o.
- ¹⁵² I. Klodvig frank király – Wikipedia
- ¹⁵³ VT III. Kötet 138-139. o.
- ¹⁵⁴ Emberiség Krónikája 225. o.
- ¹⁵⁵ VT III. Kötet 144. o.
- ¹⁵⁶ Emberiség Krónikája 224. o.
- ¹⁵⁷ I. Klodvig frank király – Wikipedia
- ¹⁵⁸ Emberiség Krónikája 217. o.
- ¹⁵⁹ Clovis, a Meroving-dinasztia alapítójának életrajza -greelane
- ¹⁶⁰ Szent Klotild: frank királynő és szent - greelane.com
- ¹⁶¹ Az új Konstantin felesége – Klotild királyné szerepe férje és a frankok megtérésében Szűcs Adél ujkor.hu 2020.02.02.
- ¹⁶² Szent Klotild: frank királynő és szent - greelane.com
- ¹⁶³ Az új Konstantin felesége – Klotild királyné szerepe férje és a frankok megtérésében Szűcs Adél ujkor.hu 2020.02.02.
- ¹⁶⁴ Szent Klotild: frank királynő és szent - greelane.com
- ¹⁶⁵ Az új Konstantin felesége – Klotild királyné szerepe férje és a frankok megtérésében Szűcs Adél ujkor.hu 2020.02.02.
- ¹⁶⁶ Burgundok – Magyar Katolikus Lexikon
- ¹⁶⁷ VT III. Kötet 175. o.
- ¹⁶⁸ Emberiség Krónikája 223. o.
- ¹⁶⁹ Emberiség Krónikája 223. o.
- ¹⁷⁰ Larousse Enciklopédia 3. 873. o. Theodorik - Amale
- ¹⁷¹ Középkori Krónikások, Paulus Diaconus: A longobárdok története Országos Széchényi Könyvtár 90-91. o.
- ¹⁷² Emberiség Krónikája 224. o.
- ¹⁷³ Emberiség Krónikája 224. o.
- ¹⁷⁴ Wikipedia – Theuderik Keleti gót király
- ¹⁷⁵ VT III. Kötet 175-176. o.
- ¹⁷⁶ VT III. Kötet 73. o.
- ¹⁷⁷ Emberiség Krónikája 227. o.
- ¹⁷⁸ VT III. Kötet 87. o.
- ¹⁷⁹ VT III. Kötet 87. o.; Emberiség Krónikája 227.o.
- ¹⁸⁰ Vitigis keleti gót király - Wikipédia
- ¹⁸¹ Vitigis keleti gót király - Wikipédia
- ¹⁸² Vitigis keleti gót király - Wikipédia
- ¹⁸³ Vitiges – www.kislexikon.hu; Forrás: Pallas Nagylexikon
- ¹⁸⁴ Vitigis keleti gót király - Wikipédia
- ¹⁸⁵ E. G. White: A Nagy Küzdelem 50. o.
- ¹⁸⁶ Wikipédia – Vigiliusz pápa
- ¹⁸⁷ Emberiség Krónikája 1198. o. - Pápák
- ¹⁸⁸ Peter de Rosa: Krisztus helytartói (A pápaság árnyoldalai) Panem 336. o.
- ¹⁸⁹ Le Roy Edwin Froom: Atyáink prófétai hite I. Kötet 326. o.
- ¹⁹⁰ Vitigis keleti gót király - Wikipédia

- ¹⁹¹ Vitigis keleti gót király - Wikipédia
- ¹⁹² Emberiség Krónikája 228. o.
- ¹⁹³ Vitigis keleti gót király - Wikipédia
- ¹⁹⁴ Emberiség Krónikája 228. o.
- ¹⁹⁵ Totila keleti gót király - Wikipédia
- ¹⁹⁶ Flavius Belisarius - Wikipédia
- ¹⁹⁷ Larousse Enciklopédia 3. 911. o. - Totila
- ¹⁹⁸ VT III. Kötet 87. o.
- ¹⁹⁹ Totila keleti gót király - Wikipédia
- ²⁰⁰ Totila keleti gót király - Wikipédia
- ²⁰¹ Larousse Enciklopédia 3. 911.o. - Totila
- ²⁰² Totila keleti gót király - Wikipédia
- ²⁰³ Emberiség Krónikája 230. o. Narsesz hadvezér halála című részben
- ²⁰⁴ Totila keleti gót király - Wikipédia
- ²⁰⁵ Emberiség Krónikája 228. o.
- ²⁰⁶ Emberiség Krónikája 228. o.
- ²⁰⁷ Totila keleti gót király - Wikipédia
- ²⁰⁸ Teia keleti gót király - Wikipédia
- ²⁰⁹ Teia keleti gót király – Wikipédia; Totila keleti gót király (9. Jegyzet) – Wikipédia
- ²¹⁰ VT III. Kötet 87. o.
- ²¹¹ VT III. Kötet 85. o.
- ²¹² Emberiség Krónikája 226. o.
- ²¹³ Emberiség Krónikája 228. o.
- ²¹⁴ VT III. Kötet 88. o.
- ²¹⁵ Bizánci Birodalom - Wikipédia
- ²¹⁶ Larousse Enciklopédia 2. Justinianus I. 306. o.
- ²¹⁷ Bizánci Birodalom - Wikipédia
- ²¹⁸ Larousse Enciklopédia 2. 502. o. - Konstantinápoly
- ²¹⁹ I. Iusztinianosz bizánci császár – Wikipedia
- ²²⁰ VT III. Kötet 267. o.
- ²²¹ VT III. Kötet 266. o.
- ²²² Újraszámolták: százmilliók halálát követelte a Justinianus-pestis Jeki Gabriella origo.hu tudomány 2019.07.16.
- ²²³ VT III. Kötet 88. o.
- ²²⁴ Emberiség Krónikája 230 o.
- ²²⁵ VT III. Kötet 176. o.
- ²²⁶ VT III. Kötet 176. o.
- ²²⁷ A langobardok: germán törzs Észak-Olaszországban – greenlane.com
<https://www.greelane.com/hu/hum%C3%A1n-t%C3%A1rgyak/t%C3%B6rt%C3%A9nelem-%C3%A9s-kult%C3%BAra/the-lombards-defintion-1789086>
- ²²⁸ Magyar Katolikus Lexikon – longobárdok
- ²²⁹ VT III. Kötet 176. o.
- ²³⁰ VT III. Kötet 267. o.
- ²³¹ Emberiség Krónikája 246. o.
- ²³² Emberiség Krónikája 247. o.
- ²³³ Larousse Enciklopédia 3. 323. o. – Pippin, Kis
- ²³⁴ Emberiség Krónikája 248. o.
- ²³⁵ VT III. Kötet 148. o.
- ²³⁶ VT III. Kötet 267. o.
- ²³⁷ Emberiség Krónikája 248. o.
- ²³⁸ Pápai Állam - Wikipédia

-
- ²³⁹ Pápai Állam - Wikipédia
²⁴⁰ VT III. Kötet 148. o.
²⁴¹ VT III. Kötet 149. o.
²⁴² Emberiség Krónikája 250. o.
²⁴³ Emberiség Krónikája 230. o.
²⁴⁴ Longobárdok - Wikipédia
²⁴⁵ Emberiség Krónikája 249. o.
²⁴⁶ Longobárdok - Wikipedia
²⁴⁷ VT II. Kötet 821. o.
²⁴⁸ VT III. Kötet 149. o.
²⁴⁹ Emberiség Krónikája 252. o.
²⁵⁰ Bizánci Birodalom - Wikipédia
²⁵¹ Bizánci Birodalom - Wikipédia
²⁵² Peter de Rosa: Krisztus helytartói (A pápaság árnyoldalai) Panem 80. o.
²⁵³ E. G. White: A Nagy Küzdelem 391. o.
²⁵⁴ E. G. White: A Nagy Küzdelem 73.o.
²⁵⁵ E. G. White: A Nagy Küzdelem 46. o.
²⁵⁶ E. G. White: A Nagy Küzdelem 47- 48. o.
²⁵⁷ VT III. Kötet 266. o.
²⁵⁸ Peter de Rosa: Krisztus helytartói (A pápaság árnyoldalai) Panem 66. o.
²⁵⁹ Peter de Rosa: Krisztus helytartói (A pápaság árnyoldalai) Panem 76. o.
²⁶⁰ VT III. Kötet 267. o.
²⁶¹ VT III. Kötet 174. o.
²⁶² VT III. Kötet 270. o.
²⁶³ VT III. Kötet 267. o.
²⁶⁴ VT III. Kötet 391. o.
²⁶⁵ VT III. Kötet 393. o.
²⁶⁶ VT III. Kötet 392. o.
²⁶⁷ VT III. Kötet 323. o.
²⁶⁸ VT III. Kötet 324.o.
²⁶⁹ VT III. Kötet 324. o.
²⁷⁰ VT III. Kötet 326. o.
²⁷¹ E. G. White: A Nagy Küzdelem 55. o.
²⁷² VT III.Kötet 391. o.
²⁷³ VT III. Kötet 391-392. o.
²⁷⁴ VT III, Kötet 392. o.
²⁷⁵ VT III. Kötet 392. o.
²⁷⁶ VT III. Kötet 403.o.
²⁷⁷ VT III. Kötet 391. o.
²⁷⁸ VT 4. Kötet 114-115. o.
²⁷⁹ VT IV. Kötet 106. o.
²⁸⁰ Phokasz bizánci császár - Wikipédia

VT – Világtörténet Kossuth Kiadó II. Kötet 1962; III. Kötet 1963; IV. Kötet 1963.
 Az emberiség Krónikája – Bodo Harenberg, Officina Nova 1990.